

ویژنه‌نامه صبح صادق به مناسبت اولین سالگرد
شهادت شهدای خدمت منتشر می‌شود

حوزه پیشرو
پیوستی برای صدمین سال بازتاسیس حوزه علمیه قم را
در صفحات ۲ و ۳ بخوانید

صادق

هفته‌نامه | سیاسی، فرهنگی و اجتماعی | سال بیست و چهارم | شماره ۱۱۸۷ | دوشنبه ۲۲ اردیبهشت ۱۴۰۴ | ۱۴ ذی‌القعده ۱۴۴۶ | ۱۲ مه ۲۰۲۵ | ۱۶ صفحه

علی قاسمی

رضا صارمی

آرش فهیم

ایستاده در مرز واقعیت و اسطوره

۴ نگاه

چرا سال سرمایه‌گذاری؟

۴ نگاه

ترامپ چرا به غرب آسیا می‌آید؟

۱۱ فرهنگ

آرش فهیم

ایستاده در مرز واقعیت و اسطوره

خط قرمز!

صبح صادق ابعاد توطئه تغییر نام خلیج فارس را بررسی می‌کند

۱۲ راهبرد

۱۲ راهبرد

معماری امنیتی

خلیج فارس!

| سرمقاله |

تدارک وسیع برای دشمن صهیونی...

دکتر یدالله جوانی

مدیر مسئول

نخست‌وزیر رژیم صهیونیستی و همچنین دیگر مقامات این رژیم، گهگاهی مانند برخی از آمریکایی‌ها، از حمله به تأسیسات هسته‌ای ایران سخن می‌گویند. اینکه آیا دشمنان به این قبیل تهدیدها علیه ملت ایران، عمل خواهند کرد یا نه، در آینده مشخص خواهد شد. اما در این میان موارد قطعی وجود دارد که باید همگان از دوست و دشمن، این امور قطعی را در محاسبات و تحلیل‌های خود منظور کنند. دو نکته اصلی از این موارد قطعی عبارت است از:

◆ نکته اول، تکرار نشدن الگوی لیبی

برخی از آمریکایی‌ها و صهیونیست‌ها، از الگوی لیبی برای برچیده شدن صنعت هسته‌ای جمهوری اسلامی، به‌منزله تنها راه حل یاد کرده و بر آن تأکید دارند. کسانی که چنین دیدگاهی

را دارند، تحریم و در صورت لزوم اقدام نظامی را به‌منزله راهبردهای دست‌یابی به این هدف، مرتب تکرار می‌کنند. اشتباه اصلی طرفداران این دیدگاه، یکسان‌انگاری دو کشور ایران و لیبی با مختصات کاملاً متفاوت است. تفاوت‌های اساسی بین جمهوری اسلامی با کشور لیبی، آن‌قدر زیاد است که با اطمینان می‌توان گفت: هرگز الگوی لیبی در موضوع صنعت هسته‌ای کشور عزیزمان ایران، تکرار نخواهد شد. اگر امکان چنین تکراری وجود می‌داشت، دولت «اویاما» در بیست سال قبل این کار را انجام داده بود. فراموش نکنیم که رئیس‌جمهور آمریکا در مقطع انعقاد برجام، در پاسخ به منتقدان داخلی‌اش گفت، اگر امکان داشت، دوست داشتم پیچ و مهره‌های صنعت هسته‌ای ایران را با دست‌های خودم باز کنم، ولسی این یک امر غیرممکن است. اویاما هر نوع اقدام نظامی علیه تأسیسات هسته‌ای ایران با هدف نابودی این صنعت در جمهوری اسلامی راه، ناکارآمد و غیرمفید و خسارت‌بار برای ایالات متحده توصیف کرد و از اقدامش برای توافق با ایران در قالب برجام به‌عنوان تنها راه ممکن دفاع کرد.

آری این یک واقعیت است که هیچ قدرتی قادر به نابود کردن و از بین بردن دانش، فناوری و صنعت هسته‌ای ایران نیست.

◆ نکته دوم، فرصت تاریخی

برای ایران، نه رژیم صهیونیستی

صهیونیست‌ها مدتی است که از پدیدایی یک فرصت تاریخی برای ضربه زدن به ایران یاد می‌کنند و می‌گویند؛ ما نباید این فرصت تاریخی را از دست بدهیم. استدلال آنها هم این است که می‌گویند ایران با توجه به تحولات منطقه و آسیب‌های وارده بر جبهه مقاومت در موضع ضعف قرار گرفته است. در این باره، با اطمینان می‌توان گفت؛ دشمنان و از جمله دشمن صهیونی، به‌شدت دچار خطای محاسباتی شده‌اند. البته دشمنان ملت ایران، به‌دلیل نداشتن شناخت درست از ملت ایران و به‌خصوص جوانان ایرانی، در ۴۶ سال گذشته همواره دچار این نوع خطای محاسباتی شده‌اند و براساس همین برآوردهای اشتباه، مرتب تیرهایشان به سنگ خورده است. اما نکته مهم در این مقطع تاریخی و تعیین‌کننده، آن

است که اگر قرار باشد از عبارت «فرصت تاریخی» بهره‌ای برده شود، این فرصت برای ایران خواهد بود که با موقعیت ایجاد شده براساس خطای محاسباتی دشمن صهیونی در اقدام نظامی علیه جمهوری اسلامی، ضربه‌های کاری شکننده و جبران‌ناپذیری را به صهیونیست‌ها وارد خواهد ساخت.

نیروهای مسلح جمهوری اسلامی، خود را برای بهره‌برداری از این فرصت تاریخی ناشی از خطای محاسباتی دشمنان، کاملاً آماده کرده‌اند. «سرلشگر پاسدار حسین سلامی» فرمانده کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، عصر روز پنجشنبه گذشته در مراسم شهادی خدمت در حرم مطهر امام رنوف ثامن‌الحجج، با صراحت از این آمادگی سخن گفت و اظهار داشت: «من به نخست‌وزیر رژیم صهیونیستی هشدار می‌دهم که اگر دست از پا خطا کنید، درهای جهنم به‌روی شما گشوده خواهد شد. ما برای شما تدارک وسیع دیده‌ایم و اگر اشتباه کنید، بلایی سرتان خواهیم آورد که، وعده‌های صادق ۱ و ۲ را به کلی فراموش کنید.»

پیشرو و سرآمد در تمدن‌سازی اسلامی

**پیام حضرت آیت‌الله‌العظمی خامنه‌ای (مدظله‌العالی)
به همایش یکصدمین سال بازتأسیس حوزه علمیه قم**

حضرت آیت‌الله‌العظمی خامنه‌ای در پیامی به‌همایش «یکصدمین سال‌گشت‌بازتأسیس حوزه علمیه قم»، ضمن تبیین عناصر و کارکردهای گوناگون حوزه به بیان الزامات تحقق یک «حوزه پیشرو و سرآمد» که نو‌آور، بالنده، به‌روز، پاسخگوی مسائل نوپدید، مهذب، دارای روحیه پیشرفت و مجاهدت و هویت انقلابی و همچنین مستعد برای طراحی نظامات اداره جامعه است، پرداختند و تأکید کردند: مهمترین وظیفه حوزه «بلاغ مبین» است که از برترین مصادیق آن ترسیم خطوط اصلی و فرعی تمدن نوین اسلامی و تبیین و ترویج و فرهنگ‌سازی آن در جامعه است. در ادامه بخش‌هایی از این پیام آورده می‌شود

اهمیت تاریخی حوزه علمیه قم

حوزه علمیه قم در میانه تحولات بزرگ قرن چهاردهم هجری شمسی، به همت آیت‌الله حاج شیخ عبدالکریم حائری بنیان‌گذاری شد و به سرعت به یکی از مراکز برجسته علمی و دینی شیعه تبدیل گردید. این حوزه با تربیت عالمان برجسته و نقش‌آفرینی در انقلاب اسلامی، توانست اسلام را در جایگاه حاکمیت سیاسی قرار دهد. برجسته‌ترین افتخار ایسن حوزه، پرورش شخصیتی چون امام خمینی (ره) است که با هدایت مردم، رژیم پهلوی را سرنگون کرد. این تاریخچه، پایه‌ای برای درک نقش کنونی و آینده حوزه فراهم می‌کند.

سرمایه علمی

و پاسخگویی به نیازهای نوین

حوزه علمیه قم، با پشتوانه هزار سال اندیشه‌ورزی در علوم دینی مانند فقه، کلام، فلسفه و تفسیر، سرمایه‌ای عظیم در اختیار دارد. رهبر معظم انقلاب تأکید دارند که حوزه نباید صرفاً یک مؤسسه آموزشی باشد، بلکه باید مجموعه‌ای از علم، تربیت و کارکردهای اجتماعی-سیاسی را در بر گیرد. در عصر حاضر، فقه معاصر با پرسش‌های پیچیده‌ای مواجه است که نیازمند نگاهی کلان به ابعاد فردی و اجتماعی زندگی بشر است. فتوای فقیه باید بخشی از این نگاه جامع را منعکس کند.

یکی از وظایف کلیدی حوزه، پاسخگویی به مسائل حکمرانی اسلامی است. موضوعاتی مانند روابط دولت و مردم، نظام اقتصادی، عدالت اجتماعی، و موضع‌گیری در برابر نظام سلطه، نیازمند تبیین فقهی دقیق هستند. این مسئولیت، حوزه را به نهادی پیشرو در طراحی نظامات اداره جامعه تبدیل می‌کند.

بلاغ مبین

وظیفه محوری حوزه

مهم‌ترین وظیفه حوزه، «بلاغ مبین» یا انتقال پیام دین به‌صورت روشن و مؤثر است. این وظیفه شامل گستره‌ای وسیع از معارف توحیدی تا سبک زندگی و مسائل زیست‌محیطی می‌شود. با این حال، رهبر معظم انقلاب به عدم تناسب میان تبلیغات دینی حوزه و نیازهای فکری-فرهنگی جامعه، به‌ویژه جوانان، اشاره کرده‌اند. در برابر سیل القانات مغالطه‌آمیز، تولیدات علمی و تبلیغی حوزه کافی نبوده و نیازمند تحول است. برای تحقق بلاغ مبین، دو عنصر «تعلیم» و «تهذیب» ضروری‌اند. طلاب باید با روش‌های اقناع، گفت‌وگو، و تعامل با افکار عمومی و فضای مجازی آشنا شوند. همچنین، حوزه باید «مجاهد فرهنگی» تربیت کند که با رویکردی ایجابی و تهاجمی، به تبلیغ دین

بپردازد. تربیت نیرو برای اداره نظام و سامان‌دهی درون حوزه نیز از دیگر اولویت‌هاست.

هویت جهادی

روح انقلابی حوزه

حفظ هویت جهادی، سومین سرفصل حوزه پیشرو است. امام خمینی(ره) در پیام خود به روحانیت، از خطر تحجر و جدایی دین از سیاست هشدار دادند. حوزه باید از انزوای دوری از مسائل اجتماعی پرهیز کند. قدسیت دین در میدان‌های جهاد فکری، سیاسی و حتی نظامی تجلی می‌یابد. حوزه‌ای که از مردم و مسائل اساسی جامعه جدا شود، نمی‌تواند به فلسفه وجودی خود وفادار بماند.

نقش حوزه

در اداره جامعه

حوزه علمیه باید در تولید و تبیین نظامات اداره جامعه مشارکت فعال داشته باشد. فقه امت‌ساز، فراتر از احکام فردی و عبادی، به طراحی نظام‌های اجتماعی و سیاسی می‌پردازد. همکاری با دانشگاه و آگاهی از یافته‌های روز جهان، از الزامات این نقش است. حوزه باید خلأهای موجود در نظام‌سازی اسلامی را پر کند و پاسخگوی نیازهای پیچیده حکمرانی باشد.

تمدن‌سازی اسلامی

چشم‌انداز نهایی حوزه

برجسته‌ترین انتظار از حوزه، زمینه‌سازی برای استقرار تمدن نوین اسلامی است. این تمدن، در تقابل با تمدن مادی کنونی، علم، فناوری و منابع انسانی را در خدمت عدالت، رفاه عمومی و پرورش معنوی قرار می‌دهد. وظیفه حوزه در این مسیر، ترسیم خطوط اصلی و فرعی تمدن اسلامی، تبیین و ترویج آن در جامعه است. این مهم، از مصادیق برتر بلاغ مبین به‌شمار می‌رود. رهبر معظم انقلاب بر اهمیت توجه به عناصر زمان و مکان در اجتهاد تأکید دارند تا نوفهمی به انحراف از شریعت منجر نشود. حوزه باید با نوآوری‌های تمدنی، پیام جهانی اسلام را به شکلی پویا ارائه دهد.

وضعیت کنونی حوزه

پویایی و ظرفیت‌ها

حوزه علمیه قم امروز مجموعه‌ای زنده و پویاست. حضور هزاران مدرس، محقق، نویسنده و متفکر، انتشار مجلات علمی، توجه به مسائل معاصر، و ابتکاراتی مانند تشکیل حوزه‌های علمیه بانوان، نشان‌دهنده ظرفیت‌های عظیم این نهاد است. حضور فعال حوزویان در میدان‌های انقلاب و حتی نظامی، و تربیت طلاب از ملیت‌های مختلف، از دیگر نقاط قوت حوزه به‌شمار می‌رود.

توصیه‌های عملی

برای تحقق حوزه پیشرو

پیام خود را به توصیه‌هایی برای تحقق حوزه «پیشرو و سرآمد» اختصاص دادند. از جمله توصیه‌هایی که رهبر معظم انقلاب در این بخش به آنها اشاره کردند، عبارت‌ند از: «لزوم به‌روز بودن حوزه»، «اهمیت دادن به تربیت نیرو در همه‌ی بخش‌ها»، «افزایش رابطه حوزویان با مردم»، «مقابله مدبرانه مدیران حوزه با القانات مغرضانه‌ای که طلاب جوان را از آینده ناامید میکند»، «نگاه همراه با خوش بینی به نسل جوان و تعامل با آنها»، «تدوین دروس حوزه بر مبنای فقه روشن‌بین و پاسخگو و به‌روز همراه با فلسفه‌ی روشن و دارای امتداد اجتماعی و دانش کلام رسا و استوار و دارای قدرت اقناع» و «تقویت روحیه زهد، تقوا، قناعت، استغناء از غیر خدا، توکل، پیشرفت و آمادگی برای مجاهدت.

حجت‌الاسلام لیالی، جریان‌شناس علوم دینی

فقه مورد نظر رهبر معظم انقلاب فقهی امت‌ساز و تمدن‌ساز است

حسن نوروزی

روزنامه‌نگار

یکصدمین سالگرد باز تأسیس حوزه علمیه قم، لحظه‌ای تاریخی و پرشور برای بازخوانی رسالت عظیم روحانیت در جهان اسلام است! پیام رهبر معظم انقلاب، با عنوان «حوزه پیشرو و سرآمد»، چنان مشعلی فروزان، افقی نو و انقلابی پیش روی حوزه‌های علمیه گشوده است. این پیام، که به‌حق «منشور دوم روحانیت» لقب گرفته، نه‌تنها نقشه راهی برای آینده حوزه‌هاست، بلکه ندایی پرهیجان برای جهاد تبیین، امت‌سازی و تمدن‌سازی اسلامی است. در حقیقت «منشور دوم روحانیت» لقب گرفته، نه‌تنها نقشه راهی برای آینده حوزه‌هاست، بلکه ندایی پرهیجان برای جهاد تبیین، امت‌سازی و تمدن‌سازی اسلامی است. در گفت‌وگویی اختصاصی با «حجت‌الاسلام لیالی» جریان‌شناس علوم دینی، به عمق این پیام و نقش بی‌بدیل حوزه علمیه قم در پاسخ به نیازهای زمانه و ساختن تمدن نوین اسلامی پرداخته‌ایم. در ادامه همراه ما باشید تا از این چشم‌انداز الهام‌بخش و حماسی نگاه کنیم.

با سلام و تشکر از حضور شما، جناب حجت‌الاسلام لیالی، پیام مقام معظم رهبری به‌مناسبت یکصدمین سالگرد باز تأسیس حوزه علمیه قم، با عنوان «حوزه پیشرو و سرآمد» بازتاب گسترده‌ای داشته است. شما این پیام را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

سلام عرض می‌کنم خدمت شما و مخاطبین نشریه. ابتدا از برگزارکنندگان همایش و کنگره یکصدمین سالگرد باز تأسیس حوزه علمیه قم و کنگره مرحوم شیخ عبدالکریم حائری(رضوان‌الله تعالی علیه) تشکر می‌کنم. پیام رهبر معظم انقلاب، که باید آن را «منشور دوم روحانیت» نامید، افقی روشن و راهبردی برای حوزه‌های علمیه، به‌ویژه حوزه علمیه قم، ترسیم کرده است. اگر منشور روحانیت حضرت امام خمینی(ره) در سوم اسفند ۱۳۶۷، افق پیش روی حوزه و روحانیت را مشخص کرد، این پیام نیز با تبیین نقش حوزه در امت‌سازی و تمدن‌سازی، نقشه راهی برای آینده ارائه داده است. این پیام، حوزه را به‌منزله نهادی پیشرو، سرآمد، نوآور، پاسخگو به مسائل نوپدید، جهادی، انقلابی و مستعد طراحی نظامات اداره جامعه معرفی می‌کند.

شما از نقش حوزه در امت‌سازی و تمدن‌سازی سخن گفتید. این نقش چگونه در پیام رهبر معظم انقلاب برجسته شده است؟

رهبر معظم انقلاب در این پیام، حوزه را نهادی با

هویت جهادی و انقلابی معرفی کرده‌اند که باید در خدمت امت‌سازی و تمدن‌سازی باشد. حوزه علمیه قم، با پشتوانه بیش از هزار سال خدمات علمی و دینی، امروز وظیفه دارد نظامات سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی را بر اساس فقه پویا و اجتهادی طراحی کند. این فقه، که ریشه در معارف عمیق قرآن و اهل بیت(ع) دارد، باید پاسخگوی نیازهای جامعه و نظام دینی باشد. حوزه باید با نگاه به الزامات حکمرانی پویا، مشکلات و بحران‌های بشر امروزی را حل کند و در عین حال، هویت انقلابی و جهادی خود را حفظ کند.

به نظر شما، حوزه چگونه می‌تواند این نقش تاریخی را با توجه به چالش‌هایی که در طول تاریخ با آن مواجه بوده است، ایفا کند؟

حوزه‌های علمیه، به‌ویژه حوزه علمیه قم، در طول بیش از هزار سال، از دالان‌های تنگ و تاریک تحولات تاریخی، بحران‌ها و شداید عبور کرده و آبدیده شده است. این ثراث فقهی و تجربه گران‌سنگ، پشتوانه‌ای عظیم برای پاسخگویی به نیازهای زمانه است. امروز که فقه و فقه‌در عرصه حکمرانی اسلامی نقش محوری دارند، حوزه باید با تکیه بر فقه اجتهادی، نظامات اداره جامعه را طراحی کند. حوزه‌های علمیه با افتخار اعلام می‌کنند که در تمام عرصه‌ها، از نظام سیاسی و اجتماعی گرفته تا اقتصادی و عدالت اجتماعی، دارای نظریه و تئوری هستند و می‌توانند نه‌تنها مشکلات جامعه اسلامی، بلکه مسائل بشریت را حل کنند.

یکی از نکات کلیدی پیام رهبر معظم انقلاب، تأکید بر جهاد تبیین و تبلیغ است. حوزه در این زمینه چه وظایفی دارد؟

رهبر معظم انقلاب بارها بر وظیفه تبلیغ و بلاغ مبین تأکید کرده‌اند. امروز ما به جهاد تبیین، جهاد تبلیغ و جهاد فرهنگی نیاز داریم. حوزه باید با استفاده از ابزارهای نوین و روش‌های تبلیغی متناسب با نیازهای نسل جدید و جوانان، معارف دین را ابلاغ کند. این تبلیغ باید با رصد تهاجم همه‌جانبه دشمن و پاسخ به آن طراحی شود. تجربه نشان داده که حوزه در عرصه تبلیغ همیشه موفق بوده است و با به‌روزرسانی روش‌ها، می‌تواند این موفقیت را تداوم بخشد. حوزه باید هوشمند، عقلانی و فعال عمل کند تا در برابر جریان‌های خطرناک سکولاریسم، لیبرالیسم و تحجر، که هر دو به جدایی دین از سیاست باور دارند، ایستادگی کند.

شما به مقابله با سکولاریسم و تحجر اشاره کردید. این دو جریان چگونه حوزه را تهدید می‌کنند و حوزه چه پاسخی به آنها دارد؟

سکولاریسم و لیبرالیسم با تفکر التقاطی و تحجر با نگاه به گذشته، هر دو به جدایی دین از سیاست معتقدند، در حالی که حوزه‌های علمیه بر این باورند که دیانت عین سیاست و سیاست عین دیانت است. حوزه باید با هویت جهادی خود، هم‌زمان با این دو جریان مقابله کند و از انزوای گوشه‌گیری پرهیز کند. این نکته در منشور روحانیت حضرت امام(ره) نیز برجسته بود. حوزه باید با فعالیت هوشمند و به‌روز، ضمن حفظ ثراث تاریخی خود، در برابر این تهدیدات ایستادگی کند و نقش خود را در اداره جامعه ایفا کند.

در پیام رهبر معظم انقلاب، فقه به‌منزله محور امت‌سازی و تمدن‌سازی معرفی شده است. این فقه چه ویژگی‌هایی باید داشته باشد؟

فقه مورد نظر رهبر معظم انقلاب، فقهی امت‌ساز و تمدن‌ساز است. حضرت امام خمینی(ره) فرمودند که فقه، فلسفه عملی اداره جامعه از گهواره تا گور است. این فقه، نه‌تنها احکام فردی، بلکه نظامات سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی را در بر می‌گیرد. فقه پویای اجتماعی باید در خدمت امت و ملت باشد و با نوآوری، الزامات تمدن‌سازی را بازشناسی کند. در رقابت با فرهنگ‌ها و تمدن‌های دیگر، مانند جریان‌های سکولاریسم، لیبرالیسم و اومانیسم، فقه باید با تبیین عقلانی مؤلفه‌های تمدن نوین اسلامی، به رشد معنوی، عدالت اجتماعی، کرامت انسانی، رفاه عمومی و آزادی‌های مشروع توجه کند.

در پایان، جمع‌بندی شما از این پیام و نقش حوزه در آینده چیست؟

پیام رهبر معظم انقلاب، منشوری برای حوزه پیشرو و سرآمد است که باید با هویت جهادی، در برابر سکولاریسم، لیبرالیسم و تحجر ایستادگی کند. حوزه باید با تکیه بر ثراث هزارساله و دستاوردهای انقلاب اسلامی، در عرصه تبلیغ، حکمرانی اسلامی و تمدن‌سازی فعال باشد. هدف نهایی، ایجاد جامعه‌ای است که با فرهنگ و تمدن نوین اسلامی، زمینه‌ساز ظهور حضرت مهدی(عج) و خدمت به حضرت ولی عصر(عج) باشد. ان‌شاء‌الله حوزه با این نقشه راه، امتی تمدن‌ساز و منتظر تربیت کند.

مهدی عامری کارشناس سیاسی

یکی از رویدادهای مهم در تاریخ تشیع، تأسیس حوزه علمیه قم و اندیشه نوینی بود که مرحوم «آیت‌الله حائری یزدی» پایه‌گذاری کرد. ازجمله راه‌های شناخت هر نهاد علمی، بررسی شخصیت‌های برجسته‌ای است که در آن پرورش یافته یا در شکل‌گیری آن نقش داشته‌اند. این شخصیت‌ها هم از این نهاد تأثیر پذیرفته‌اند و هم بر آن تأثیر گذاشته‌اند. تأثیر متقابل افراد و رویدادها در تاریخ، مسئله‌ای اساسی است. بزرگوarانی که امروز در حوزه علمیه حضور دارند، هر کدام گنجینه‌ای از دانش و تجربه‌هستند. بررسی و تحلیل شخصیت‌های تاریخی دو کارکرد اساسی دارد؛ اول الگو‌سازی: برخلاف تاریخ که تنها عبرت‌آموز است، شخصیت‌ها می‌توانند به‌منزله الگوهای عملی ارائه شوند. دوم تأثیر‌گذاری نهادی؛ این الگوها می‌توانند سهم تعیین‌کننده‌ای در ارتقا یا انحطاط یک نهاد داشته باشند.

♦ **جایگاه امام خامنه‌ای در سده اخیر حوزه** بی‌تردید یکی از شخصیت‌های بی‌نظیر صد سال اخیر حوزه «آیت‌الله العظمی سیدعلی خامنه‌ای» است. البته تأثیر ایشان فراتر از حوزه‌های علمی، در سطح جهان اسلام مشهود است. حتی اگر فارغ از هرگونه تعصب مذهبی یا ملی، فقط به‌عنوان یک پژوهشگر به این موضوع بنگریم، مطالعه سیره ایشان به‌منزله‌الگویی از رهبری دینی-سیاسی در شرایط پیچیده معاصر، کاری علمی و ضروری است. خوانش خاطرات، تحلیل بیانات و بررسی مواضع ایشان، می‌تواند دریچه‌ای به روی شناخت الگویی کم‌نظیر از رهبری دینی-اجتماعی با شخصیتی جامع و چند بعدی برای طلاب و حتی تمامی علاقه‌مندان به رابطه دین و حکمرانی نوین بگشاید. تحولات حوزه علمیه قم در صد سال اخیر، به‌ویژه در دوران رهبری امام خامنه‌ای، نشانگر گذار از «حوزه منزوی» به «حوزه اثرگذار» است. محور این تحول، توجه ایشان به «الهیات عملی» بود که دین را نه مجموعه‌ای از مفاهیم انتزاعی، بلکه نظامی زنده و پاسخگو به نیازهای جامعه می‌دانست.

♦ **تلفیق علم و عمل**

این نگاه، در تمام ساحت‌های فکری و عملی ایشان (از مبارزات انقلابی تا مدیریت حوزه و رهبری نظام) تجلی‌یافته و الگویی بی‌نظیر از تلفیق علم و عمل را ارائه می‌دهد. ایشان با استعداد درخشان حوزوی، در ۱۷ سالگی به درس خارج راه یافتند و در ۲۰ سالگی

تدریس کفایه‌الاصول را آغاز کردند. تحصیل نزد اساتیدی چون امام خمینی(ره) و تألیف آثاری مانند «طرح کلی اندیشه اسلامی در قرآن» در جوانی، نشان‌دهنده عمق علمی ایشان است. ملاقات با «نواب صفوی» نیز جرقه‌ای انقلابی در ایشان ایجاد کرد که بعدها به روحیه انقلابی در ایشان منجر شد. در تحلیل رویکرد ایشان به مبارزه، تلفیق هوشمندانه روشنگری فکری با مبارزه عملی مشهود است. این نگرش، از ایشان چهره‌ای متمایز در میان انقلابیون ساخت. ایشان در تحلیل خود به دو خطر هشدار می‌دهند: از یک سو، فعالیت‌های فکری صرف که ممکن است به کارهای خشک و بی‌حاصل تبدیل شود و از سوی دیگر، مبارزه کورکورانه که می‌تواند به تحجر بینجامد.

♦ **ایمان متعهدانه و دین کارپردی**

محور اصلی اندیشه ایشان، کاربردی کردن دین است. آیت‌الله العظمی خامنه‌ای در کتاب «طرح کلی اندیشه اسلامی در قرآن» با صراحت اعلام می‌کنند: «هر دینی که با ظلم کنار بیاید، با مستمگران همراهی کند و از مظلومان دفاع نکند، از اساس مردود است.» این جمله کلیدی، عصاره تفکر ایشان را نشان می‌دهد که دین را به‌مثابه نظامی زنده و پاسخگو به نیازهای جامعه می‌فهمد. نگاه ایشان به مسائل اعتقادی کاملاً عملیاتی و مرتبط با زندگی روزمره مردم است. وقتی از توحید سخن می‌گویند، بلافاصله به پیامدهای اجتماعی آن اشاره می‌کنند. این همان چیزی است که امروز در محافل علمی از آن به‌منزله «الهیات عملی» یاد می‌شود، هرچند ایشان ممکن است از این اصطلاح استفاده نکرده باشند. این نگاه الهیات کاربردی در تمام مواضع فکری و سیاسی ایشان مشهود است. به‌گونه‌ای که ترجیح می‌دادند سوره‌های دوران حاکمیت پیامبر(ص) را تفسیر کنند تا الگویی عملی برای نظام اسلامی ارائه دهند.

♦ **اصلاح حوزه به‌نفع جامعه**

رهبر معظم انقلاب از همان دوران جوانی، به طرح دیدگاه‌های اصلاحی خود درباره حوزه علمیه پرداختند. ایشان در موقعیتی که می‌دانستند ممکن است نظرات‌شان به «آیت‌الله بروجردی» برسد و با واکنش منفی مواجه شود، شجاعانه بر ضرورت نوسازی حوزه تأکید کردند. نکته قابل تأمل، تداوم این رویکرد در طول شش دهه فعالیت علمی و سیاسی ایشان است. از جلسات جوانی در مشهد تا سخنرانی‌های امروزشان، همواره بر ارتباط مستقیم با جوانان و اجتناب از انزوا تأکید داشته‌اند. این مواضع اصلاحی نه‌تنها در حوزه آموزش دینی، بلکه در عرصه‌های اجتماعی و سیاسی نیز تأثیرگذار بوده است. ایشان با تبدیل مفاهیم انتزاعی دینی به برنامه‌های عملی، الگویی بی‌نظیر از تلفیق نظر و عمل ارائه داده‌اند که هم برای نهادهای دینی و هم برای فعالان اجتماعی آموزنده است. در دوران مبارزه، ایشان با وجود فشارهای رژیم پهلوی،

به‌مناسبت صد سالگی بازتأسیس حوزه علمیه قم

تحول حوزه بر پایه الهیات عملی

نقش راهبردی امام خامنه‌ای در پیشرفت حوزه

به‌دقت‌ویت علوم عقلی و فلسفه زمانی‌که برخی پس از انقلاب خواستار حذف فلسفه از برنامه‌های درسی بودند، ایشان شخصاً دستور تشکیل مجمع حکمت اسلامی را صادر کردند. این اقدام هوشمندانه نه‌تنها فلسفه را در حوزه حفظ کرد، بلکه به آن رونق بخشید. امروز شاهد تأثیرات عمیق این تصمیم در تربیت طلاب و گسترش علوم عقلی در حوزه هستیم. سیاست‌های ایشان در حوزه به تربیت نسلی از روحانیون منجر شده که هم به سنت‌های اصیل حوزوی پایبندند و هم با مسائل روز جامعه آشنا. این توازن بین اصالت و نوآوری، میراث ماندگار توصیه‌های ایشان به حوزه علمیه است.

ج-پایگاه تمدن‌سازی

رهبر معظم انقلاب در سال ۱۳۸۹، گفتمان «تمدن‌سازی» را مطرح کردند و بر نقش محوری حوزه در این فرآیند تأکید کردند. از نگاه ایشان، حوزه علمیه با دارا بودن نیروی انسانی کارآمد و اندیشه‌های ناب اسلامی، باید پیشران اصلی تحقق تمدن نوین اسلامی باشد. این دیدگاه، حوزه را از حصار آموزش‌های سنتی خارج کرد و مسئولیت‌های اجتماعی گسترده‌تری، ازجمله مشارکت در حکمرانی و پاسخگویی به مسائل جهانی را بر دوش آن گذاشت.

ایشان در تبیین رابطه حوزه و حکومت، حوزه را نه به‌عنوان نهاد مخالف، نه بی‌طرف و نه مطیع محض، بلکه «پشتیبان نقاد» نظام اسلامی معرفی کردند. این تعریف، روحانیون را موظف می‌کند در عین حفظ استقلال فکری، با نقد سازنده و ارائه راهکار، نقش خود را در پیشبرد اهداف نظام ایفا کنند. در سال ۱۳۹۶ نیز با اصرار بر حفظ هویت انقلابی حوزه، از طلاب خواستند بدون اتکا به نهادهای بالادستی، خود پیشگام تحولات باشند. این سخنان، نشان‌دهنده ایمان راسخ ایشان به توانمندی نسل جوان حوزویان است. از نگاه رهبر معظم انقلاب، حوزه امروز به نهادی با بیش از ۲۰۰ هزار نیروی انسانی تبدیل شده که می‌تواند در عرصه‌های بین‌المللی نیز حرف‌های نو ارائه دهد. احداث ده‌ها پژوهشگاه تخصصی، انتشار هزاران پایان‌نامه در سطوح عالی، و فعالیت مؤسسات گوناگون در قم، نشان‌دهنده تحقق بخشی از آرمان آیت‌الله خامنه‌ای برای کاربردی‌سازی دین است. هرچند برخی ممکن است درباره فایده عملی ایسن حجم از پژوهش‌ها تردید کنند، اما نفس تولید این آثار، گواهی بر عبور از مرحله «اندیشه محض» به «اندیشه مسئولیت‌پذیر» است. این روند دقیقاً در راستای تأکید ایشان بر ضرورت تبدیل دین به ابزاری برای حل مسائل مردم، نه‌تنها موضوعی برای مباحثه نخبگان یا زینت کتابخانه‌ها، شکل گرفته است. دینی که در کتابخانه‌ها محبوس نماند، بلکه به خیابان‌ها، دانشگاه‌ها و عرصه‌های بین‌المللی راه یابد. حوزه امروز نه‌تنها در تولید نظریه‌های کلامی و

همزمان به تدریس علوم حوزوی و هدایت مبارزات انقلابی پرداختند. دستگیری ایشان در سن ۳۵ سالگی توسط ساواک به‌دلیل حضور فعال در نهضت امام خمینی(ره)، گواهی بر این مدعاست. این اقدامات تنها محدود به عرصه مبارزه نبود، بلکه در تربیت نسل جدیدی از روحانیون انقلابی نیز تبلور یافت. شاگردانی مانند آیت‌الله رنیزی که در مسجد کرامت مشهد از محضر ایشان بهره بردند، نمونه‌ای از این مکتب تربیتی هستند؛ مکتبی که روحانیت را نه در برج عاج، که در میان مردم و برای خدمت به آنان تعریف می‌کند. پس از انقلاب نیز با قبول مسئولیت امامت جمعه تهران، خطبه‌های ایشان ترکیبی از تحلیل‌های عمیق فقهی-کلامی و مسائل روز جامعه بود. این جامعیت نگرش، از ایشان الگویی ساخته است که هم‌زمان بر اصالت علمی، مسئولیت‌پذیری اجتماعی و کارآمدی دینی تأکید دارد. در سال ۱۳۷۰، ایشان در مقام رهبری نظام، بار دیگر بر این موضوع تأکید کردند و خواستار مشارکت همگانی در این تحول شدند. دو سال بعد (۱۳۷۲) در دیدار با علما در قم، پیشنهادهای عملیاتی ارائه دادند: ازجمله تبدیل شیوه‌های سنتی تدریس به سیمینارهای تعاملی که در آن چند نفر به بحث و نقد مسائل می‌پردازند. این طرح، تحولی اساسی در روش‌های حوزوی محسوب می‌شد که نشان‌دهنده نگاه پویا و نظام‌مند ایشان به آموزش دینی بود.

♦ **راهکارهایی برای تحول عملی الف‌ب‌ساختر حوزه**

پس از انقلاب، این دیدگاه اصلاحی در قالب برنامه‌های عملی پیگیری شد. در سال ۱۳۷۰ با طرح «مدیریت نوین حوزه»، بر ایجاد تحول در ساختارهای آموزشی تأکید کردند. تشکیل معاونت‌های تخصصی، توجه به پژوهش، ساماندهی معیشت طلاب و بازنگری در متون درسی ازجمله محورهای این طرح بود. تلاش‌های مستمر آیت‌الله خامنه‌ای در طول دهه‌های گذشته، امروز در قالب ساختارهای نوین آموزشی حوزه و حضور فعال روحانیون در عرصه‌های گوناگون اجتماعی تجلی یافته است. این تحول، میراث ماندگاری است که نشان می‌دهد چگونه می‌توان با تلفیق اصالت حوزوی و نوآوری مدیریتی، نهادهای دینی را برای پاسخگویی به نیازهای زمانه آماده ساخت. امروز استمرار و اقتدار حوزه علمیه در جهان پرچالش معاصر، موهون تحولات ساختاری است که از دهه‌های گذشته آغاز شد. اگر حوزه همچون گذشته تنها متکی به شخصیت‌های فردی می‌ماند، با چالش‌های مدیریتی و اختلافات درونی مواجه می‌شد. اما ایجاد ساختاری مدرن و نهادمند، حوزه را از وابستگی به اشخاص رهانید و به مجموعه‌ای پایدار بدل کرد که حتی در رویارویی با رقب‌ا و دشمنان جهانی، حرفی نو برای گفتن دارد.

حکیم حکمران

حکومت‌های ظالم، همیشه به حاشیه رانده شده و از حاکمیت دور نگه داشته شده است. اما با همت امام خمینی(ره) و به مدد الهی، این مسیر تغییر کرد. ما اکنون ناچاریم از سیره حضرت امام و رهبر معظم انقلاب برای ترسیم الگوی حکمرانی اسلامی استفاده کنیم. این الگو برای مجامع علمی، دانشگاه‌ها، رشته‌های علوم سیاسی، حکمرانی و فلسفه سیاسی به‌شدت مورد نیاز است.» رئیس پژوهشگاه امام صادق(ع) با اشاره به فعالیت‌های این نهاد، اظهار داشت: «پژوهشگاه در این راستا قدم‌هایی برداشته است. پیش‌تر کتابی درباره سیره حکومتی حضرت امام خمینی(ره) منتشر کردیم و اکنون کتاب «حکیم حکمران» به مبانی نظریه انقلاب، عقلانیت، عدالت و پیشرفت در حکمرانی می‌پردازد. پروژه‌های آتی ما نیز در همین راستا خواهد بود.» وی همچنین به پیشنهاد سخنران قبلی پاسخ داد و گفت: «این کتاب به‌صورت نرم‌افزار تولید شده و عرضه خواهد شد. پژوهشگاه دارای مرکز مجازی است که آثار را در قالب اینفوگرافیک، موش‌گرافیک، کتاب صوتی و سایر فرمت‌های هنری ارائه می‌کند. امیدواریم با استفاده از این ابزارها، گستره مخاطبان افزایش یابد.»

گزارشی از آئین رونمایی تازه‌ترین کتاب پژوهشگاه علوم اسلامی امام صادق^(ع) در نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران

♦ **روایت علمی و منصفانه از حکمرانی حکیمانه**

«سردار دکتر جوانی» معاون سیاسی سپاه در سخنانی این کتاب را اثری ارزشمند در برابر روایت‌های وارونه دشمنان توصیف کرد و اظهار داشت: «کتاب «حکیم حکمران» در دوره جنگ روایت‌ها نوشته شده، زمانی که نظام سلطه با تمام توان خود برای غلبه بر ملت ایران ناکام مانده و حالا تلاش می‌کند با روایت‌های نادرست، انقلاب، نظام و رهبری را تخریب کند. یکی از عوامل اصلی ماندگاری انقلاب، رهبری حکیمانه بوده که نقش کلیدی در حفظ استقلال، عزت ملی و پیشرفت ایران ایفا کرده است.» وی افزود: «ایران کشوری با سابقه تمدنی درخشان است، اما از اواسط دوره صفویه و به‌ویژه در دوره قاجار، دچار افول شد. خیانت‌های حاکمان و استعمار، کشور را به وضعیت اسفناکی کشاند. اما انقلاب اسلامی، به تعبیر حضرت امام(ره)، تنها انقلابی است که بدون تغییر در شعارهایش پیش رفته است. این کتاب با زبانی علمی، ساده، منصفانه و واقع‌بینانه، سبک حکمرانی حکیمانه رهبر معظم انقلاب را در حوزه‌های علمی، دفاعی، سیاست خارجی و مدیریت بحران‌ها روایت می‌کند.» سردار جوانی با اشاره به ثبات سیاسی ایران در مقایسه با دوران قاجار و مشروطه، اظهار داشت: «دشمنان از ابتدای انقلاب اسلامی تلاش کردند ایران را بی‌ثبات کنند، اما رهبر معظم انقلاب با سعه‌صدر، تحمل مخالفان، رفتار پدراانه و پرادرانه و بهره‌گیری از اختیارات ولایت‌فقیه، کشور را در مسیر ثبات و پیشرفت هدایت کرده است. این کتاب روایتی درست از این واقعیات ارائه می‌دهد و جای تریک دارد.» وی تأکید کرد: «جامعه ما نیاز به روایت درست از پدیده‌هایی دارد که دشمن با سایانمایی و استفاده از ابزارهای رسانه‌ای و هنری، آن‌ها را وارونه جلوه می‌دهد. این کتاب می‌تواند با استفاده از ابزارهای نوین به فهم عمومی تبدیل شود و در رسانه‌ها و مجموعه‌های گوناگون مورد استفاده قرار گیرد.» در پایان این مراسم «دکتر سیامک باقری » دانشیار پژوهشگاه امام صادق(ع) در سخنانی کوتاه با تأکید بر اهمیت واکاوی اندیشه رهبر معظم انقلاب گفت که کتاب «حکیم حکمران» گامی موثر در این مسیر است. توصیه بنده بر این است که اندیشه‌های رهبر معظم انقلاب در بعد سیاسی پیگیری بیشتری شود.

♦ **جمع‌بندی و قدردانی**

در پایان مراسم، از تلاش‌های دکتر مهدی سعیدی، مؤلف کتاب و دیگر دست‌اندرکاران، از جمله دکتر سیامک باقری و پژوهشگاه علوم اسلامی امام صادق(ع) تقدیر شد. همچنین اعلام شد که این کتاب در غرفه «انتشارات زمزم هدایت» واقع در راهرو ۲۲ نمایشگاه کتاب تهران، در دسترس علاقه‌مندان است. همچنین، پژوهشگاه برنامه‌هایی برای عرضه این اثر در قالب‌های نرم‌افزاری و چندرسانه‌ای اعلام کرد.

| نیم نگاه |

**مصرف تولید ایرانی
باید یک فرهنگ شود****مروری بر مهم‌ترین فرازهای سخنان امام
خامنه‌ای در دیدار با کارگران**

♦ جنباتی که رژیم صهیونیستی در غزه، در فلسطین انجام می‌دهد، چیزی نیست که قابل صرف نظر کردن باشد. همه‌ی دنیا باید در مقابلش بایستند. هم در مقابل خود رژیم صهیونیستی بایستند، هم در مقابل حامیان رژیم صهیونیستی بایستند... آمریکایی‌ها به معنای واقعی کلمه حمایت می‌کنند. حالا در عالم سیاست حرف‌هایی زده می‌شود، چیزهایی گفته می‌شود که ممکن است خلاف این را به ذهن‌ها متبادر کند اما واقعیت قضیه این نیست؛ واقعیت این است که ملت مظلوم فلسطین، مردم مظلوم غزه، امروز فقط با رژیم صهیونیستی روبرو نیستند با آمریکا روبرویند با انگلیس روبرویند.

♦ کارگر دو خصوصیت مهم دارد که این دو خصوصیت هر کدام یک حسنه است پیش خدای متعال. اول اینکه سعی میکند نان حلال را و رزق زندگی را با نیروی خودش به دست بیاورد. این الگوست برای زندگی هر انسانی. متکی به خود، متکی به نیروی خود، زندگی را این‌جور بگذراند. این یک خصوصیت. خصوصیت دوم که آن هم حسنه مهمی است، این است که کارگر نیازهای دیگران را برآورده می‌کند. شما برای مردم مصنوعات صنعتی، کشاورزی، خدماتی تولید می‌کنید در اختیار آنها می‌گذارید، بعضی به زندگی دیگران دارید کمک می‌کنید. از لحاظ انسانی این دو نقطه بسیار بالارزش است، حسنه است.

♦ ما گفتیم امسال سرمایه‌گذاری برای تولید. خیلی خوب، مهمترین سرمایه، کارگر است. سرمایه‌گذاری بکنند اما توجه داشته باشند که این سرمایه‌گذاری، سرمایه‌گذاری مالی بدون اراده کارگر، بدون توانایی‌های کارگر، بدون خواست کارگر به جایی نخواهد رسید.

♦ یک مسئله‌ی دیگر، مسئله‌ی ایمنی کارگر است، ایمنی بدن کارگر. حالا البته خبرهای اسفبار معادن را در این دو سه ساله شنیدیم، اما فقط آنجا نیست، در جاهای دیگر هم به من گزارش شده. در کارخانه‌های دیگر هم مسئله ایمنی، مسئله‌ی بسیار مهمی است. بایستی مراقبت بشود از لحاظ تأمین اجتماعی، از لحاظ رعایت‌های فنی جوری رفتار بشود که ایمنی کارگران تأمین بشود.

♦ اولین موضوع، امنیت شغلی است. کارگر باید بداند که سر این شغل خواهد بود، بتواند برنامه‌ریزی کند. دغدغه نداشته باشد که حالا تا کی تا چند [وقت]، ادامه‌ی این شغل او منوط و وابسته‌ی به اراده‌ی دیگری نباشد.

♦ یک قلم مهم در مورد حمایت از کارگران مسئله مصرف تولیدات داخلی است که بنده چند سال است روی این دارم تکیه می‌کنم، تأکید می‌کنم. ما الان در برخی از اجناس و مسائل مربوط به زندگی، داخل منزل و چیزها، کیفیت محصولات‌مان از خارج اگر بهتر نباشد، کمتر نیست. این را فرهنگ کنیم.

♦ من شنیدم اخیراً یکی از دستگاه‌ها اعلام کرده که ممنوعیت ورود محصولات دارای مشابه داخلی ممنوعیتش برداشته شد. چرا برداشته بشود؟ چرا برداشته بشود؟ آن چیزی که در داخل تولید می‌شود، آن را ترویج کنید. اگر کیفیتش خوب نیست، سعی کنید روی کیفیت کار بشود.

♦ یکی از کارهای مهم که به نظر من احتیاج دارد به یک برنامه‌ریزی جامع و کامل از سوی مسئولین و خیلی به نفع کارگر است، هم به نفع کارگر است، هم به نفع کارفرماست، و آن این است که کارگر در سود حاصل از تولید شریک بشود.

همزمان با ایام گرامیداشت روز کارگر و به منظور پاسداشت تلاش‌های مجاهدانه این قشر زحمتکش، «حجت الاسلام والمسلمین عبدالله حاجی صادقی» نماینده ولی فقیه در سپاه به همراه «سردار سعیدفر جیان‌زاده» معاون هماهنگ‌کننده نمایندگی ولی فقیه در سپاه و جمعی از مدیران مجموعه نمایندگی، با حضور در مرکز چاپ سپاه، با مدیران و کارگران این مجموعه دیدار و گفتگو کردند.

دکتر حاجی صادقی در این دیدار از کارگران به عنوان سنگر نشینان عرصه جنگ اقتصادی و ستون‌های مستحکم تولید نام برد و اظهار کرد: «کار و تلاش در ادبیات دینی ما از جایگاه و نقش ویژه‌ای برخوردار است و یکی از ره‌توشه‌های ارزشمند انسان برای آخرت، کار و کوشش در به دست آوردن روزی حلال است.» وی در ادامه یادآور شد: «هر آنچه در زندگی ما رنگ و بوی خدایی بگیرد باقی و ماندنی و آنچه غیر خدایی

باشد فانی است از این رو همواره باید مراقبت کنیم تمام شئون زندگی ما از تحصیل علم و دانش تا کار و تلاش خدایی باشد.» در ادامه دکتر حاجی صادقی با اشاره به اقدامات مبتکرانه، خلاقانه و جهادی مرکز چاپ سپاه، از خدمات ارزشمند این مرکز به عنوان آبروی مجموعه نمایندگی یاد کرد و گفت: «نگاه ما به مرکز چاپ سپاه، نگاه فرهنگی است که به فضل الهی می‌بایست این نگاه در عمل هم به

صورت کامل، ظهور و بروز داشته باشد.» همچنین «سرهنک پاسدار علی کریمی» مسئول مرکز چاپ سپاه، در این دیدار گزارشی از اقدامات این مرکز ارائه کرد.

در پایان نماینده ولی فقیه در سپاه از بخش‌های مختلف مرکز چاپ سپاه بازدید و از نزدیک در جریان روند فعالیت‌های حوزه چاپ و نشر سپاه قرار گرفت.

ترامپ چرا به غرب آسیا می‌آید؟

به‌تجایی جلو ببرد و ارتباطات خود با دولت نتانیاهو را قطع کرده و به‌نظر می‌آید که معتقد بر این است که نتانیاهو از موضع غرور با او صحبت می‌کند. به هر حال ترامپ قبل از سفر هم با مشکلات گوناگونی، از جمله درگیری شدید نظامی در یمن که به قول یکی از فرماندهان پنتاگون، شدیدترین نبرد دریایی آمریکا بعد از جنگ جهانی دوم می‌باشد، روبرو بود. نکته قابل توجه اینکه آمریکا به هیچ‌یک از اهداف خود از جمله توقف حملات یمن به سرزمین‌های اشغالی و باز شدن «تنگه باب‌المندب» بر روی کشتی‌هایی که عازم فلسطین اشغالی بودند نرسید و ترامپ بعد از نزدیک به هزار و هفتصد حمله هوایی بی‌اثر به یمن فرصت را مناسب دید که در آستانه سفر به منطقه خلیج فارس عملیات نظامی علیه انصارالله را متوقف کند.

در ارتباط با جمهوری اسلامی ایران هم ترامپ سعی کرد با ادبیاتی متناقض همه ذینفعان را به ادامه مذاکره دلگرم کند. البته طبق اخبار به‌دست آمده مذاکرات بین «ویتکاف» و «عراقچی» احتمالاً روز یکشنبه در شهر مسقط برگزار می‌شود و نکته دیگر اینکه ترامپ قبل از سفر اعلام کرده بود که خبر مهمی را به‌زودی اعلام می‌کند. «خبرگزاری آسوشیتدپرس»

رضا صارمی

کارشناس روابط بین‌الملل

سفر روزهای آینده ترامپ به منطقه خلیج فارس، اولین سفر رسمی خارجی وی است. او در این سفر به کشورهای عربستان، قطر و امارات می‌رود. این نشان‌دهنده آن است که محور سیاست‌های آمریکا در منطقه خاورمیانه بر پایه این کشورها طراحی شده است. در این دوره از سفر قرار بود ترامپ به مصر و سرزمین‌های اشغالی هم برود، ولی همراهی نکردن مصر در طرح ترامپ مبنی بر انتقال فلسطینیان به مصر و رد دعوت ترامپ از سوی «السیسی» برای سفر به آمریکا و گسترش روابط بین مصر و چین سبب حذف مصر از برنامه سفر رئیس‌جمهور آمریکا شد. سفر به سرزمین‌های اشغالی هم به این دلیل لغو شد چون ویتکاف در برقراری آتش‌بس به‌علت کارشکنی‌های نتانیاهو موفق نبود و ترامپ نمی‌توانست استفاده لازم رسانه‌ای را ببرد در عین حال به‌نظر می‌رسد ترامپ تصمیم گرفته است که توافقی آتش‌بس در غزه را

چرا سال سرمایه‌گذاری؟

انسانی در اقتصاد به‌شمار می‌رود. دارایی‌های فیزیکی با سرمایه‌گذاری ایجاد می‌شوند و به‌تدریج مستهلک می‌شوند. بخش‌های اقتصادی مانند بخش‌های نفت و گاز، پتروشیمی‌ها، نیروگاه‌ها، راه آهن، مخابرات، ساختمان‌ها، راه‌ها، رایانه‌ها و... سرمایه‌گذاری کمتر از استهلاك شده و دارایی‌های فیزیکی در آن بخش‌ها رو به کاهش است. (دو نمودار پایین)

♦ سقوط سرمایه‌گذاری در یک دهه

با توجه به آخرین آمار منتشر شده از بانک مرکزی، موجودی سرمایه از ۴ هزار و ۵۱۲ هزار میلیارد تومان در سال ۹۰ به ۵ هزار و ۳۲۸ هزار میلیارد تومان در پایان سال ۱۴۰۰ رسیده است. بررسی داده‌ها نشان می‌دهد که میزان رشد موجودی سرمایه خالص در ایران در ابتدای دهه ۹۰ حدود ۴/۸ درصد به ثبت رسیده بود. اما این میزان به‌تدریج نزولی شد و این کاهش به اندازه‌ای چشمگیر بود که از سال ۱۳۹۷

علی قاسمی

کارشناس ارشد اقتصادی

یک قاعده اقتصادی وجود دارد هرگاه سرمایه‌گذاری در بخش‌های اقتصادی کمتر از استهلاك دارایی‌ها باشد اقتصاد به سمت ناترازی و چالشی پیش خواهد رفت.

♦ سرمایه‌گذاری استهلاك

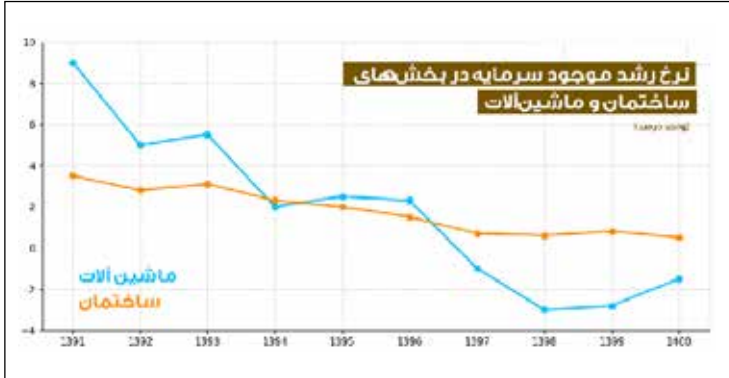
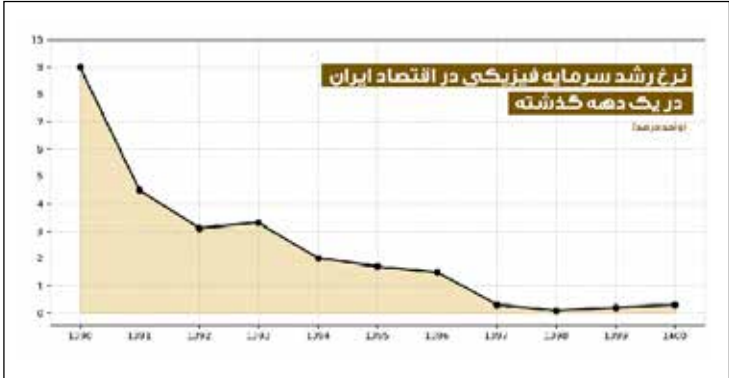
اگر دارایی‌های فیزیکی خوب نگهداری نشوند، سریع‌تر مستهلک می‌شوند و عمر مفید آنها کوتاه می‌شود و در حین استفاده بیشتر خراب می‌شوند. دارایی‌های فیزیکی به تمامی ماشین‌آلات، ساختمان‌ها و زیرساخت‌هایی می‌گویند که توسط بشر ساخته می‌شود و یکی از عوامل تولید و بهره‌وری

میزان رشد موجودی سرمایه به نزدیکی صفر درصد رسید. مطابق جدیدترین داده‌های بانک مرکزی، میزان رشد موجودی سرمایه در سال ۱۴۰۰ به میزان ۰/۰۹ درصد برآورد شده است. پس یکی از عمده‌ترین دلایل عدم رشد اقتصادی در دهه ۹۰ کاهش رشد در سرمایه‌گذاری بوده است. در واقع به‌طور کلی پایین بودن سطح سرمایه‌گذاری در بیشتر کشورهای در حال توسعه، مهم‌ترین دلیل اقتصادی پایین بودن رشد اقتصادی به حساب می‌آید و گرفتار شدن در تله فقر نیز رخ می‌دهد. در متون اقتصادی تله فقر زمانی ایجاد می‌شود که کاهش سرمایه، رشد اقتصادی را تحت تأثیر قرار دهد و یک نظام اقتصادی برای رهایی از فقر به سرمایه‌قابل توجهی نیاز داشته باشد.

بررسی نشان می‌دهد دلیل اصلی وضعیت وخیم سرمایه‌گذاری، سرمایه‌های موجود در اقتصاد نیز یا به بازارهای سوداگرانه مانند طلا و ارز پناه برده‌اند یا صرف ملک‌بازی شده‌اند. کارشناسان معتقدند

که تا زمانی که میزان تورم در یک اقتصاد بالا باشد، سرمایه‌ها به‌جای بخش مولد به بخش غیر مولد سرازیر خواهند شد.

بررسی آمارهای اقتصاد کلان در دهه ۹۰ حاکی از آن است که در این دهه یکی از ضعیف‌ترین عملکردهای اقتصادی ثبت شده است. درآمد سرانه به‌منزله یکی از مهم‌ترین شاخص‌های رفاه در این دهه یک روند نزولی را داشت. آمارهای اقتصادی در دهه ۹۰ وضعیت مناسبی نداشتند، تقریباً هیچ آماری اقتصادی را نمی‌توان پیدا کرد که در انتهای این دهه وضعیت بهتری نسبت به ابتدای آن داشته باشد. به‌نظر می‌رسد که نبود فضای با ثبات اقتصادی، نبود چشم‌انداز مناسب برای سرمایه‌گذاری و خروج سرمایه قابل توجه، تحریم‌های اقتصادی، قطع روابط مالی فرامرزی، نبود انضباط آمارهای پولی، کسری بودجه ساختاری و در آخر شیوع کرونا این دهه را یکی از ضعیف‌ترین دهه‌های اقتصاد ایران از لحاظ کارنامه آماری کرده است.

پیشخوان

بحران بیکاری

«نشریه نیوزویک» در شماره جدید خود، امید به بازار کار پیش‌روی دانش‌آموختگان تحصیلات تکمیلی آمریکا را ناپایدار و مملو از تناقضات خواند و نوشت: «شیخ افزایش نوسانات اقتصادی، آینده بسیاری از دانش‌آموختگان تحصیلات تکمیلی آمریکا را با ابهام روبه‌رو کرده است.» به نوشته این هفته‌نامه، برای بسیاری از دانش‌آموختگان تحصیلات تکمیلی آمریکا، تجربه کالج کاملاً غیر معمول بود زیرا به‌دلیل شیوع بیماری کرونا، آموزش تحصیلات تکمیلی هم ترکیبی از کلاس‌های آنلاین و حضوری بود و اقتصاد جهان و آمریکا در آن موقعیت به‌سرعت تغییر کرد. نیوزویک افزود: «درحالی‌که میلیون‌ها نامزد جوان برای ورود به بازار کار آمریکا آماده می‌شوند، بسیاری از آنها هنوز با چشم‌اندازی ناپایدار مواجه هستند که هم مبتلا به تغییرات سریع تکنولوژیکی است و هم روندهای استخدامی پرنوسان.» این هفته‌نامه تصریح کرد: «بیش از ۲۰۰ هزار کارمند فدرال به‌دلیل برنامه‌های دولت ترامپ و وزارت کارآیی، اخراج شده‌اند. این امر موجب شده هزاران متقاضی جدید وارد بازار کاری شوند و پیچیدگی دیگری برای جویندگان کار جوان که به‌طور فزاینده‌ای نگران آینده‌شان هستند، افزوده شود.»

سرکوب دانشگاه!

«روزنامه نیویورک تایمز» در گزارشی از برخورد خشن نیروهای امنیتی «دانشگاه کلمبیا» با دانشجویان حامی فلسطین نوشت: «بست‌نشینی تقریباً چهار ساعته دانشجویان حامی فلسطین در کتابخانه این دانشگاه نشان داد که نحوه برخورد دانشگاه کلمبیا، مانند دیگر مراکز آموزشی آمریکا، با تظاهرات‌کنندگان طرفدار فلسطین چقدر تغییر کرده است. ویدئوی منتشر شده در شبکه‌های اجتماعی نشان می‌دهد که افسران امنیتی دانشگاه کلمبیا، گرچه غیر مسلح هستند، به‌شدت مداخله کرده و برخی از تظاهرکنندگان را به‌زمین‌زدند و تلاش کردند با برخوردهای خشن خود، دانشجویان را از کتابخانه بیرون کنند.» به نوشته این روزنامه، افسران مانع از خروج دهها معترض از یک اتاق شده و درهای ورودی ساختمان را قفل کردند تا اجازه ندهند دیگر دانشجویان وارد کتابخانه شوند. آنها با استفاده از اختیاراتی که به‌تازگی به آنها اعطا شده، چند تظاهرکننده را قبل از رسیدن پلیس نیویورک دستگیر کردند. منتقدان می‌گویند نباید بسا تظاهرکنندگان غیرمسلح با زور برخورد کرد. نیویورک تایمز از دستگیری ۸۰ دانشجو و زخمی شدن چندین نفر از معترضان خبر داد. «عفاف ناشر» مدیر اجرایی شورای روابط آمریکایی-اسلامی نیویورک به این روزنامه گفت: «سرکوب اعتراضات مسالمت‌آمیز، مانند تحصن در کتابخانه با هدف پایان دادن به همدستی در کشتارهای جاری فلسطینیان، غیراخلاقی است و زوال آزادی‌های مدنی در کشور آمریکا را نشان می‌دهد.»

سفر به غرب آسیا

نگاهی به اهداف ترامپ از سفر به حاشیه خلیج فارس

♦ پترودلارهای عربی برای خرید سلاح‌های آمریکایی

گرچه قیمت نفت به پایین‌ترین حد خود در چهار سال اخیر رسیده است. اما حتی قیمت ۶۰ دلاری هر بشکه نفت نیز مانعی برای انعقاد معاملات چند میلیارد دلاری و فروش تسلیحات به کشورهایی که ترامپ از آن بازدید می‌کند، نیست.
احداث سیستم‌های دفاعی با فناوری پیشرفته سال‌ها طول می‌کشند و بسیاری از پروژه‌های سرمایه‌گذاری که اعلام می‌شوند، طولانی مدت هستند. آیا کشورهای غرب آسیا به‌دنبال انعقاد قراردادهای معامله با دولت آمریکا هستند تا از تعرفه‌ها مصون بمانند؟
«استیون کوک» پژوهشگر ارشد اندیشکده شورای روابط خارجی آمریکا، در پاسخ به این سؤال می‌نویسد: «دولت ترامپ تعرفه ۱۰ درصدی بر کشورهای حوزه خلیج‌فارس وضع کرده است. اگرچه نفت و گاز معاف هستند، اما صنایع مهم پتروشیمی و آلومینیوم مشمول این تعرفه جدید می‌شوند. این تعرفه‌ها همچنین می‌تواند قیمت کالاهایی را که کشورهای خلیج وارد می‌کنند، افزایش دهد. باید گفت که تعرفه‌های جدید واشنگتن و جنگ تجاری متعاقب آن نگرانی را در مورد نظارت واشنگتن بر اقتصاد جهانی ایجاد کرده، با این حال، علاقه کشورهای منطقه به افزایش سرمایه‌گذاری در ایالات متحده به‌طور خاص به تعرفه‌ها مرتبط نیست.»

زهراتوحیدیان دبیر گروه بین‌الملل

تصمیم ترامپ برای سفر به عربستان سعودی، امارات متحده عربی و قطر مهم و معنادار است. رئیس‌جمهور آمریکا برخلاف اولین دوره ریاست‌جمهوری خود، ترجیح داد از سفر به کانادا، (که به‌طور سنتی اولی‌مقصد سفر خارجی رؤسای جمهور آمریکاست) یا متحدان سنتی واشنگتن در اروپا صرف‌نظر کند. این سیگنالی است که نشان می‌دهد ترامپ با تأکید فراوان بر دولت‌داری اقتصادی، کشورهای حوزه خلیج‌فارس را بازگیری مهم در رویکرد خود به سیاست خارجی می‌داند. ثروت و دارایی کشورهای حوزه خلیج‌فارس، منبع بالقوه سرمایه‌گذاری خارجی در آمریکا هستند و ترامپ که در گذشته توانسته کشورهای غرب آسیا را وادار کند هزینه‌های امنیتی ارتش ایالات متحده برای منطقه را بپردازند و حتی از عربستان به‌منزله‌گاو شیریده یاد کرده بود، به‌وضوح حضور نظامی آمریکا در منطقه را اهرمی برای امتیازگیری از کشورهای ثروتمند حوزه خلیج‌فارس می‌داند. به‌عبارت دیگر، معامله تأمین به اصطلاح امنیت در ازای سرمایه‌گذاری در آمریکا دقیقاً هم‌راستا با اهداف تجاری رئیس‌جمهور آمریکا در سیاست خارجی است.

تحلیل

سالمندی در گروه خانوادگی!

واکاوای فعالیت ترامپ در فضای مجازی

بازار بورس آمریکا در نتیجه جنگ تجاری به‌راه افتاده توسط او سقوط کرد، تنها از آمریکایی‌ها می‌خواست «خونسرد باشند!» بررسی نحوه نگارش متن‌هایی که ترامپ در پست‌هایش می‌نویسد، نشان‌دهنده خصوصیتی مانند استفاده اشتباه رایج از حروف بزرگ انگلیسی، علایم نگارشی و دیکته اشتباه کلمات در این پست‌هاست.
تحلیلگر گاردین تصریح می‌کند: «پست‌های منتشر شده توسط ترامپ به‌طور کلی در سه دسته‌بندی قرار می‌گیرند: حمله به دشمنان فرضی، بازنشر تعریف و تمجیدها از خود و منتشر کردن تصاویر یا ویدیوهایی از خودش بدون هیچ‌گونه پیش‌زمینه‌ای، «انگار که دارد همچون عضو سالمند یک خانواده در یک گروه گفت‌وگوی خانوادگی پست منتشر می‌کند.»

به باور تحلیلگر گاردین، اگر یک ویژگی رایج پایانی برای نحوه استفاده ترامپ از تروث سوشال وجود داشته باشد، آن انتشار پست‌ها با فرم آزاد و نامتعادل است.

نشریه انگلیسی با بررسی پست‌های منتشر شده از سوی «دونالد ترامپ» در شبکه «تروث سوشال» ارزیابی می‌کند که او از این شبکه اجتماعی تأسیس شده توسط خودش، به‌طور عمده برای نطق‌های آتشین و تسویه حساب با کسانی که با آنها مخالف است، استفاده می‌کند.

روزنامه «گاردین» نوشت: «هیچ رهبر سیاسی تاکنون به اندازه دونالد ترامپ از رسانه اجتماعی استفاده نکرده است. اما پست‌های اخیرى که او در تروث سوشال، شبکه اجتماعی بنیان گذاشته شده توسط خودش در سال ۲۰۲۱ منتشر کرده، حال‌وهوای هر چه عجیب و نامأنوس‌تری پیدا می‌کنند. رئیس‌جمهور آمریکا در حال بهره‌برداری از فشارهای کمی که در این پلتفرم به‌دلیل تعداد کم کاربرانیش وجود دارد، است تا در آن تاخت‌وتاز کند.»

به باور این رسانه انگلیسی، ترامپ در صدها پستی که در این رسانه اجتماعی از زمان رسیدن مجلد خود به ریاست‌جمهوری منتشر کرده، خودش را یک «پادشاه» تصور کرده و زمانی که

وی افزود: «پادشاهان و رؤسای جمهور کشورهای منطقه غرب آسیا می‌خواهند اطمینان حاصل کنند که کنار رئیس‌جمهور آمریکا باقی می‌مانند و چون می‌دانند ترامپ به تجارت و انعقاد قراردادهای تجاری علاقه خاصی دارد، احتمالاً سرمایه‌گذاری‌های چند میلیارد دلاری در ایالات متحده انجام می‌دهند و تعهدات خود را برای خرید مقادیر زیادی از تسلیحات ساخت آمریکا اعلام خواهند کرد.»

♦ ایران و جنبش مقاومت در دستور کار مذاکرات

ایسن تحلیلگر که عضو اندیشکده ایتالیایی «انی انریکو ماتایی» نیز هست، تصریح می‌کند: «سفر ترامپ درباره دولت‌سازی اقتصادی است. اما راهی برای اجتناب از مباحث ژئوپلیتیک وجود ندارد. مذاکرات هسته‌ای ایران و تنش‌ها در دریای سرخ احتمالاً در دستور کار مذاکرات و دیدارها نیز قرار خواهد گرفت. برخلاف سال ۲۰۱۵ که دولت باراک اوباما بر سر برجام مذاکره می‌کرد، کشورهای حوزه خلیج‌فارس به دیپلماسی دولت ترامپ با ایران واکنش خاصی نشان نداده‌اند و این امر حاکی از آن است که وضعیت منطقه در دهه گذشته بسیار تغییر کرده است. یکی از دلایل این موضوع این است که عربستان سعودی و امارات، که هر دو مخالف برجام بودند، در سال‌های اخیر

پنجره

بن‌گوریون زیر آتش

شکست آمریکا و آسیب‌پذیری رژیم اشغالگر

پخش شده‌اند. ویدئویی از زمان اصابت موشک در فرودگاه و دود سیاه‌رنگی که از محل انفجار برمی‌خیزد در رسانه‌های اجتماعی انتشار یافته است. «امیر بار شالوم» تحلیلگر امور نظامی رادیو ارتش رژیم صهیونیستی، در گفت‌وگو با این شبکه، تصریح کرد: «این موشک هم دقت فوق‌العاده‌ای و هم قابلیت نفوذ به داخل پدافند هوایی اسرائیل را نشان داد.» وی افزود: «این موشک بسیار دقیق بود با لحاظ اینکه از فاصله ۲۰۰۰ کیلومتری شلیک شده است، (میزان خرابی‌ها) نشان می‌دهد که بسیار دقیق است. باید چنین تهدیدی را جدی گرفت. ما باید بررسی کنیم که آیا این اتفاق به‌خاطر اشتباه ما رخ داده یا اینکه در اینجا ما با نوع جدیدی از تهدید مواجهیم.» او همچنین تصریح کرد، ارتش رژیم صهیونیستی همه جوانب مربوط به شکست پدافندهوایی رژیم در رهگیری این موشک را، شامل «زمانی‌که سنسورها شلیک موشک را تشخیص دادند، اینکه کدام سامانه‌ها آن را شناسایی کردند و موشک‌های رهگیر چقدر به موشک نزدیک شدند» تحلیل خواهد کرد.

در پی حمله غافلگیرکننده جنبش انصارالله یمن به فرودگاه «بن‌گوریون» در سرزمین‌های اشغالی، پروازها به‌طور کامل متوقف شد و شرکت‌های هواپیمایی بین‌المللی از جمله «سوئیس» و «استراليا» تصمیم به لغو پروازهای خود به مقصد سرزمین‌های اشغالی گرفتند. رفت‌وآمد قطارها از مبدأ و به مقصد این فرودگاه به حال تعلیق درآمده و حتی پلیس رژیم صهیونیستی خواستار عدم مراجعه به این منطقه شد. رسانه آمریکایی «سی‌ان‌ان» موفقیت این حمله را شکست آمریکا و اثبات آسیب‌پذیری رژیم صهیونیستی ارزیابی کرد و نوشت: «این حادثه به‌منزله نقض امنیتی بزرگ در یکی از محافظت شده‌ترین قسمت‌های (رژیم) اسرائیل بوده و احتمالاً پرسش‌هایی را درباره قابلیت اسرائیل به‌منظور رهگیری چنین حملاتی به‌رغم داشتن سامانه‌های دفاع موشکی پیشرفته خود مطرح می‌سازد.» به نوشته این رسانه، تصاویر منتشر شده نشان می‌دهند که حجمی از خرابی‌های ایجاد شده در نتیجه برخورد موشک به داخل فرودگاه در مسیر پایانه اصلی این فرودگاه

باتلاق ویتنام!

«اسرائیل زیو» ژنرال ذخیره ارتش رژیم صهیونیستی، جنگ‌افروزی رژیم صهیونیستی در غزه را با تاریخ ایالات متحده در ویتنام، مقایسه کرده و گفت: «در طول جنگ ویتنام، آمریکایی‌ها با اعتقاد بر برتری نظامی خود، از «پیروزی در چند قدمی» به منج‌لاب عمیقی که در آن غرق شدند، حرکت کردند و در نهایت، با تحقیر و ناامیدی بعد از ۱۸ سال خونریزی از آنجا خارج شدند.» وی افزود: «ما نیز در وضعیت انکار عمیق و مشابهی هستیم. ما در این توهم زندگی می‌کنیم که ادامه جنگ با حماس به پیروزی مطلق منجر خواهد شد (اما) طولانی‌ترین جنگ در تاریخ اسرائیل به مرزهای پوچی رسیده است.»

آتش بس با یمن

«تمی بروس» سخنگوی وزارت امور خارجه آمریکا، درباره توافق آتش‌بس با یمن تأکید کرد: «توافق با حوثی‌ها (انصارالله یمن) فقط مربوط به توقف حملات آنها به کشتی‌ها در دریای سرخ است.» وی افزود: «اگر حوثی‌ها متعهد شوند که کشتی‌ها را هدف قرار ندهند، ما نیز متعهد می‌شویم که آنها را هدف قرار ندهیم.» بروس همچنین توافق روسیه و اوکراین را «دشوار» خواند و خاطر نشان کرد: «از برخی جهات، رسیدن روسیه و اوکراین به میز مذاکره آسان است، اما گفت‌وگوها به این مرحله می‌رسد که چگونه می‌توان دو طرف را به توافقی بادوام و بلندمدت رساند که این قسمت دشوار است.»

یادداشت

تبادل بهره بانکی
به نفع تولید استمر تضي افقه
کارشناس اقتصادی

یکی از موضوعاتی که در سال‌های گذشته در اقتصاد ایران و در نظام بانکی کشور بحث‌برانگیز شده است موضوع تعیین میزان بهره بانکی به دلیل نوسانات قیمتی در بازارهای گوناگون و تغییر نگاه مردم به مسئله پس انداز و سرمایه‌گذاری آن هم به دلیل وجود انتظارات تورمی است. با توجه به اینکه اصولاً میزان بهره از جمله متغیرهای بسیار حساس به شمار می‌رود که در حالات گوناگون اقتصادی می‌تواند مانند شمشیر دو لبه‌ای عمل کند، یعنی از یک‌سو به سمت بالا گرایش داشته باشد به این معنا که افزایش میزان بهره یا سود بانکی به نفع سرمایه‌گذار و تولیدکننده در فعالیت‌های مولد نیست و از سمت دیگر در صورت کاهش میزان بهره، به‌ویژه در شرایط تورمی سرمایه‌ها، میلی برای سپرده‌گذاری در نظام بانکی نخواهند داشت.

شمشیر دو لبه بودن سپرده بانکی خود را در اینجا نشان می‌دهد که اگر میزان بهره بانکی بالا باشد و بالا بماند وقتی تولیدکننده یا دارندگان ایده‌های نو به دنبال استفاده از تسهیلات بانکی برای راه‌اندازی کسب‌وکار خود و حمایت مالی از سمت دولت باشند، به دلیل بالا بودن میزان بهره دست از کار می‌کشند و کار را یا کلید نمی‌زنند یا متوقف می‌کنند. از سوی دیگر بالا بودن این میزان به نفع سپرده‌گذار است، البته این موضوع زمانی صدق می‌کند که تورم در کشور بالا نباشد یا میزان ارز و طلا و نوساناتی که منجر به افزایش تورم می‌شود به قدری شتابزده نباشد که رغبت را از دارندگان سرمایه برای سپرده‌گذاری بانکی بگیرد.

در صورت بالا بودن میزان بهره ثابت شده است بانک‌ها می‌توانند سپرده‌های بیشتری از مردم جذب کنند. زیرا اصولاً، سرمایه‌داران و دارندگان پس انداز‌هایی وجود دارند که ریسک حضور در بازارهای گوناگون مانند ارز و طلا یا سرمایه‌گذاری در بورس و... را به جان نمی‌خرند. بنابراین مایلند برای حفظ امنیت مالی خود فقط در بانک سپرده‌گذاری کنند.

آنچه در موضوع تعیین میزان بهره بانکی بسیار حائز اهمیت است، اینکه بانک مرکزی باید به میزان متعادلی برای بهره بانکی برسد، زیرا در این صورت است که بانک مرکزی موفق به حمایت از دارندگان ایده‌های نو و کسب‌وکارهای تازه تأسیس که به رشد و فعالیت اقتصادی آنها در جامعه می‌توان امیدوار بود، می‌شود. دریافت تسهیلات به صرفه یکی از مؤلفه‌های اصلی حمایت از سرمایه‌گذاری در تولید است. در صورتی که میزان بهره وضعیت تعادلی خود را از دست بدهد، قطعاً دریافت تسهیلات به صرفه نیست. زیرا در شرایطی که قدرت خرید جامعه از بین رفته وام با میزان‌های بالا در نهایت به افزایش قیمت‌ها منجر می‌شود.

بنابراین برای اینکه سرمایه‌ها راهی بازارهای دلالتی نشوند و برای حمایت از تولید در بانک سپرده‌گذاری کنند لازم است بانک مرکزی در سال جدید میزان تعادلی برای این منظور در نظر بگیرد، ضمن اینکه راهکارهای لازم در راستای نظارت بر میزان تورم در دستور کار قرار داده شود. زیرا سپرده‌گذاران راغب نیستند با فاصله زیادی که میزان بهره بانکی با تورم دارد، پول خود را در نظام بانکی سپرده‌گذاری کنند.

محمدصادق مهرجو، کارشناس بازار انرژی در گفت‌وگو با صبح صادق

شرکت‌های ایرانی توان حل ناترازی انرژی را دارند

تصریح کرد: «بی‌تردید اگر فکری برای سرمایه‌گذاری در تولید برق تجدیدپذیر نشود در سال‌های آینده با خاموشی‌های متعددی روبه‌رو خواهیم شد. یعنی خاموشی‌های گسترده در کشور خواهیم داشت. به طور روشن می‌توان گفت هر گونه تعللی در این موضوع به این معناست که در پنج سال آینده با بحرانی بسیار شدید مواجه می‌شویم و کشور ساعت‌ها در خاموشی فروخواهد رفت و صنایع از این موضوع بسیار زیان می‌بینند و اقتصاد کشور در بدترین موقعیت خود قرار خواهد گرفت. بنابراین باید از امروز به فکر بود چرا که مشکلات امروز قابل مدیریت است. اما نباید اجازه داد این چالش عمیق‌تر شود.»

وی در این باره تأکید کرد: «وزیر نیرو باید پاسخگو باشد در چند معتمد جابه‌جایی و استیضاح کارساز نیست، بلکه باید طی یک برنامه مدون دنبال افزایش ظرفیت‌ها باشیم و البته کنترل مصرف نیز باید فرهنگ‌سازی شود، زیرا متأسفانه تلفات انرژی بسیار زیادی در کشور داریم.»

مهرجو گفت: «در بحث بهینه‌سازی نیروگاه‌ها کار خاصی در کشور صورت نگرفته در حالی که این مسئله یک ضرورت است. باید برنامه‌ریزی مدونی برای افزایش راندمان نیروگاه‌ها داشته باشیم. از سوی دیگر به مرور زمان توربین‌های گازی که راندمان کمی دارند باید از مدار خارج شوند و جایگزین شوند.»

این کارشناس انرژی تأکید کرد: «خوشبختانه توان داخلی کشور درباره ساخت توربین‌های با راندمان بالا قابل توجه است. برخی شرکت‌هایی که با «مپنا» کار می‌کنند از توانایی تولید توربین‌هایی با راندمان ۶۵ تا ۷۰ درصد برخوردارند. در صورتی که جدول زمان‌بندی شده‌ای داشته باشیم و توربین‌های قدیمی جمع شود و از توربین‌های با راندمان بالا استفاده شود، ضمن تأکید بر سرمایه‌گذاری در انرژی‌های تجدیدپذیر و جذب سرمایه داخلی و خارجی با عبور از قیمت‌گذاری دستوری می‌توانیم راندمان را به مراتب نسبت به امروز افزایش دهیم و توربین‌های با راندمان بیشتری جایگزین کنیم.»

داخلی و همسایگان برای درآمدزایی ارزی از این ظرفیت استفاده کنیم.»

این کارشناس حوزه انرژی در این باره توضیح داد و گفت: «در حال حاضر «چین» پتل‌های خورشیدی تولید می‌کند. در چین سرمایه‌گذاری قابل توجهی روی مزارع تولید انرژی خورشیدی و بادی صورت گرفته است. رفع تحریم‌ها کمک می‌کند که چین نیز میل و رغبت بیشتری نسبت به سرمایه‌گذاری در انرژی‌های تجدیدپذیر در ایران داشته باشد و از این روند برای سرمایه‌گذاری در ایران پهناور بهتر استقبال کند.»

وی در پاسخ به این پرسش که با توجه به اظهارات برخی از کارشناسان حوزه برق و انرژی وضعیت کشور را در این حوزه چطور ارزیابی می‌کنید، گفت: «بی‌تردید برای رفع ناترازی‌ها نه در امسال بلکه در سال‌های آینده نیز باید چاره‌اندیشی کرد. آنچه برخی از کارشناسان درخصوص قطع برق سراسری در حال حاضر عنوان می‌کنند کمی غلوآمیز است، زیرا در حال حاضر به اندازه تولید سال گذشته می‌توانیم برق تولید کنیم و برق مورد نیاز کشور را با طراحی جداول خاموشی تا عبور از پیک مصرف به‌نوعی مدیریت کنیم. بنابراین من معتقدم با وجود اینکه باید برای امسال و آینده برنامه‌ریزی کرد و حتماً به فکر بود. اما می‌توان از این مشکل عبور کرد، هر چند قطعی‌های برق چه در بخش خانگی و چه صنعتی سبب می‌شود مردم به این رویه اعتراض کنند و تولید کشور نیز تحت فشار قرار گیرد. اما به هر حال ظرفیت و توان تولیدی سال گذشته فعلاً موجود است.»

وی در این باره خاطر نشان کرد: «به هر حال قطع برق منازل به دلیل حمایت دولت از بخش‌های تجاری و صنعتی است. سال‌های گذشته برق واحدهای صنعتی و تجاری قطع می‌شد. اما برای جلوگیری از خسارت‌های زیان‌بار صنایع و بخش‌های تولیدی، قطعی برق به بخش خانگی سرایت کرد. مسئله حائز اهمیت این است که تولید برق باید به بهترین شکل ممکن مدیریت شود. زیرا تبعات بی‌توجهی به این موضوع برای کشور فاجعه‌بار است.» مهرجو در ادامه

برق شدیدتر از قبل می‌شود.»

محمدصادق مهرجو تأکید کرد: «اعطای مشوق‌ها به بخش خصوصی با تأکید بر حذف هرگونه قیمت‌گذاری دستوری، یک راهکار بسیار مهم برای جلب‌نظر سرمایه‌گذاری در بخش تولید برق است. بی‌تردید باید به سرمایه‌گذار خصوصی تضمین لازم و کافی داده شود تا برای ورود به این بخش رغبت لازم را داشته باشد.» وی در خصوص راهکارهای تشویقی جذب و جلب سرمایه‌گذار در تولید برق تأکید کرد: «برای نمونه دولت می‌تواند با ابزارهای تشویقی مانند اینکه از تولیدکنندگان خصوصی برق، به صورت تضمینی تا ده سال برق تولیدی را بیست درصد زیر قیمت صادراتی خریداری کند. همچنین دولت می‌تواند برق تولیدی را در اختیار مصرف‌کنندگان صنعتی و صادرات قرار دهد.»

مهرجو معتقد است: «این مدل مشوق‌ها می‌تواند بخش خصوصی را تهییج و ترغیب به سرمایه‌گذاری در توسعه انرژی‌های تجدیدپذیر کند. اما آنچه درخصوص رفع ناترازی برق و دیگر حامل‌های انرژی در ایران بسیار مهم است، تأکید بر سرمایه‌گذاری خارجی در کنار سرمایه‌گذاری‌های داخلی است که این مهم نیز طبیعتاً می‌تواند با لغو تحریم‌ها و به سرانجام رسیدن مذاکرات با سهولت بیشتری انجام شود.»

وی در این باره توضیح بیشتری داد و گفت: «در صورت لغو تحریم‌ها این امکان برای تولید انرژی در کشور فراهم می‌شود که از ظرفیت سرمایه‌گذار داخلی و خارجی و ایرانیان خارج از کشور بهره‌مند شویم. حسن رفع تحریم‌ها این است که شما به بازارهای جهانی بدون محدودیت دسترسی خواهید داشت.» این کارشناس و تحلیلگر انرژی گفت: «عمده تکنولوژی‌های جدید در زمینه پتل‌های خورشیدی در اختیار کشورهایی مانند ژاپن و آلمان است که با ایجاد بسترهای لازم برای این کار می‌توانیم با سهولت بیشتری به تکنولوژی‌های جدید دسترسی داشته باشیم و در زمینه تولید و صادرات انرژی، یعنی تأمین نیاز

ساحل عباسی

خبرنگار

کارشناس و تحلیلگر بازار انرژی گفت: «بی‌تردید اگر فکری برای سرمایه‌گذاری در تولید برق تجدیدپذیر نشود در سال‌های آینده کشور با خاموشی‌های متعددی روبه‌رو خواهد شد. یعنی در صورت اصلاح نشدن وضع موجود، شاهد خاموشی‌های گسترده‌ای در کشور خواهیم بود. به‌طور روشن می‌توان گفت هر گونه تعللی در این موضوع به این معناست که در پنج سال آینده با بحرانی بسیار شدید مواجه می‌شویم و کشور ساعت‌ها در خاموشی فروخواهد رفت.»

«محمدصادق مهرجو» کارشناس و تحلیلگر بازار انرژی در گفت‌وگو با صبح صادق درباره موضوع رفع ناترازی برق و راهکارهایی که باید مورد توجه دولت و وزارت نیرو برای تأمین برق مورد نیاز کشور اعم از خانگی تا صنعتی قرار بگیرد، گفت: «ناترازی برق در ایران بسیار جدی است. متأسفانه به دلیل سوءمدیریت‌ها و نبود توجه به سرمایه‌گذاری در شبکه تولید برق و البته بالا بودن مصرف انرژی در کشور طی دهه‌های گذشته تاکنون، امروز با ناترازی عجیبی در موضوع برق مواجه هستیم. ناترازی که می‌توان میزان آن را در حدود ۲۰ هزار مگاوات عنوان کرد.»

وی در این باره گفت: «بسیاری از مخاطراتی که دولت‌ها مسبب آن هستند، از جمله قیمت‌گذاری دستوری و مدیریت انرژی از سوی دولت، مانع بسیار مهم و بزرگی را بر سر راه سرمایه‌گذاری در تولید برق کشور قرار داده است. بخشی از سرمایه‌گذاران بخش خصوصی در سال‌های گذشته به دلیل چنین مخاطراتی از حضور در حوزه سرمایه‌گذاری در صنعت برق خارج شده و سرمایه‌های خود را از این بخش به بخش‌های دیگر یا به خارج از کشور انتقال داده‌اند. از این‌رو اگر دولت مترصد تولید برق و رفع ناترازی در میان مدت است باید راهکارهایی اساسی را در دستور کار خود قرار دهد تا از چالش‌های کنونی عبور کنیم، در غیر این صورت روزبه‌روز دامنه مشکلات ناترازی

شاخص

از بجنورد تا ماداگاسکار

«خراسان شمالی» استانی که با وجود چالش‌های اقتصادی و محدودیت‌های ناشی از تحریم‌ها به الگویی از رشد صادراتی در کشور تبدیل شده است، سال گذشته توانست با ثبت ۳۱۶ میلیون دلار صادرات به ۳۹ کشور جهان، تحولی چشمگیر در اقتصاد منطقه رقم بزند. «عباس کاظمی» رئیس اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی خراسان شمالی در این باره اظهار داشت: «در سال ۱۴۰۲ بیش از ۴۴۹ هزار تن کالا از این استان صادر شده است. سال گذشته، ۱۶ کشور جدید به فهرست مقاصد صادراتی خراسان شمالی افزوده شد که شامل ماداگاسکار، بحرین، قطر، کویت، کلمبیا، جیبوتی، کنیا، اندونزی، مالزی، بنگلادش، تایلند، لائوس، بریتانیا و... است.»

افزوده

کسری بودجه

کسری بودجه زمانی رخ می‌دهد که مخارج دولت از درآمدهای آن (عمدتاً مالیات‌ها) در یک دوره مالی بیشتر باشد. این وضعیت نشان‌دهنده نبود تعادل در مدیریت مالی دولت است. برای جبران کسری، دولت‌ها معمولاً از استقراض (انتشار اوراق قرضه) یا چاپ پول استفاده می‌کنند. کسری بودجه می‌تواند در کوتاه‌مدت اقتصاد را تحریک کند. اما در بلندمدت ممکن است به افزایش بدهی ملی، تورم یا فشار بر میزان بهره منجر شود. مدیریت کسری بودجه نیازمند تعادل بین هزینه‌های عمومی (مانند آموزش و بهداشت) و درآمدزایی پایدار است تا از بار مالی بر نسل‌های آینده جلوگیری شود.

منهای نفت

نوغان داری

«نوغان داری» یا پرورش کرم ابریشم، صنعتی سنتی و ارزشمند در ایران است که نقش مهمی در ارزآوری و صادرات دارد. این صنعت با تولید ابریشم خام، نخ ابریشم و محصولات نهایی مانند فرش و پارچه، بازارهای جهانی را هدف قرار داده است. ایران، به‌ویژه استان‌های گیلان و خراسان، به دلیل موقعیت اقلیمی مناسب، از مراکز اصلی تولید ابریشم محسوب می‌شود. صادرات ابریشم به کشورهای آسیایی و اروپایی، درآمد ارزی قابل توجهی ایجاد می‌کند. با سرمایه‌گذاری در فناوری‌های نوین و بهبود کیفیت تولید، نوغان‌داری می‌تواند به یکی از ستون‌های اقتصاد غیرنفتی تبدیل شود و اشتغال‌زایی را در مناطق روستایی تقویت کند.

چه کسی عزت نخواهد یافت؟

گفتاری از **حجت الاسلام و المسلمین محمدعلی مجاهدی**

لغزش ها مصون نیست و نیاز به رحمت و بخشش الهی همواره وجود دارد. توجه به معانی عمیق دعا و تأثیر آن بر زندگی معنوی فرد بسیار مهم است، یادآوری می شود که چگونه با تأمل در این جملات می توان به رشد و کمال انسانی دست یافت. این دعاها نه تنها درخواست هایی از خداوند ، بلکه راهی برای نزدیک شدن به او و درک بهتر از معنای زندگی هستند. توجه به این نکات و تکرار آنها در زندگی روزمره می تواند به ایجاد یک رابطه عمیق تر و معنادار تر با خداوند منجر شود و فرد را در مسیر تعالی و کمال یاری کند.

همچنین معنای عبارت «فَإِنَّكَ قَضَيْتَ عَلَيَّ عِبَادَكَ بِعِبَادَتِكَ وَ أَمَرْتَهُمْ بِدُعَائِكَ وَ ضَمَيْتَ لَهُمْ الْإِجَابَةَ» آن است که خداوند بندگانش را به عبادت خود امر کرده، دستور داده تا او را بخوانند و ضمانت کرده که دعاهای شان را اجابت کند و اژه «قضیت» در این فراز به جنبه تکوینی و ملکوتی اشاره دارد. یعنی عبادت تنها به جنبه ظاهری محدود نمی شود، بلکه باید در معنا و ملکوت نیز حضور داشته باشد. تمام پدیده های عالم از کوچک ترین ذرات اتمی

فراز «وَ اجْعَلْ لِّسَانِي بِذِكْرِكَ لَهْجًا» در دعای کمیل به معنای این است که زبان انسان باید به ذکر خدا مشغول شود که این خود نشان دهنده اهمیت ذکر لفظی در رشد معنوی و کمالات انسانی است. ذکر به منزله ابزاری برای یادآوری خداوند، می تواند در ایجاد حالتی از آرامش و نزدیکی به او مؤثر باشد. همچنین فراز «و قلبی بحبك متيماً» به نقش محبت الهی در نزدیکی به خدا و ایجاد حالتی سرگشته و شیدا در دل اشاره دارد. محبت به خداوند به منزله یک نیروی محرکه می تواند انسان را در مسیر کمال و رشد معنوی هدایت کند. این اجابت دعاها می تواند فرد را برای دستیابی به مقام «أَحْسَنَ عِبِيدِكَ تَضِييًّا» آماده کند و نشان دهنده این است که دعاها نه تنها خواسته های مادی بلکه درخواست هایی برای رشد روحی و معنوی هستند. همچنین درخواست برای «وَ أَقْلِنِي عَثْرَتِي» و «وَ اغْفِرْ زَلَّتِي» نشان دهنده نیاز به آموزش و گذشت خداوند از لغزش ها و گناهان است که می تواند مانع پرواز در عالم معنا شود. این بخش از دعا به فرد یادآوری می کند که هیچ کس از اشتباهات و

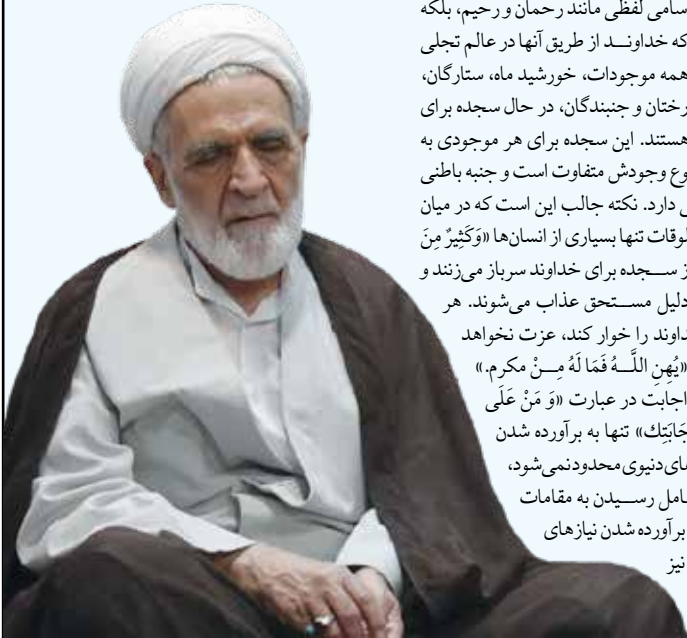
آیه

مهارت ارتباط با خداوند!

هر کسی به سادگی می تواند به این سؤال پاسخ دهد و از ارتباط مخلوق با خالق و هدایت مخلوق به سمت خالق بگوید. انسان به دلیل ضعفی که دارد باید با خدای خود و خالق خود ارتباط داشته باشد و به قدرتی که از او می گیرد، قوی شود. از دیگر دلایل این ارتباط می تواند تربیت و هدایت باشد. آنچه که خیلی مهم است، مهارت ارتباط با خداوند است. انسان ها باید بتوانند راه های ارتباط و مهارت ارتباط خود با خالق شان را پیدا کرده و به دست بیاورند. نداشتن مهارت، یعنی اینکه ما قائل به ارتباط هستیم، می خواهیم مخلوق خوبی باشیم، به ضعف خود ایمان داریم و اعمالی که می تواند ارتباط ما را با خداوند قوی کند مانند عبادت، انجام اعمال صالح، رعایت حقوق خدا و بندگان خدا... را انجام می دهیم. اما ارتباط مان قوی و صحیح نیست. یعنی اسم مان مسلمان است. اما نمی توانیم تکالیف مسلمانی را با فهم و درک آن انجام دهیم و از آثار آن استفاده کنیم. به عبارتی چون برای ارتباط با خداوند مهارت نداریم، اعمالی که انجام می دهیم بدون اثر و فایده است. مانند آنکه نماز می خوانیم، اما این نمازمان ما را از رفتن به سمت فحشا و منکر باز نمی دارد! قرآن کریم در آیات متعددی به اهمیت ارتباط با خداوند اشاره کرده است. برای نمونه، خداوند در آیه ۱۸ سوره سجده که سجده واجب هم دارد، از کسانی می گوید که وقتی یاد

خدا می افتند سر به سجده می گذارند و از خود بزرگ بینی فاصله می گیرند و خضوع و خشوع دارند. در واقع این ارتباط صحیح با خداوند است که انسان را از خود بزرگ بینی فاصله می دهد و به خضوع و خشوع می رساند. یعنی خضوع از جمله آثار یک ارتباط صحیح است که فواید بسیاری برای انسان دارد. خداوند در آیه ۲ سوره مؤمنون می فرماید: «وَالَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَ»؛ یعنی مؤمنان کسانی هستند که در نمازهای شان خاشع و با تواضع هستند. این آیه نشان دهنده این است که خضوع و خشوع در عبادت، از ارکان و آثار مهم ارتباط با خداوند به شمار می آید. در واقع، مهارت در عبادت و دعا به معنای توجه به جزئیات و درک عمیق تر از عالم هستی و رابطه خالق با مخلوق است. از دیدگاه اهل بیت (ع)، دعا جزو مهارت های ارتباط با خداوند است که نه تنها به عنوان یک عمل عبادی، بلکه به منزله یک نیاز روحی و روانی نیز مطرح است. امام صادق(ع) می فرمایند: «الدُّعَاءُ مَخَّ الْعِبَادَةِ»؛ یعنی دعا، مغز عبادت است. چه بسیار مسلمانانی که عبادت دارند، اما دعا نمی کنند. دعا می کنند، اما نمی دانند این دعا یعنی یک ارتباطی عاشقانه با خداوند که از مهارت در ارتباط برخوردار است. در ارتباط با خداوند و اهل بیت (ع)، مهارت های خاصی نیز وجود دارد که می تواند به تقویت این ارتباط کمک کند. یکی از این مهارت ها،

می شود. این نکته اهمیت توجه به ابعاد معنوی دعا را نشان می دهد.

دین

شماره ۱۱۸۷ | دوشنبه ۲۲ اردیبهشت ۱۴۰۴

صداق

مکتب

جوشی حرکت‌ها از دل اتحادها

حسن نوروزی

کارشناس علوم دینی

در اندیشه توحیدی اسلام، وحدت خدا حقیقتی محوری است که نه تنها بر کثرت حاکم است، بلکه آن را در بر گرفته و هدایت می کند. خدا، به عنوان «احد» و «صمد»، وحدتی فراتر از تصورات انسانی دارد؛ وحدتی که در آیه «فَأَيُّكُمْ تَوَلَّىٰ قَوْمَهُ وَجْهَ اللَّهِ» (بقره: ۱۱۵) تجلی یافته و او را ظاهر و باطن، آغاز و پایان همه امور نشان می دهد. این وحدت، برخلاف تصور رایج، در تقابل با کثرت نیست، بلکه آن را در خود جای داده و به آن معنا و نظم می بخشد.

در این نگاه، آفرینش بر پایه زوجیت بنا شده است؛ اصلی که در آیه «وَمِنْ كُلِّ شَيْءٍ خَلَقْنَا زَوْجَيْنِ» (ص: ۵۱) به صراحت بیان شده و نه تنها به پیوند زن و مرد، بلکه به تمام سطوح هستی، از ذرات زیراتمی تا نظام های طبیعی و اجتماعی، گسترش می یابد. زوجیت، به معنای تکمیل و تعادل، با دو نیروی بنیادین عشق و رحمت پیوند خورده و در آیه «وَجَعَلْنَا بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَرَحْمَةً» (روم: ۲۱) به عنوان نیرویی معرفی شده که آرامش، سکون و هماهنگی را در عالم پدید می آورد. این تعادل، نه تنها در روابط خانوادگی، بلکه در ساختار جامعه توحیدی و حرکت معنوی انسان به سوی خدا بازتاب دارد. نمونه های قرآنی مانند خلقت آدم و حوا به صورت زوج یا نجات زوج هایی از جانداران توسط نوح، این اصل را به زیبایی نشان می دهند. این داستان ها تأکید می کنند که زوجیت و حرکت، بخشی جدایی ناپذیر از طرح الهی برای هدایت انسان هستند. در این دیدگاه، مسیر بازگشت انسان به خدا بسا فطرت او همخوان است؛ فطرتی که در آیه «فَأَقِمْ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا فِطْرَةَ اللَّهِ» (روم: ۳۰) به آن اشاره شده و انسان را به سوی تعادل بین کثرت و وحدت هدایت می کند.

این حرکت، هم در سلوک شخصی و هم در ساختار جامعه توحیدی، جایی که رابطه اسام و است پویایی مکمل ایجاد می کند، دیده می شود و جامعه ای متعادل و هماهنگ را شکل می دهد. اما جایگاه جنگ و تضاد در این چارچوب چیست؟ در پاسخ به این پرسش باید تأکید کرد که جنگ و دیالکتیک، هر چند ممکن است گاهی پدیدار شوند، گذرا و اعتباری هستند. آیه «لَسَوْا تَبْعَ الْحَقِّ أَمْوَاءَهُمْ لَزَالَتْ السَّمَاوَاتُ وَالْأَرْضُ» (مومنون: ۷۱) به روشنی بیان می کند که اگر حقیقت تابع خواسته های نفسانی بود، هستی دچار فساد می شد. در مقابل، صلح و زوجیت به عنوان اصول بنیادین باقی می ماندند و تاریخ را به سوی تحقق حقیقت پیش می برند. جنگ، مانند کف روی آب، محکوم به زوال است، در حالی که صلح، مانند آب، جوهره ماندگار هستی است. دیدگاهی که بیان شد با تعالیم اسلامی همخوانی دارد که صلح را هدف نهایی و هم راستا با تسلیم به اراده خدا می دانند. در نهایت، این نگاه توحیدی، جهانی را ترسیم می کند که در آن زوجیت و حرکت، انسان را به سوی هماهنگی با آفرینش و بازگشت به خدا هدایت می کنند. در جهانی پر از تضادهای ظاهری، این اصول یادآور می شوند که صلح و محبت، نه تنها ممکن، بلکه ذاتی و اصیل اند و مسیر آینده را شکل خواهند داد.

سیدحسین خاتمی خوانساری

دبیر گروه معارف

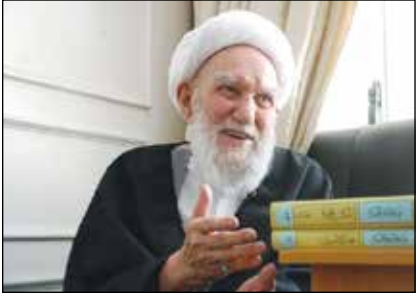
ارتباط با خداوند، یکی از مهم ترین و بنیادی ترین جنبه های زندگی انسانی است که در قرآن و روایات اسلامی به صورت گسترده ای به آن پرداخته شده است. هر انسانی در وجود و فطرت خود ارتباط با خداوند را بر خود لازم و حتی ضروری می داند. در ایسن زمینه، می توان گفت که ارتباط صحیح با خداوند نیازمند مهارت ها و اصول خاصی است. این مهارت ها نه تنها به درک عمیق تر از معانی الهی کمک می کند، بلکه سبب ایجاد یک رابطه نزدیک تر و عمیق تر با خداوند می شود. البته این ارتباط هم باید با خداوند قوی شود و هم با اهل بیت (ع) که بحثی کامل تر نیاز دارد. قبل از هر سخنی بهتر است به این سؤال پاسخ دهیم که، اصلا چرا انسان ها باید با خداوند ارتباط داشته باشند؟ کسی به این سؤال پاسخ کاملی نداده است و هر چیزی که آمده، اطاعت از خداوند را مفروض دانسته و در مورد اینکه چرا باید با خداوند ارتباط داشته باشیم، مطلبی گفته نشده است. شاید باید خودمان دنبال پاسخ این سؤال برویم و این «الزام» را پس از تحقیق، تفکر و استدلال برای خودمان ایجاد کنیم. البته

سلوک

صاحب نعمت‌ها

آیت الله محمد ناصری دولت آبادی:

یکی از فرمایشات امام سجاد(ع) در دعای مکارم الاخلاق این است؛ «پروردگار آنچه موجب ضرر، ناراحتی، خسارت و کسالت هست را از من دور کن، به لطف و محبت و کرم خود»، در دعایی دیگر می خوانیم که خدایا مرض را تو می دهی و عافیت را هم تو می دهی، حال ممکن است که سبب این مرض را خود ایجاد کرده باشم، اما با اذن او مرض می آید. شفا هم از ناحیه اوست. یکی از اسماء حضرت حق جل جلاله، شافی است.

احکام

وسایل مشترک!

پرسش: آیا صندلی های ماشین و قطاری که مورد استفاده مشترک مسلمانان و کافران است، با اینکه کفار در بعضی از مکان ها بیشتر از مسلمان ها هستند و حرارت هوا سبب ترشح عرق و حتی سرایت رطوبت می شود، محکوم به طهارت است؟

پاسخ: کافر اهل کتاب محکوم به طهارت است و در هر صورت در مورد اشیاء مورد استفاده مشترک کفار و مسلمین با عدم علم به نجاست، حکم به طهارت آنها می شود.

حضرت آیت الله العظمی خامنه ای، اجوبه الاستفتائات، سؤال ۳۳۲

تاریخ نگار

تبعید امام هفتم(ع)

روزی نزدیکان «هارون» به وی گفتند که نمی دانستیم در بغداد و دارالسلام مسلمانان، دو خلیفه وجود دارد. هارون با شنیدن صحبت های آنان به شدت عصبانی شد و منظورشان را جویا شد، یکی از آنها پاسخ داد: «مثلاً تو خلیفه بغداد هستی اما مردم در مدینه موسی بن جعفر(ع) را امام خود دانسته، مسائل خود را از ایشان پرسیده و همچنین وجوهات شرعی خویش را از راه های دور برای ایشان ارسال می کنند!» هارون با شنیدن این سخنان امام کاظم(ع) را در ۱۷ ذی القعدة سال ۱۷۹ هجری، دستگیر کرده به بصره و سپس به بغداد تبعید کرد.

راهکارهای جهانی

برای حفظ جوانی جمعیت در برابر چالش پیری

تجربه‌های موفق!

پیری جمعیت، یکی از بزرگ‌ترین چالش‌های قرن بیست‌ویکم، بسیاری از کشورهای جهان را با کاهش نیروی کار، فشار بر سیستم‌های بازنشستگی و افزایش هزینه‌های بهداشتی مواجه کرده است. کاهش میزان زادوولد و افزایش امید به زندگی، به‌ویژه در کشورهای توسعه‌یافته، سبب شده تا میانگین سنی جمعیت افزایش یابد. طبق پیش‌بینی سازمان ملل، تا سال ۲۰۵۰، جمعیت افراد بالای ۶۰ سال به ۲/۱ میلیارد نفر خواهد رسید.
بااین حال، بعضی کشورها با سیاست‌های هوشمندانه توانسته‌اند این روند را کند یا اثرات آن را مدیریت کنند. این گزارش به بررسی راهکارهای موفق جهانی در مقابله با پیری جمعیت می‌پردازد و تجربه‌هایی از آسیا، اروپا و دیگر مناطق را تحلیل می‌کند.

- مشوق‌ها و حمایت‌ها**

یکی از رایج‌ترین استراتژی‌ها برای تشویق زادوولد، ارائه مشوق‌های مالی به خانواده‌ها است. کشورهای اسکاندیناوی مانند «سوئد» و «نروژ» در این زمینه پیشرو هستند. در سوئد، والدین از مرخصی والدین طولانی مدت (تا ۴۸۰ روز) با حقوق پر خوردارند که بین مادر و پدر قابل تقسیم است. این سیاست نه تنها به تعادل کار و زندگی کمک کرده، بلکه میزان باروری را در سطح نسبتاً پایداری (حدود ۱/۸ در زن به ازای هر زن) نگه داشته است. همچنین، پاره‌های ماهانه برای هر کودک و تخفیف‌های مالیاتی برای خانواده‌های پرجمعیت از دیگر اقدامات این کشورها است.
«کره جنوبی» نیز با یکی از پایین‌ترین میزان‌های زادوولد جهان (۱/۷۸ در سال ۲۰۲۲)، برنامه‌های مالی سخاوتمندانه‌ای را اجرا کرده است. از سال ۲۰۲۳، هر خانواده با فرزند تازه‌متولدشده ماهانه حدود ۷۴۵ دلار پاره‌پارانه دریافت می‌کند. این کشور همچنین هزینه‌های مهدکودک را تا حد زیادی پوشش داده و وام‌های مسکن با میزان بهره پایین برای خانواده‌های دارای فرزند ارائه

می‌دهد. اگرچه اثرات این سیاست‌ها هنوز به‌طور کامل نمایان نشده، اما نشانه‌هایی از افزایش تمایل به فرزندآوری در مناطق شهری دیده می‌شود. در آسیای شرقی، «سنگاپور» رویکردی ترکیبی را در پیش گرفته است. این کشور علاوه بر یاره‌های نقدی برای تولد هر فرزند، برنامه‌ریزی آموزشی مادام‌العمر و بیمه طول عمر را برای کاهش نگرانی‌های مالی سالمندان اجرا کرده است. طرح بیمه طول عمر سنگاپور تضمین می‌کند که افاد تا پایان عمر کمک‌هزینه دریافت کنند، که این امر فشار مالی بر نسل جوان را کاهش می‌دهد و آنها را به تشکیل خانواده ترغیب می‌کند.

- اصلاح نظام کار**

یکی دیگر از راهکارهای موفق، ایجاد موقعیت کاری انعطاف‌پذیر برای والدین است. کشورهای اسکاندیناوی، به‌ویژه «دانمارک» با ارائه گزینه‌های دورکاری و کار پاره‌وقت برای والدین تازه‌فرزنددار، توانسته‌اند میزان مشارکت زنان در نیروی کار را بالا نگه دارند و هم‌زمان به افزایش میزان زادوولد کمک کنند. این سیاست‌ها به والدین اجازه می‌دهد زمان بیشتری را با فرزندان خود بگذرانند، بدون اینکه شغل یا درآمدشان به خطر بیفتد. «ژاپن» که با میزان باروری پایین (۱/۴) در زن به ازای هر زن) و کاهش جمعیت مواجه است، به‌تازگی سرمایه‌گذاری سنگینی روی برنامه‌های فرزندآوری کرده است. نخست‌وزیر «فومیو کیشیدا» در سال ۲۰۲۳ اعلام کرد که بودجه‌ای برنامه‌ها دو برابر خواهد شد. علاوه بر پاره‌های مالی، ژاپن با گسترش مهدکودک‌های رایگان و افزایش مرخصی پدران، تلاش کرده تا فرهنگ سنتی کار طولانی مدت را تغییر دهد و تعادل بهتری بین کار و زندگی خانوادگی ایجاد کند.

- آموزش**

آموزش بهداشت باروری یکی از راهکارهای ریشه‌ای برای مقابله با پیری جمعیت است. در

ایران در دهه‌های اخیر شاهد کاهش میزان زادوولد و افزایش امید به زندگی بوده است، عواملی که کشور را به سمت پیری جمعیت سوق می‌دهند. طبق پیش‌بینی‌ها، تا سال ۱۴۳۰، بیش از ۲۵ درصد جمعیت ایران بالای ۶۰ سال خواهند بود. این تحول جمعیتی می‌تواند فشارهای اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی سنگینی به‌همراه داشته باشد. با این حال، با اتخاذ سیاست‌های هدفمند و به‌موقع، می‌توان از سرعت پیری جمعیت کاست و تعادل جمعیتی را حفظ کرد. این گزارش به بررسی راهکارهای پیشگیری از پیری جمعیت در ایران، با تمرکز بر افزایش میزان زادوولد، حفظ نیروی کار جوان و تقویت ساختارهای اجتماعی می‌پردازد.

- سیاست‌های تشویقی**

در ایران، میزان باروری کل به حدود ۱/۶ فرزند به ازای هر زن رسیده که بسیار پایین‌تر از سطح جایگزینی (۲/۱) است. دولت می‌تواند با ارائه مشوق‌های مالی، مانند پاره‌های نقدی برای تولد هر فرزند، تخفیف‌های مالیاتی برای خانواده‌های پرجمعیت و کمک هزینه‌های تحصیلی، خانواده‌ها را به فرزندآوری تشویق کند. تجربه کشورهایی مانند فرانسه، که با پاره‌های هدفمند میزان زادوولد را افزایش داده، می‌تواند الگویی برای ایران باشد.

- مسکن برای زوج‌های جوان**

هزینه‌های بالای مسکن، یکی از موانع اصلی فرزندآوری در ایران است. دولت می‌تواند با

ارانه وام‌های کم‌بهره برای خرید یا اجاره مسکن، ساخت مسکن‌های ارزان‌قیمت و اختصاص زمین به زوج‌های جوان، این مانع را برطرف کند. برای نمونه، طرح‌هایی مانند مسکن مهر، اگر با تمرکز بر خانواده‌های جوان بازطراحی شوند، می‌توانند تأثیر مثبتی داشته باشند.

- حمایت از والدین**

مادران شاغل بیشتر به‌دلیل فشارهای کاری از فرزندآوری اجتناب می‌کنند. افزایش مدت مرخصی زایمان به حداقل ۹ ماه، ارائه مرخصی پدران و ایجاد مهدکودک‌های رایگان یا ارزان در محل کار، می‌تواند این مشکل را کاهش دهد. همچنین، انعطاف در ساعات کاری برای والدین می‌تواند تعادل بین کار و زندگی خانوادگی را بهبود بخشد.

- فرهنگ‌سازی برای فرزندآوری**

رسانه‌ها و نهادهای فرهنگی می‌توانند نقش مهمی در ترویج ارزش فرزندآوری داشته باشند. تولید برنامه‌های تلویزیونی، فیلم‌ها و کمپین‌های شبکه‌های اجتماعی که مرزای داشتن خانواده‌های پرجمعیت را نشان می‌دهند، می‌تواند ذهنیت منفی نسبت به فرزندآوری را تغییر دهند. این امر به‌ویژه در شهرهای بزرگ که تمایل به تک‌فرزندی افزایش یافته، حیاتی است.

- جلوگیری از مهاجرت**

مهاجرت جوانان، به‌ویژه نخبگان، یکی از عوامل تشدید پیری جمعیت در ایران است. برای کاهش این روند، دولت باید فرصت‌های شغلی و درآمد مناسب، محیط‌های کاری جذاب و

بسیاری از کشورها، نابرابری به‌دلیل تأخیر در ازدواج یا مشکلات بهداشتی به کاهش میزان زادوولد دامن زده است. کشورهای اروپایی مانند «هلند» و «آلمان» برنامه‌های آموزشی گسترده‌ای را در مدارس متوسطه اجرا کرده‌اند که به دانش آموزان درباره سلامت باروری و اهمیت برنامه‌ریزی خانواده آموزش می‌دهد. این برنامه‌ها نشان داده‌اند که آگاهی زودهنگام می‌تواند از نابرابری در آینده پیشگیری کند. در کشورهای در حال توسعه، مانند بعضی مناطق آفریقا و آسیای جنوبی، آموزش بهداشت باروری در سطح جامع محلی ارائه می‌شود. برای نمونه، در هند، برنامه‌های آموزشی در روستاها زنان و مردان کمک کرده تا از روش‌های پیشگیری از نابرابری آگاه شوند و میزان زادوولد را در سطحی پایدار نگه دارند. این رویکرد به‌ویژه در کشورهای که میزان مرگ‌ومیر مادران و نوزادان بالاست، مؤثر بوده است.

- جذب متخصصان جوان**

هر چند مهاجرت به‌تنهایی نمی‌تواند مشکل پیری جمعیت را حل کند. اما بعضی کشورها از آن به‌منزله کمبلی برای جبران کمبود نیروی کار جوان استفاده کرده‌اند. «کانادا» و «استرالیا» با سیاست‌های مهاجرتی هدفمند، مهاجران جوان و ماهر را جذب می‌کنند تا نیروی کار خود را تقویت کنند. کانادا با سیستم امتیازدهی مهاجرت، اولویت را به افراد زیر ۳۵ سال با مهارت‌های بالا می‌دهد، که این امر به حفظ تعادل سنی جمعیت کمک کرده است. ژاپن، که به‌طور سنتی در برابر مهاجرت مقاومت نشان داده، به تازگی قوانین مهاجرتی خود را تسهیل کرده است تا نیروی کار خارجی بیشتری را جذب کند. بااین حال، گزارش‌هایی از سوءاستفاده از نیروی کار مهاجر در این کشور وجود دارد نشان می‌دهد این سیاست نیاز به اصلاحات بیشتری دارد. در مقابل، «آلمان» با ادغام موفق مهاجران در بازار کار، توانسته بخشی از کمبود نیروی کار ناشی از پیری جمعیت را جبران کند.

- چالش‌ها و محدودیت‌ها**

با وجود موفقیت‌های بعضی کشورها، اجرای سیاست‌های جمعیتی با چالش‌هایی همراه است. در «چین»، پس از لغو سیاست تک‌فرزندی در سال ۲۰۱۵، میزان زادوولد به‌طور قابل توجهی افزایش نیافت. نگرانی‌های اقتصادی، هزینه‌های بالای زندگی و فشارهای اجتماعی سبب شده‌اند که بسیاری از زوج‌های چینی تمایلی به داشتن فرزند دوم یا سوم نداشته باشند. این نشان می‌دهد که مشق‌های مالی به‌تنهایی کافی نیستند و باید با تغییر ات فرهنگی و اجتماعی همراه شوند. در ایران نیز، میزان زادوولد همچنان رو به کاهش است. مشکلات اقتصادی، بیکاری و ناامیدی از آینده ازجمله عواملی هستند که سیاست‌های تشویقی را کم‌اثر کرده‌اند. این تجربه‌ها نشان می‌دهد که سیاست‌های جمعیتی باید چندوجهی باشند و به عوامل اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی به‌صورت هم‌زمان توجه کنند.

- جمع‌بندی**

مقابله با پیری جمعیت نیازمند ترکیبی از سیاست‌های مالی، آموزشی، کاری و مهاجرتی است. کشورهای اسکاندیناوی با حمایت‌های مالی و موقعیت کاری انعطاف‌پذیر، سنگاپور با برنامه‌های بیمه طول عمر، و کانادا با سیاست‌های مهاجرتی موفق، نمونه‌هایی از رویکردهای مؤثر هستند. با این حال، تجربه‌هایی مانند چین و ایران نشان می‌دهد که بدون توجه به بسترهای اقتصادی و اجتماعی، سیاست‌های تشویقی نمی‌توانند به‌طور کامل موفق باشند. برای کشورهای در حال توسعه، آموزش بهداشت باروری و کاهش موانع اقتصادی می‌تواند نقطه شروعی برای حفظ جوانی جمعیت باشد. در نهایت، هر کشور باید با توجه به فرهنگ، اقتصاد و ساختار اجتماعی خود، راهکارهای متناسبی طراحی کند تا از بحران پیری جمعیت در امان بماند.

ایران پیر می‌شود؟

- پروژه مشترک**

جلوگیری از پیری جمعیت نیازمند همکاری وزارتخانه‌هایی مانند بهداشت، کار، آموزش و پرورش و اقتصاد است. بخش خصوصی نیز می‌تواند در زمینه‌هایی مانند ساخت مهدکودک‌ها، تولید محصولات کودک و ارائه خدمات دیجیتال برای خانواده‌ها سرمایه‌گذاری کند.

- تجربه‌های جهانی**

کشورهایی مانند سوئد، سنگاپور و مجارستان با سیاست‌های موفق در افزایش زادوولد، می‌توانند الگویی برای ایران باشند. برای نمونه، مجارستان با ارائه معافیت مالیاتی مادام‌العمر برای مادران

شهرهای بزرگ ایران بیشتر برای زندگی خانوادگی مناسب نیستند. تولید یک‌ها، فضاهای تفریحی و امکانات مناسب برای کودکان، خانواده‌ها را از فرزندآوری دلسرد می‌کند. شهرداری‌ها می‌توانند با ایجاد فضاهای شهری دوستانه خانواده، مانند پارک‌های ویژه کودکان و مراکز تفریحی ارزان‌قیمت، این مشکل را برطرف کنند

- فرصت را از دست ندهیم**

پیری جمعیت در ایران چالشی جدی است. اما با سیاست‌های هوشمندانه اقدام به‌موقع می‌توان از آن پیشگیری کرد. افزایش میزان زادوولد از طریق مشوق‌های مالی و فرهنگی، حفظ نیروی کار جوان با ایجاد فرصت‌های شغلی و کاهش مهاجرت و تقویت زیرساخت‌های اجتماعی، راهکارهای کلیدی در این مسیر هستند. ایران با تکیه بر فرهنگ خانوادگی غنی و پتانسیل‌های داخلی، می‌تواند جمعیتی جوان و پویا را حفظ کند، اما این نیازمند عزم ملی و همکاری همه‌جانبه است.

آینده جمعیتی ایران به تصمیمات امروز بستگی دارد.

ایران، کشوری که در دهه‌های گذشته شاهد رشد سریع جمعیت بود، اکنون با پدیده پیری جمعیت مواجه است. کاهش میزان باروری، افزایش امید به زندگی و تحولات اجتماعی و اقتصادی، ساختار جمعیتی کشور را به سمت سالمندی سوق داده است. طبق پیش‌بینی‌ها، تا سال ۱۴۳۰، بیش از ۲۵ درصد جمعیت ایران بالای ۶۰ سال خواهند بود. این تحول، اگرچه نشانه‌ای از پیشرفت‌های پزشکی و اجتماعی است، اما تبعات گسترده‌ای در حوزه‌های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی به‌همراه دارد. این گزارش به بررسی این چالش‌ها در بستر ایران می‌پردازد.

- تبعات اقتصادی؛**

فشار بر صندوق‌های بازنشستگی
صندوق‌های بازنشستگی، مانند «صندوق تأمین اجتماعی» و «صندوق بازنشستگی کشوری» با کمتری بودجه مواجه‌اند. با افزایش تعداد بازنشستگان و کاهش نسبت نیروی کار به بازنشستگان، این صندوق‌ها برای پرداخت مستمری‌ها با مشکلات جدی روبرو خواهند شد. برای نمونه، در حال حاضر نسبت شاغلان به بازنشستگان در برخی صندوق‌ها به کمتر از ۵ رسیده است، درحالی‌که این نسبت باید حداقل ۱۰ باشد تا پایداری مالی حفظ شود.

- رشد اقتصادی می‌ایستد**

پیری جمعیت به‌معنای کاهش نیروی کار جوان و مولد است. ایران که در دهه‌های گذشته از نیروی کار جوان بهره‌مند بود، اکنون با کاهش جمعیت در سنین کاری مواجه است. این موضوع می‌تواند رشد اقتصادی را کند کند، به‌ویژه در بخش‌هایی مانند صنعت، کشاورزی و فناوری که به نیروی انسانی پویا وابسته‌اند. برای نمونه، کاهش نیروی کار در بخش‌های تولیدی می‌تواند به افزایش هزینه‌های تولید و کاهش رقابت‌پذیری اقتصادی منجر شود.

- چالش برای نظام سلامت**

سالمندان به خدمات درمانی بیشتری نیاز دارند، از درمان بیماری‌های مزمن مانند دیابت و فشار خون گرفته تا مراقبت‌های طولانی‌مدت. در ایران، نظام سلامت عمومی با چالش‌هایی مانند کمبود بودجه و زیرساخت مواجه است. با افزایش جمعیت سالمند، هزینه‌های درمانی دولت و خانوارها افزایش خواهد یافت. طبق برآوردها، تا سال ۱۴۳۰، هزینه‌های مراقبت‌های بهداشتی برای سالمندان ممکن است ۳ برابر افزایش یابد.

دبیر گروه پرونده: سیدپویا هاشمی

| قبیله عشق |

مرد خدایی

«حسین خدایی» دهم شهریور سال ۱۳۴۶، در شهرستان «ازنا» به دنیا آمد. پدرش محمد عیدی نام داشت. تا پایان دوره راهنمایی تحصیل کرد. بیست و چهارم آذر سال ۱۳۶۵، در پادگان «سفینه النجات» اندیمشک بر اثر انفجار مین و اصابت ترکش و قطع پاها به شهادت رسید. مزار او در گلزار شهدای شهرستان ازنا است.

او در بخشی از وصیتنامه خود نوشته است: «خدایا مرا ببخش از اینکه نتوانستم آن طوری که باید در راه تو خدمت کنم. خدایا دوست دارم موشک‌های دشمن انگشت‌هایم را در سوزان، دست‌هایم را در میمک و پاهایم را در موسیان و سینه‌ام را در شلمچه و چشم‌انم را در هویزه و حنجره‌ام را در ارتفاعات الله‌اکبر و خونم را در رودخانه بهمنشیر و قلبم را در خونین‌شهر و سرم را در آبادان از تن جدا نمایند تا در کمال فشار و آزار، دشمنان مکتبم ببینند که اگر چشم‌ها، دست‌ها، پاها و قلب و سر و حنجره‌ام را از من گرفته‌اند، اما یک چیز را نتوانسته‌اند بگیرند و آن ایمان و هدفم است که عشق به الله و معشوق به مطلق جهان هستی و عشق به شهادت و عشق به امام و اسلام است.

حال یکی با شهادت به سوی خدا می‌رود و یکی به اسارت و چون ما مسلمانیم و کلمه و شعار «لا اله الا الله» بر زبان داریم باید به این همه سختی‌ها تن در دهیم چون کلمه «لا اله الا الله» همه طاغوت‌ها و همه ظلمت‌ها را شکسته و به‌سوی نور که همان یگانگی خداوند می‌باشد، می‌کشاند. ای عزیزان از این جنگ نهراسید و از آن اکراه نداشته باشید و طبق آیه شریفه قرآن کریم که می‌فرماید: «همانا که این جنگ خیر است برای شما». من به شما عزیزی که بعد از ما بر این زمین خاکی باقی خواهید ماند، سفارش می‌کنم حامی اسلام و سربازی جانپاز برای امام و رهبر خود باشید و حتی برای یک لحظه هم که شده او را تنها نگذاشته و از پشتیبانی او غافل نشوید.»

مادر این شهید تعریف می‌کند: «پسرم غواص بود. هر ۵۰ روز که در آب در حال مأموریت بود به مرخصی می‌آمد. بار آخر که می‌خواست برود لحظه خدا حافظی به من گفت؛ مادر از شهادت من ناراحت نباش. من در خشکی یا در آب یا در آسمان بالاخره می‌میرم اما شهادت بالاترین مرگ است. پس حق نداری بعد از من ناراحت باشی. الان هم که به گلزار شهدا می‌روم آرامش می‌گیرم.»

شهید حسین مشتاقی

شهید سعید کمالی کفراتی

شهید رحیم کابلی

شهید علی عابدینی

شهید حبیب‌الله قنبری

شهید سیدرضا طاهر

شهید سیدجواد اسدی

شهید حسن رجایی‌فر

شهید محمود دادمهر

شهید رضا حاجی‌زاده

شهید علی جمشیدی

شهید محمد بلباسی

شهید علیرضا بربری

حماسه‌سازان خان طومان

روایت ۱۳ شهید مازندرانی اردیبهشت در سرزمین سوریه

تشکر فراوان، خداوند از شما به بهترین وجه قبول بفرماید. خواهش می‌کنم ادامه موضوع خصوصا باقی مانده مفقودین جنوب و خان طومان با جدیت دنبال شود، دست‌تان را می‌بوسم.»

بیستم مهر ۹۹ «سردار سرتیپ دوم پاسدار ابوالقاسم شریفی» مسئول ایثارگران سپاه پاسداران در اطلاعی‌ای از کشف و شناسایی پیکر هفت تن از شهدای مدافع حرم منطقه خان طومان سوریه در عملیات تفحص شناسایی و تأیید هویت آنان خبر داد.

حالا دیگر تصویر شهدای مازندرانی خان طومان سوریه به چشم عاشقان شهادت آشناست و نامشان همچون ستاره‌هایی درخشان در سینه تاریخ، پرفروغ راه را به اهل آسمان نشان می‌دهد. دیگر تصویر آنها بیشتر از آنکه جایی از دیوار خانه‌ها را اشغال کرده باشد در گوشه قلب مردم این سرزمین خانه کرده، تصویری از چهره‌های زیبا و جوان که نشان می‌دهد می‌توان در عین جوانی با تقوا بود، می‌توان اهل خانواده و دنیا بود اما دنیایی نبود، می‌توان از لذت‌های دنیا لذت برد اما اشک مظلومان تو را به سکوت و بی‌تفاوتی وا ندارد.

شهدای خان طومان با از جان گذشتگی و فداکاری برای دفاع از حرم اهل بیت و مسلمانان سوریه از دست تکفیری‌ها ثابت کردند راه شهادت همواره باز است، آنان نشان دادند که می‌توان در عین جوانی با تقوا بود، می‌توان اهل خانواده و دنیا بود اما دنیایی نبود، می‌توان از لذت‌های دنیا لذت برد. اما اشک مظلومان تو را به سکوت و بی‌تفاوتی وا ندارد. روایت خان طومان تکرار عاشورا و فتح‌المبین هاست، اینکه وعده حق، پیروزی خون بر شمشیر است. روایت خان طومان روایت شلمچه است و دردهایش، روایت شلمچه‌هایی است که در خان طومان تمام نشده همان‌طور که در شلمچه به پایان نرسیده بود، خان طومان آغاز راهی است برای فتح خرمشهرهای دیگر.»

دشمن شد. حماسه خان طومان ماندگار شد به این دلیل که مانع از دست‌یابی دشمن به دیگر نقاط سوریه شد، به همین دلیل سردار سلیمانی از حماسه‌آفرینی لشکر عملیاتی ۲۵ کربلا تقدیر کرد و گفت: «اگر حماسه‌آفرینی رزمندگان لشکر عملیاتی ۲۵ کربلا در خان طومان نبود ما متحمل خسارت‌های بسیاری زیادی می‌شدیم.»

سال‌ها بی‌خبری از پیکرهای به جای مانده از شهدای خان طومان باعث شده بود تا خانواده شهدا هرکجا فرماندهان جبهه مقاومت و به‌ویژه سردار دل‌ها حاج قاسم سلیمانی را می‌دیدند سراغ شهیدشان را از او بگیرند. اسفند سال ۱۳۹۷ فرصتی شد تا حاج قاسم در یادواره شهدای مازندران به بابل برود. بسیاری از خانواده‌های شهدای مدافع حرم در این یادواره حضور داشتند. سردار سلیمانی در آن روز علاوه بر سخنرانی در یادواره شهدا بر نامه حضور در سپاه استان و نشست با فرماندهان و خانواده‌های شهدای مدافع حرم را در برنامه داشت. پس از سخنرانی در سپاه در حسینیه سپاه بابل تا پاسی از شب میزبان خانواده‌های شهدای مدافع حرم شد و فرزندان و همسران و والدین شهدا در محیطی صمیمانه با سردار دیدار کردند. حاج قاسم با هر کدام از خانواده‌ها چند دقیقه‌ای صحبت کرد و درودهای آنان را شنید. خانواده شهدا قول بازگشت پیکر شهیدانشان را آن شب از حاج قاسم گرفتند و او نیز قول داد پیکرهای شهدا را به خانواده‌هایشان بازگرداند.

یک سال پس از شهادت سردار سلیمانی نامه‌ای منتشر شد که سندی بر اهتمام ویژه سردار سلیمانی در تفحص شهدای خان طومان دلالت داشت. در پی دستور مکتوب فرمانده نیروی قدس سپاه پاسداران پیکرهای مطهر شهدای خان طومان پس از سال‌ها به کشور بازگشت. سردار حاج قاسم سلیمانی در ۲۶ آبان‌ماه سال ۱۳۹۷ طی نامه‌ای خطاب به «سردار احمد کریمی» معاون نیروی انسانی سپاه نوشته بود: «ضمن

شهرک خان طومان مسلط شدند. در پی این حمله غیرانسانی ۱۳ تن از نیروهای لشکر ۲۵ کربلا مازندران به شهادت رسیدند. در بین اسامی شهدا نام تعدادی شهید از دیگر شهرها هم به چشم می‌خورد. با تأیید سپاه پاسداران اعلام شد که در این حمله علاوه بر ۱۳ شهید تعداد ۲۱ نفر از نیروهای ایرانی مجروح شدند و تعداد ۶ نفر به اسارت دشمن درآمدند. در پی شهادت این ۱۳ نفر آمار شهدای مدافع حرم استان مازندران به ۲۰ شهید رسید. شیرمردان خطه شمال، خالق حماسه‌های اروند، فاتحان بدر و خیبر حالا حماسه‌ای دیگر در قلب سوریه را رقم زدند.

شهیدان «محمد بلباسی» از قائمشهر، «علی جمشیدی» از نور، «رضا حاجی‌زاده» از آمل، «حسن رجایی‌فر» از بابل، «سیدرضا طاهر» از بابل، «سیدجواد اسدی» از ساری، «سعید کمالی کفراتی» از میاندوود، «محمود دادمهر» از ساری، «علیرضا بربری» از بابلسر، «علی عابدینی» از فریدون‌کنار، «حسین مشتاقی» از نکا، «رحیم کابلی» از بهشهر و «حبیب‌الله قنبری» از بهشهر، ۱۳ شهید مدافع حرم خان طومان بودند.

«سردار حمیدرضا رستمیان» فرمانده لشکر عملیاتی ۲۵ کربلا که خود در واقعه خان طومان حضور داشت، اهمیت منطقه خان طومان را برای تکفیری‌ها همچون شلمچه برای صدام می‌داند. رستمیان درباره شهادت ۱۳ نیروی مازندرانی در مصاحبه‌ای گفته بود: «دشمن به فاصله ۱۰ روز برای بازپس‌گیری خان طومان تلاش کرد که در هر مرحله خسارت جدی به آنها وارد می‌شد، طوری که ۲۱ فروردین ماه بیش از ۱۰۰ کشته داشتند. در عملیات سوم دشمن در تاریخ ۱۶ اردیبهشت، دشمن آمادگی خودش را توسعه داد و توان رزمی‌اش را پنج برابر کرد.»

وی ادامه داد: «رزمندگان ما ۱۴ ساعت در برابر دشمن مقاومت کردند و به اذعان خودشان ۷۰۰ کشته و زخمی در ایسن عملیات متوجه

فاطمه ساداتی

خبرنگار

کسی خبر نداشت هوپمایی که دلیر مردان مازندرانی «لشکر ۲۵ کربلا» را اعزام سوریه می‌کند، قرار است برای همیشه وجود نازنین سرنشینانش را در شام پرپلا برای همیشه بگذارد و برگردد. چندی بعد از اینکه رزمندگان مازندرانی پایشان به خاک سوریه رسید در عملیات سختی که در «خان طومان» رقم خورد، بسیاری از آنان پرواز را به ماندن در زمین ترجیح دادند و سال‌ها بعد پیکر ۱۳ نفری که در یک منطقه به شهادت رسیدند به کشور بازگشت. آنها حماسه‌ای را در سوریه رقم زدند که سبب شد نام منطقه خان طومان با نام بچه‌های مازندرانی گره بخورد. به‌واسطه حضور آنان و عملیات دیگری که به‌دست نیروهای یگان فاتحین تهران انجام گرفت، دیگر خان طومان نام غربی نیست چراکه خون پاک‌ریخته شده بسیاری از جوانان مجاهد راه حق، تابلویی از غیرت و شجاعت را به نمایش گذاشته است.

خان طومان، منطقه‌ای روستایی در جنوب غربی حلب سوریه و در فاصله ۱۰ تا ۱۵ کیلومتری جنوب این شهر است. منطقه‌ای که به دلیل کم‌رسانی به تروریست‌ها حائز اهمیت بود و منطقه استراتژیک محسوب می‌شد. در اوج جنگ، تروریست‌های النصره از طریق جاده خان طومان اقدام به جابه‌جایی مهمات و اسلحه به جنوب سوریه می‌کردند.

نیروهای مقاومت تلاش کردند پس از مدت‌ها سلطه تروریست‌ها به این منطقه آن را بازپس گیرند، تا اینکه در آذرماه سال ۱۳۹۴ موفق به کنترل منطقه شدند.

اواخر سال ۱۳۹۴ بار دیگر تکفیری‌ها حمله گسترده‌ای را برای بازپس‌گیری خان طومان آغاز کردند. جمعه ۱۶ اردیبهشت ماه بود که تروریست‌ها با نقض آتش‌بس تعدادی از رزمندگان ایرانی را به شهادت رساندند و بر

| دیده‌بان خبر |

۳۱۰۰ شهید امدادگر

نخستین کنگره بین‌المللی بزرگداشت سه هزار و ۱۰۰ شهید امدادگر در تهران برگزار می‌شود. بخش علمی این کنگره روز پنجشنبه ۲۵ اردیبهشت با حضور مهمانان داخلی و خارجی برگزار می‌شود. کارگاه‌های تخصصی در این حوزه با مشارکت اساتید دانشگاه و متخصصان حوزه امداد، شکل گرفت. این کنگره به یاد کادر درمان، پرستاران و نیروهای انتقال، نجات و جست‌وجوی هلال‌احمر، ارتش، سپاه پاسداران، بسیج و وزارت بهداشت برگزار می‌شود و یاد و خاطره ایثارگران حوزه امداد و درمان که در ایام شیوع کرونا نیز پای کار آمدند، گرامی داشته خواهد شد.

| سنگر کتاب |

نخجیر

داستان «نخجیر» در ژانر ماجراجویی فانتزی و حماسی است و وقایع داستان بین جهان واقعیت و تخیل رخ می‌دهد. حوادث این داستان در پنج روز آغاز جنگ ایران و عراق روی می‌دهد و به اهمیت و نقش نیروی هوایی ارتش ایران اشاره می‌کند؛ در ادامه داستان با حضور «امیر خلبان عزیزالله جعفری» خلبان نیروی هوایی ارتش، داستان به اوج خود می‌رسد. امیر خلبان شهید عزیزالله جعفری جزو اولین خلبانانی بود که با جت F۵ پرواز کرد و در نهایت در ۴ مهر ماه سال ۱۳۵۹، به‌همراه «خلبان مسعود محمدی» در آخرین عملیات خود پس از انهدام بسیاری از تأسیسات دشمن در خاک عراق به شهادت رسیدند.

| کوله بار |

انگشت بوسیدنی

پس از بمباران سکوها‌ی «البکر» و «الامیه» توسط خلبانان شجاع نیروی هوایی، «سرهنگ عابدی» که فرمانده آن عملیات افتخار آفرین بود، به‌همراه جمعی دیگر از خلبانان، به حضور «آیت‌الله قاضی دزفولی» رسیدند. حاج آقا ضمن ابراز رضایت و دعا برای خلبانان، از سرهنگ عابدی پرسید: کدام انگشت، ماشه موشک‌ها و راکت‌ها را چکانده‌اید؟ سرهنگ دست خود را بالا برد و انگشت سبابه‌اش را نشان داد و عرض کرد: با این انگشت. ناگهان در برابر چشمان تمام حاضران آیت‌الله قاضی دزفولی خم شد و آن انگشت را بوسید و فرمود: «آفرین بر شما. باید این انگشت را بوسید. این انگشت بوسیدن دارد.»

نگاهی به اسفند، ساخته دانش اقباشاوی

ایستاده در مرز واقعیت و اسطوره

آرش فهیم
دبیر گروه فرهنگ

فیلم «اسفند» به کارگردانی «دانش اقباشاوی» اثری برجسته در سینمای دفاع مقدس به‌شمار می‌آید که نه‌تنها مرزهای پیشین این ژانر را پشت‌سر می‌گذارد، بلکه در خلق پرتره‌ای انسانی و چندوجهی از یکی از فرماندهان رازآلود دوران جنگ، یعنی «شهید علی هاشمی» موفقیتی کم‌نظیر را رقم زده است. بازنمایی این شخصیت، نه در قالب اسطوره‌پردازی‌های متداول بلکه در بستری انسانی، ملموس و گاه حتی تراژیک، یکی از نقاط قوت مهم این اثر است.

دانش اقباشاوی که خود فیلم‌نامه‌نویس اثر نیز هست، با پشتوانه همکاری‌هایش با کارگردانان بزرگ سینمای دفاع‌مقدس چون «ابراهیم حاتمی‌کیا» و «احمدرضا درویش» و نیز تجربیات پیشین خود در آثار کمتر دیده‌شده‌ای چون زاپاتا، در اسفند به بلوغی هنری رسیده که به‌وضوح در روایت، فضاسازی و شخصیت‌پردازی نمود یافته است. فیلم، با بهره‌گیری از ساختاری منسجم، از دام کلیشه‌های رایج در سینمای جنگی ایران گریخته است و نگاهی نو و انسانی به نبرد، فرامدهی و از همه مهم‌تر، سکوت و ایهام می‌اندازد.

شخصیت شهید علی هاشمی، که در فیلم با بازی خوب «رضا مسعودی» بازآفرینی‌شده، ترکیبی از صلابت و درون‌گرایی را به نمایش می‌گذارد. صحنه مشهور و تأثیرگذار فیلم که در آن هاشمی در حال نگاه کردن به رویه‌رو است و هم‌رمش ناگهان از پشت تیر می‌خورد، نمونه‌ای بارز از رویکرد زیبایی‌شناسانه اقباشاوی به مفهوم شوک و درد در نبرد است. حرکت معلق، سکوت و واکنش نداشتن شخصیت، ما را نه به ضعف یا بی‌تفاوتی، بلکه به عمق روانی و رنج درونی او سوق می‌دهد. این

رویکرد، بی‌شباهت به لحظات سینمایی سام پکین‌پا نیست؛ لحظاتی که در آن زمان به تعلیق درمی‌آید و خشونت در قالبی شاعرانه نمایش داده می‌شود. اقباشاوی همچنین در بازنمایی سردار علی هاشمی، بر ناشناخته بودن این فرمانده تأکید می‌کند. فرمانده‌ای که در رأس یک «قرارگاه سری» بوده و نه‌تنها دشمن که حتی خودی‌ها نیز از ابعاد مأموریت و موقعیت او اطلاعی نداشتند. درام فیلم، بر محور این عدم شفافیت و ایهام استوار شده است و از این طریق مخاطب را به مشارکت در کشف حقیقت و درک موقعیت می‌کشاند. فیلم به‌جای اینکه علی هاشمی را یک فرمانده جنگی صرف یا یک قهرمان پرطمطراق جلوه دهد، او را در تعلیق میان وظیفه، سکوت و هویت قرار می‌دهد؛ این رویکرد، شخصیت را انسانی‌تر و در عین حال، افسانه‌ای‌تر می‌سازد. یکی دیگر از نقاط قوت فیلم، انتخاب بازیگران بومی و عرب‌زبان است. این تصمیم هوشمندانه نه‌تنها به اصالت فرهنگی فیلم افزوده، بلکه پیام مهمی را نیز منتقل

کرده است، همبستگی اقوام ایرانی در دوران دفاع‌مقدس. حضور بازیگران عرب‌زبان و خلق فضایی بومی از جنوب ایران، «اسفند» را از یک فیلم تنها جنگی فراتر برده و آن را به اثری اجتماعی و فرهنگی بدل ساخته است. در جهانی که همواره خطر دوگانگی‌های قومی وجود دارد، فیلم با تأکید بر وحدت و صداقت، بر نقش سینما به‌منزله پلی میان فرهنگ‌ها تأکید می‌ورزد.

با این حال، فیلم خالی از ضعف نیست. یکی از انتقادهای جدی به اسفند، برخی دیالوگ‌هایی است که از نظر تاریخی و فرهنگی ناهماهنگ به نظر می‌رسند. به‌ویژه جمله‌ای که علی هاشمی به فرماندار می‌گوید: «همین کارها را می‌کنید که مردم می‌گویند زمان شاه بهتر بود.» این جمله، هرچند ممکن است از منظر دراماتیک کارکردی داشته باشد، اما از لحاظ بافت تاریخی دهه ۶۰، تا حدودی نادرست و ساختگی به‌نظر می‌رسد. در آن دوره، به‌دلیل فضای سیاسی و فرهنگی کشور، چنین نوع بیانی آشکار از ناراضیاتی عمومی رایج نبود. این نوع

برداشت

شاهنامه‌ای برای شاه نجف

نگاهی به دین و آیین در سرودهای فردوسی

این آغاز، نشان‌دهنده نگاهی موحدانه و متأمل به جایگاه خداوند در هستی است. فردوسی در ادامه، نه‌تنها خدا را خالق خرد می‌داند، بلکه هرگونه حرکت و تحول در جهان را به خواست و اراده الهی منسوب می‌کند. این باور، در طول اثر تکرار می‌شود و نشان از ریشه‌دار بودن ایمان دینی شاعر دارد.

با آنکه محتوای شاهنامه در بستر تاریخی پیش از اسلام جریان دارد، اما آکنده از مفاهیم و ارزش‌های اسلامی و شیعی است. فردوسی در جای‌جای شاهنامه، از صفاتی چون پرهیزگاری، راست‌گویی، وفاداری، دادگری و پرهیز از ستم سخن می‌گوید؛ ارزش‌هایی که در ادیان الهی مشترک‌اند و نشان می‌دهد که دین‌باوری فردوسی، بیش از آنکه وابسته به مناسک ظاهری باشد، در عمق باورهای اخلاقی و معنوی ریشه دارد.

نکته درخور توجه، ارج‌گذاری فردوسی به پیامبر خاتم (ص) و امام اول است. در برخی بخش‌ها، به حضرت محمد(ص)، حضرت علی(ع) و دیگر بزرگان دین اشاره‌هایی ظریف و گاه مستقیم دارد. در کنار این، تصویرپردازی فردوسی از برخی شخصیت‌ها- چون زال، رستم یا سیاوش- نوعی صبغه قدسی و معنوی دارد، به‌گونه‌ای که کنش آنها را می‌توان در قالب مفاهیم دینی همچون شهادت، ایثار و وفاداری تحلیل کرد.

در روایت‌هایی مانند داستان سیاوش، مخاطب با الگویی از پاکی، پرهیز از دروغ و پایداری در برابر ظلم روبه‌روست؛ گویی سیاوش، تمثیلی از یک انسان مؤمن و اخلاق‌مدار است که در راه حق قربانی می‌شود. این جنبه‌های عرفانی و معنوی، به شاهنامه بعدی فراتر از یک متن ملی می‌دهند و آن را در ردیف متونی قرار می‌دهد که

دیالوگ‌ها می‌توانند اصالت روایت را زیر سؤال ببرند و مخاطب را از فضای واقع‌گرایانه اثر جدا کنند.

نکته دیگری که شایان توجه است، تلاش فیلم برای پرهیز از اکشن‌های کلیشه‌ای و آتش‌بازی‌های رایج در فیلم‌های جنگی ایرانی است. اقباشاوی به‌جای درگیری مستقیم و هیجان‌زده با نبرد، تمرکز خود را بر فضاهای خاموش، موقعیت‌های ناپیدا، و مأموریت‌های پشت پرده معطوف کرده است. او با استفاده از لوکیشن‌های طبیعی جنوب و نیز ارای‌های هور، نه‌تنها وفاداری جغرافیایی فیلم را حفظ کرده، بلکه فضایی می‌سازد که حس تعلیق و راز در آن موج می‌زند. این انتخاب، در هماهنگی با درون‌مایه فیلم درباره فرارگاه سری نصرت، بسیار دقیق و اثرگذار بوده است.

اسفند همچنین از منظر تکنیکی نیز اثر قابل توجهی است. میزانسن‌های حساب‌شده، طراحی صحنه‌ای که به‌خوبی گویای فقر و غنای توأمان محیط جنگ است، و استفاده هوشمندانه از نور و رنگ در انتقال فضای روانی، همه و همه نشان از بلوغ کارگردانی اقباشاوی دارند. موسیقی متن، اگرچه کم‌حجم است، اما در لحظات کلیدی مانند صحنه‌های کشف پیکر شهید یا وداع، تأثیرگذاری بالایی دارد.

در مجموع، فیلم اسفند اثری است که توانسته در بازنمایی شهید علی هاشمی، مرز میان واقعیت و اسطوره را به شکلی هوشمندانه مدیریت کند. شخصیت‌پردازی دقیق، توجه به بستر فرهنگی، پرهیز از شعار و کلیشه، و همچنین جسارت در انتخاب لحن و روایت، این فیلم را به یکی از برجسته‌ترین آثار سینمای جنگ ایران در سال‌های اخیر بدل کرده است. اقباشاوی با این اثر نشان می‌دهد که سینمای دفاع‌مقدس همچنان ظرفیت‌های فراوانی برای نوسازی و نوآفرینی دارد، به شرط آنکه روایت از دل تاریخ و با احترام به شخصیت‌هایش برآمده باشد، نه از سطحی‌نگری و آرمان‌گرایی افراطی.

می‌توان از منظر دینی نیز به آن نگریست.

از سوی دیگر، فردوسی با نگاهی انتقادی نسبت به دنیاطلبی، قدرت‌پرستی و بی‌عدالتی، بارها تکرار می‌کند که فرجام بدکاران، زوال و نابودی است و پیروزی نهایی با نیکی و عدالت خواهد بود. این نگاه آخرت‌گرایانه، با اصول بسیاری از ادیان الهی هم‌راستا است و نشان‌دهنده ایمان درونی شاعر به نظمی الهی در جهان است. در پایان، شاهنامه را می‌توان اثری دانست که در آن دین، اخلاق و حماسه در هم تنیده شده‌اند.

فردوسی با نبوغی بی‌مانند، توانسته است مفاهیم ژرف دینی را در دل داستان‌هایی جذاب و پرحادثه جای دهد، بی‌آنکه اثر از ریتم روایی خود بازماند. همین ترکیب منحصر‌به‌فرد است که شاهنامه را نه‌تنها میراث فرهنگی ایران، بلکه اثری جهان‌شمول و فراتر از زمان و مکان کرده است.

نمایشگاه

قاسم

کامل‌ترین زندگی‌نامه شهید سلیمانی

کتاب «قاسم» به روایت مرتضی سهرنگی در نمایشگاه اسمال منتشر شد. به گفته «آقامیرزایی» مدیر تولید انتشارات خط مقدم این اثر را می‌توان کامل‌ترین زندگینامه حاج قاسم سلیمانی دانست که از نظر ادبیات و سبک نگارش نیز در سطح خوبی قرار دارد. وی با تأکید بر اینکه روایت‌های کتاب «قاسم» کاملاً مستند بوده و از زبان خود

حاج قاسم نقل شده‌اند، گفت: «از دوران کودکی تا شهادت ایشان، مطالب کتاب بر اساس فیش‌برداری از سخنرانی‌ها و آثار خودنوشت حاج قاسم تدوین شده و در بخش‌هایی که اطلاعات ناقص بوده، از ارواین دست‌اولی استفاده شده‌است.»

جشنواره

خانه مقاومت

موزه دفاع مقدس میزبان جشنواره سینمایی

موزه انقلاب و دفاع مقدس به‌عنوان خانه جشنواره فیلم مقاومت تعیین شد. «هجدهمین جشنواره بین‌المللی فیلم مقاومت» از ۲۷ اردیبهشت تا سوم خرداد در موزه انقلاب‌اسلامی و دفاع‌مقدس برگزار خواهد شد. این جشنواره در بخش‌های ۸گانه اصلی، نسل روایت، جهان بدون اسرائیل،

تقدو پژوهش علوم انسانی، هوش مصنوعی، مواد تبلیغی و اطلاع‌رسانی، روایت قلم و دفاع‌مقدس از ۲۷ اردیبهشت‌ماه تا سوم خرداد ماه، میزبان صاحبان آثار، اصحاب رسانه، هنرمندان و جامعه سینمایی کشور و اقشار مختلف مردم خواهد بود.

کتاب

روح‌الله

تقریظ جدید رهبر معظم انقلاب

آیین پاسداشت هنر و ادبیات انقلاب اسلامی در چهارمین دوره خود، «روح‌الله» نام‌گرفته است و در این مراسم، تقریظ رهبر معظم انقلاب بر کتاب «روح‌الله» منتشر خواهد شد. کتاب «روح‌الله» که روایت مستندی از دوران پرفرازونشیب یک رهبر الهی و سیاسی است، نویسنده این کتاب، «هادی حکیمیان» با نگاهی

جدید و بکر به زندگی امام خمینی (ره)، ضمن بازگویی لحظات سرنوشت‌ساز انقلاب، مخاطب را با زوایای جدیدی از رهبری ایشان آشنا می‌سازد. رویداد «روح‌الله» خردادماه ۱۴۰۴، در ایام سالگرد رحلت امام خمینی رحمه‌الله برگزار خواهد شد.

یادداشت

فرست جان بخشی به فرهنگ مطالعه

سعید رضایی

خبرنگار

نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران، تنها یک رویداد فرهنگی نیست؛ بلکه آینه‌ای است از خواست عمومی جامعه برای دانایی، آگاهی و رشد فکری. این نمایشگاه با فراهم کردن بستر مستقیم ارتباط میان ناشران، نویسندگان و مخاطبان، فرصتی کم‌نظیر برای ترویج فرهنگ مطالعه در کشور فراهم می‌آورد.

نقش اصلی این رویداد را باید در ایجاد انگیزه برای کتاب‌خوانی جست‌وجو کرد. حضور ده‌ها هزار نفر از اقشار گوناگون جامعه در محل نمایشگاه، از دانش‌آموز و دانشجوی گرفته تا معلم، استاد و خانواده‌ها، نشان از آن دارد که میل به کتاب و دانایی هنوز زنده است. اما باید با برنامه‌ریزی درست آن را تقویت و نهاده‌ن کرد.

یکی از مؤثرترین راه‌ها برای افزایش اثرگذاری نمایشگاه، توجه به تنوع محتوایی است. باید تلاش شود تا آثار منتشرشده، سلاقی و نیازهای گوناگون فرهنگی، سنی، زبانی و فکری را پوشش دهند. کتاب کودک و نوجوان، آثار آموزشی، کتاب‌های علمی روزآمد و حتی کتاب‌های ترجمه شده از فرهنگ‌های دیگر، همه می‌توانند در ارتقاء سطح فرهنگی جامعه مؤثر باشند.

از سوی دیگر، جنبه اجتماعی نمایشگاه نباید نادیده گرفته شود. برنامه‌هایی مانند نشست‌های تخصصی، جلسات نقد کتاب، کارگاه‌های نویسندگی و دیدار با نویسندگان، می‌توانند فضای پویاتر و تعاملی‌تری را برای مخاطبان فراهم کنند و کتاب را از یک کالای فرهنگی به یک تجربه زنده و الهام‌بخش تبدیل کنند.

مسئولان برگزاری نمایشگاه نیز وظیفه سنگینی بر دوش دارند. نخست، باید دسترسی عادلانه را برای همه فراهم کنند. این به‌معنای توجه به اقشار کم‌درآمد، معلولان و ساکنان مناطق دور از پایتخت است. یارانه‌های کتاب، تخفیف‌های هدفمند، و تقویت زیرساخت‌های فروش آنلاین می‌تواند در این زمینه مؤثر باشد. در پایان، نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران نه‌تنها یک رخداد فرهنگی، بلکه فرصت بی‌بدیلی است برای بازتعریف رابطه جامعه با کتاب. اگر این فرصت به‌درستی مدیریت شود، می‌تواند نه‌فقط به فروش بیشتر کتاب، بلکه به عمق‌یافتن فهم عمومی، افزایش تفکر نقادانه، و تقویت فرهنگ مطالعه در سطح ملی منجر شود. این رسالتی است که هم بر دوش مسئولان و هم بر دوش نکت‌کام ما است.

نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران، تنها ویرتنی برای فروش کتاب نیست؛ بلکه دروازه‌ای است به روی جهان. حضور ناشرانی از کشورهای گوناگون در این رویداد فرهنگی، نه‌فقط نشانه‌ای از اعتبار بین‌المللی نمایشگاه است، بلکه بستری واقعی برای تعاملات فراملی در حوزه نشر و ادبیات فراهم می‌کند. در دوره‌ای که گفت‌وگوی بین‌فرهنگی نقش کلیدی در سیاست نرم کشورها ایفا می‌کند، نمایشگاه کتاب تهران می‌تواند نقش فعالی در دیپلماسی فرهنگی ایفا کند. تعامل میان ناشران ایرانی و خارجی، امکان تبادل کپی‌رایت، معرفی ادبیات معاصر ایران به دیگر کشورها و بالعکس، همه می‌تواند درک متقابل فرهنگی را گسترش دهد.

برای تحقق این هدف، مسئولان برگزاری باید بیش از پیش به تقویت بخش بین‌الملل نمایشگاه بپردازند؛ از تسهیل حضور ناشران معتبر جهانی گرفته تا ایجاد برنامه‌هایی برای گفت‌وگو، نشست‌های مشترک و حتی ترجمه هم‌زمان رویدادها به زبان‌های دیگر. فراموش نکنیم که در عصر ارتباطات، نمایشگاه‌ها دیگر تنها فیزیکی نیستند؛ استفاده از زیرساخت‌های آنلاین و چندزبانه می‌تواند مخاطبان جهانی را درگیر این رویداد کند.

دیگران

معماری امنیتی خلیج فارس!

کنت ام. پولاک

تحلیلگر اندیشکده بروکنگز

در پرتو خروج ایالات متحده از عراق و در سایه احتمال دستیابی ایران به سلاح هسته‌ای، ضرورت بازنگری و تقویت راهکارهای امنیتی برای کشورهای حوزه خلیج‌فارس بیش از پیش احساس می‌شود. هرگونه معماری امنیتی جدید برای این منطقه باید سه هدف اساسی را برآورده سازد؛ نخست، امنیت کشورهای خلیج فارس را بیش از وضعیت کنونی ارتقا بخشد. دوم، پویایی‌های امنیتی منطقه را ساده‌سازی کرده و از پیچیدگی آن بکاهد، چراکه پیچیدگی معمولاً حفظ دشوارتری دارد و برای قدرت‌های بدخواه آسان‌تر است که آن را تضعیف کنند. سوم، از انعطاف‌پذیری و استحکام کافی برای مقاومت در برابر تغییرات داخلی و خارجی برخوردار باشد.

شورای همکاری خلیج‌فارس از سال ۱۹۸۱ به‌منزله یک‌ساختار امنیتی موثر و پایدار برای کشورهای ساحلی خلیج‌فارس عمل کرده و در واقع، به یک اتحاد امنیتی غیررسمی تبدیل شده است که در هماهنگی فعالیت‌های امنیتی پیشرفت‌های چشمگیری داشته و نیروی سپر جزیره، نمونه‌ای از یک نیروی نظامی یکپارچه با قابلیت اقدام جمعی است. برای تقویت بیشتر این ششورا، می‌توان به تبدیل آن از یک اتحاد غیررسمی به یک اتحاد رسمی از طریق اعضای پیمان دفاعی متقابل اندیشید. چنین پیمانی، هرچند تأثیر کمی بر توانایی‌های عملیاتی ششورا خواهد داشت، اما می‌تواند به‌ویژه پس از عبور ایران از آستانه هسته‌ای، یک ژست نمادین مهم از سرپیچی و همبستگی باشد. گسترش ششورای همکاری با افزودن اعضای جدید نیز جذابیت‌هایی دارد. اما اکثر گزینه‌های مطرح مانند اردن، ترکیه و در نهایت عراق، در کنار مزایا، چالش‌ها و تعهداتی را نیز به‌همراه خواهند داشت که باید به‌دقت بررسی شود که آیا عضو جدید، تولیدکننده خالص امنیت خواهد بود یا تنها مصرف‌کننده خالص امنیت. با توجه به سه موقعیت‌های دیگر مناطق در به‌کارگیری ترتیبات امنیت تعاونی، بررسی الگوهای دیگر نیز ارزشمند است. «آسه‌آن» به‌دلیل ماهیت عمدتاً کنفدراسیون غیررسمی خود و «سازمان امنیت و همکاری در اروپا» نیز به‌دلیل تمرکز اصلی بر تحولات سیاسی داخلی، الگوهای کاملاً مناسبی نیستند. در مقابل، کنفترانس امنیت و همکاری در اروپا، سلف سازمان امنیت و همکاری در اروپا، با ایجاد فضایی برای گفت‌وگو میان بلوک‌های متخاصم و موفقیت در تلویین اقدامات اعتمادساز و کاهش تنش، الگویی بالقوه بسیار مفید ارائه می‌دهد.

یک رویکرد مبتنی بر مدل کنفترانس امنیت و همکاری در اروپا می‌تواند با مجموعه‌ای از جلسات منظم آغاز شود که در آن اعضا به بحث در مورد نگرانی‌های امنیتی گوناگون خود و برداشت‌شان از تهدیدات بپردازند و چگونگی کاهش این تهدیدات را بررسی کنند. برای مسائل پیچیده، کمیته‌های فرعی می‌توانند برای مذاکره و یافتن راه‌حل‌های ممکن تشکیل شوند. به‌تدریج، این فرآیند (امیدوارانه) به‌سخت تدوین اقدامات اعتمادساز پیش خواهد رفت که می‌تواند توسط یک یا همه طرف‌ها، به‌صورت متقارن یا نامتقارن، اتخاذ شود. با گذشت زمان، کشورها می‌توانند از این جلسات/سازمان برای حل‌وفصل اختلافات، کاهش ترس‌ها و مدیریت درگیری‌ها و بحران‌ها استفاده کنند. عضویت در چنین چارچوبی باید شامل تمام کشورهای حاشیه خلیج‌فارس و تعداد منتخبی از کشورهای دیگر باشد که امنیت خلیج‌فارس برای آنها یک نگرانی اصلی است. بنابراین، علاوه بر هسته ششورای همکاری، ایران و عراق نیز باید برای مشارکت دعوت شوند، زیرا تنها با حضور آنها می‌توان مشکلات اصلی امنیتی منطقه را از طریق کاهش تهدید تعاونی و اقدامات حل منازعه برطرف کرد.

صبح صادق ابعاد توطئه تغییر نام **خلیج همیشه فارس** را بررسی می‌کند

خلیج فارس؛ خط قرمز هویت

گیرند.» همزمان از گذشته نیز حساسیت کشورمان نسبت به این موضوع به‌حدی است که اقداماتی مانند حذف پسوند «فارس» از نسام «خلیج» از سوی «نشریه اکونومیست» یا «موزه لوور» با واکنش‌های تند دیپلماتیک کشورمان رویه‌رو شده است.

♦ بازی با نام‌ها، بازی با آتش

حال طرح شایعه ناگهانی تغییر نام خلیج‌فارس از سوسی دولت ترامپ، آن هم در موقعیتی که مذاکرات حساس اتمی در جریان است و نشانه‌هایی از تلاش برای کاهش تنش در برخی جبهه‌های منطقه‌ای دیده می‌شود، نمی‌تواند امری تصادفی یا تنها یک اقدام برای دلجویی از متحدان عربی باشد. بلکه باید آن را در چارچوب یک راهبرد کلان‌تر و با اهدافی چندگانه تحلیل کرد. همزمانی این خبر با مذاکرات اتمی، این گمانه را تقویت می‌کند که دولت آمریکا قصد دارد از این حربه به‌منزله یک اهرم فشار روانی و سیاسی علیه تیم مذاکره‌کننده کشورمان استفاده کند. ایجاد یک جنبشال هویتی و برانگیختن احساسات ملی ایرانیان، می‌تواند تمرکز را از مسائل اصلی مذاکرات منحرف کرده و فضای گفت‌وگوها را مسموم سازد. این اقدام، در صورت تحقق، می‌تواند به عنوان نشانه‌ای از «قصد خصمانه» تلقی شده و بر روند مذاکرات تأثیر منفی بگذارد. دقت کنیم که سفر ترامپ به کشورهای عربی منطقه، به‌ویژه عربستان سعودی، امارات و قطر، بدون شک با هدف تحکیم اتحادهای منطقه‌ای و همچنین پیشبرد قراردادهای تسلیحاتی صورت می‌گیرد. اعلام چنین تصمیمی در خاک عربستان، می‌تواند به‌منزله یک امتیاز بزرگ به این کشورها و تلاشی برای جلب حمایت مالی و سیاسی بیشتر آنها در راستای سیاست‌های منطقه‌ای آمریکا تلقی شود. پیشتر نیز در سال ۲۰۱۰ «اندرو شاپیرو» دستیار وقت وزیر خارجه آمریکا، در جریان اعلام فروش گسترده تسلیحات به عربستان سعودی، از عبارت خلیج‌عربی استفاده کرده بود که نشان‌دهنده پیوند این موضوع با منافع اقتصادی و نظامی واشنگتن است. این اتفاق، با توجه به استفاده مجدد از این عبارت توسط «کرت کمپبل» یکی دیگر

♦ بخشی از این پازل بزرگتر

دولت ترامپ، همانند بسیاری از دولت‌های دیگر، در مقاطعی برای انحراف افکار عمومی از مشکلات و چالش‌های داخلی، به ایجاد بحران‌ها یا جنجال‌های خارجی متوسل می‌شود. طرح چنین موضوع حساسیت‌برانگیزی می‌تواند توجه رسانه‌ها و افکار عمومی را، دست‌کم برای مدتی، از مسائل دیگر منحرف کند. همچنین، این اقدام می‌تواند نوعی ارزیابی برای سنجش میزان حساسیت و واکنش کشورمان و افکار عمومی ایرانیان نسبت به تعرض به هویت ملی‌شان باشد. پاسخ قاطع و یکپارچه ملت ایران، از هر طیف و سلیقه سیاسی، می‌تواند پیام روشنی به طراحان این توطئه ارسال کند. چنانکه در گذشته نیز، هرگونه تلاش برای دست‌درازی به نام «خلیج‌فارس»، با واکنش تند و یکپارچه ایرانیان در سراسر جهان مواجه شده و حتی سازمان‌های ایرانی-آمریکایی با دیدگاه‌های سیاسی کاملاً متفاوت با نظام اسلامی نیز در این مورد هم‌صدا بوده‌اند.

♦ تجربه خلیج‌مکزیک!

جالب آنکه این اولین باری نیست که دولت ترامپ به فکر تغییر نام‌های جغرافیایی تثبیت شده می‌افتد. چند ماه پیش و در بدو ورود به کاخ سفید، وی با صدور یک فرمان اجرایی، دستور تغییر نام «خلیج‌مکزیک» به

«خلیج آمریکا» را صادر کرد. این اقدام با واکنش منفی گسترده‌ای مواجه شد و خبرگزاری «آسوشیتدپرس» از پذیرش این تغییر نام خودداری کرد که به محدودیت دسترسی خبرنگاران این خبرگزاری به رویدادهای کاخ سفید منجر شد. در نهایت، یک قاضی فدرال آمریکا با صدور حکمی، اقدام دولت علیه آسوشیتدپرس را نقض متعم اول قانون اساسی (آزادی بیان) دانست و دستور لغو محدودیت‌ها را صادر کرد. این سابقه نشان می‌دهد که چنین اقداماتی، بیش از آنکه ریشه در منطق جغرافیایی یا تاریخی داشته باشد، ناشی از یک رویکرد سیاسی خاص و تلاش برای اعمال اراده یک‌جانبه است.

♦ خلیج فارس و وحدت ملی

کوتاهی در برابر هرگونه تلاش برای تحریف نام «خلیج‌فارس»، فراتر از یک خدشه به غرور ملی، می‌تواند پیامدهای ژئوپلیتیکی و ژئواستراتژیکی عمیقی برای کشورمان در پی داشته باشد. پذیرش یا سکوت در برابر تغییر نام، به‌معنای نادیده گرفتن قرن‌ها تاریخ مستند و اسناد بین‌المللی است. این امر می‌تواند در بلندمدت، ادعاهای دیگر کشورها را درباره مسائل مرزی و حاکمیتی در منطقه و خاصه کشورمان و به‌طور ویژه جزایر سه‌گانه تقویت کند. هرگونه عقب‌نشینی در برابر اقدام بالقوه دولت آمریکا، ضربه بزرگی به امنیت ملی و جایگاه منطقه‌ای کشورمان وارد خواهد کرد. اگرچه، همان‌طور که تاریخ نشان داده، موضوع نام «خلیج‌فارس» همواره عامل وحدت ایرانیان با هر گرایش سیاسی بوده است و حتی «جیسون برادسکی» از سازمان ضد ایرانی UANI نیز بر این نکته تأکید دارد که «یک چیز ایرانیان را متحد می‌کند: اطمینان از اینکه خلیج فارس نامیده شود.» هوشیاری ملی در برابر این تلاش‌ها ضروری است. تکرار یک نام جعلی در رسانه‌ها و اسناد رسمی، حتی اگر فاقد اعتبار تاریخی و حقوقی باشد، به‌تدریج می‌تواند به عادی‌سازی آن در افکار عمومی جهانی منجر شود و روایت‌های تاریخی اصیل را به حاشیه براند.

♦ هشیاری ملی در برابر توطئه‌های هویتی

در برابر این توطئه پیچیده که با اهداف چندگانه طراحی شده است، اتخاذ یک موضع قاطع، هوشمندانه و مبتنی بر اصول و مستندات تاریخی و حقوقی، امری حیاتی است. این موضع‌گیری باید در سطوح گوناگون، از دیپلماسی رسمی و فعال در مجامع بین‌المللی گرفته تا روشنگری افکار عمومی جهانی و تقویت انسجام ملی، صورت پذیرد. به‌یادداشته باشیم که «خلیج‌فارس» تنها یک نام روی نقشه نیست؛ بلکه بخشی جدایی‌ناپذیر از هویت، تاریخ، فرهنگ و میراث ملی ما و نمادی از حاکمیت و تمامیت ارضی کشورمان است. هرگونه تلاش برای تحریف این نام، در حقیقت تلاشی برای خدشه‌دار کردن این هویت و میراث گران‌بهاست. با این حال در پایان نباید از کم‌کاری نهادهای فرهنگی برون مرزی کشور و بی‌برنامه‌گی و هدر رفت منابع آنها در حوزه صیانت از «خلیج‌فارس» چشم‌پوشی کرد که البته بررسی آن مجال دیگری می‌طلبدا!

نبردی بر سر هویت و هژمونی در آب‌های راهبردی

سودای عربی‌سازی هویت و منافع خلیج فارس!

تصویری از یک حوزه عربی یکپارچه، دست برتر را داشته باشند. همچنین، این تغییر نام می‌تواند به لحاظ روانی، بر چانه‌زنی‌های مرتبط با بهره‌برداری از منابع مشترک نفت و گاز تأثیر گذار باشد.

به‌طور کلی، باید توجه داشت که این تلاش برای تغییر هویت خلیج‌فارس، بخشی از یک پازل بزرگتر در رقابت‌های منطقه‌ای است که هدف آن تغییر ساختار قدرت و بازآرایی نظم امنیتی در خاورمیانه به ضرر منافع ملی کشورمان است. غفلت از این ابعاد راهبردی و تقلیل موضوع به یک اختلاف نام‌گذاری صرف، می‌تواند پیامدهای جبران‌ناپذیری برای امنیت و تمامیت ارضی ما در آینده داشته باشد. پافشاری بر هویت تاریخی و حقوقی خلیج‌فارس، نه‌تنها دفاع از یک نسام، بلکه دفاع از منافع حیاتی و جایگاه ژئوپلیتیکی کشورمان در یکی از مهم‌ترین مناطق جهان است.

رهبری عربستان سعودی در تلاشند تا به‌صورت تدریجی، افکار عمومی جهانی و حتی مجامع بین‌المللی را به پذیرش این روایت مجعول سوق دهند. این امر می‌تواند در آینده، دستاویزی برای محدود کردن فعالیت‌های مشروع کشورمان در این پهنه آبی و حتی طرح ادعاهای جدید درباره مالکیت منابع یا جزایر ایرانی باشد. به بیان دیگر، عربی‌سازی نام خلیج‌فارس، مقدمه‌ای برای عربی‌سازی منافع و در نهایت تلاش برای تغییر موازنه نظامی و امنیتی در این منطقه حساس است. این راهبرد با سیاست‌های قدرت‌های فرامنه‌ای که به‌دنبال مهار نفوذ ایران هستند نیز همسویی دارد.

علاوه بر این، منافع اقتصادی قابل توجهی نیز در پس این تلاش نهفته است. با جانداختن نام جعلی، این کشورها می‌توانند در جذب سرمایه‌گذاری‌های خارجی و توسعه طرح‌های مشترک اقتصادی در حاشیه این آبراه، با ارائه

دیگر قدرت‌های منطقه‌ای بوده است. تغییر نام خلیج‌فارس از منظر آنان، گامی نمادین، اما بسیار مهم در راستای عربی‌سازی کامل این حوزه جغرافیایی و زودن پیشینه تاریخی و فرهنگی ایرانی از آن است. این امر می‌تواند در بلندمدت، انسجام درونی کشورهای عربی را در برابر کشورمان تقویت کرده و مشروعیت بیشتری به ادعاهای آنان در دیگر حوزه‌ها ببخشد. با تحمیل یک نام جدید، آنها به‌دنبال القای این گزاره خواهند رفت که این آبراه، یک پهنه آبی ذاتاً عربی است و هرگونه حضور یا نفوذ ایران در آن، امری غیرطبیعی و مداخله‌جویانه تلقی می‌شود! از منظر ژئواستراتژیک، هدف اصلی از این تغییر نسام، تضعیف جایگاه و نفوذ منطقه‌ای کشورمان است. خلیج‌فارس نه‌تنها یک شاهراه حیاتی برای انتقال انرژی به جهان است، بلکه عمق استراتژیک کشورمان نیز محسوب می‌شود. با تغییر نام این آبراه، کشورهای عربی به

سیدعلی اکبر حسینی

پژوهشگر امنیت ملی

تلاش مستمر و فزاینده بعضی کشورهای عربی حاشیه جنوبی خلیج‌فارس برای تغییر نام تاریخی این آبراه و جایگزینی یک عنوان مجعول، فراتر از یک مناقشه صرفاً نام‌شناختی یا یک حساسیت فرهنگی، ریشه در رقابت‌های عمیق ژئوپلیتیکی و ژئواستراتژیکی منطقه دارد. . درک منفعی که کشورهای مانند عربستان سعودی از این تغییر نام متصورند، نیازمند واکاوی لایه‌های گوناگون این راهبرد هویتی-امنیتی است که به آنها می‌پردازیم. در وهله نخست، این اقدام در چارچوب تلاش برای تحکیم هویت عربی در برابر آنچه نفوذ و سلطه تاریخی ایران (پرشیا) خوانده می‌شود، قابل تحلیل است. ملی‌گرایی عربی، به‌ویژه پس از دهه‌های میانی قرن بیستم، همواره به‌دنبال ایجاد یک جبهه متحد در برابر

نماینده ولی فقیه در سپاه

پیروزی ما ، ناکامی دشمن است

وی افزود: «در عرصه دفاعی و نظامی، جهادی و عالمانه به تدابیر رهبری عمل کردیم و امروز در پرتو این قدرت، خواب راحت را از استکبار و سلطه‌گران جهانی سلب کرده‌ایم.» نماینده ولی فقیه در سپاه با بیان اینکه قدرت دو بخش فیزیکی و طبیعی و ماورایی و متافیزیکی دارد که از آنها به قدرت ابدان، قدرت قلب‌ها، قدرت درونی و قدرت بیرونی هم یاد می‌شود، گفت: «در فرهنگ قرآن، مهمترین مصداق و مؤلفه قدرت که یک اولویت به‌شمار می‌آید قدرت ایمان است که منشأ و تولیدکننده قدرت‌های دیگر است.» وی افزود: «امروز در عرصه‌های دیگر، ازجمله عرصه‌های علمی نیز دانشمندان مؤمن ما با ایمان‌شان جهاد علمی بی‌سابقه‌ای را دنبال می‌کنند که موتور محرکه بسیاری از فعالان شاخص این عرصه، ایمان و اراده آنها بوده است.» وی بیان کرد: «گرمیداشت شهید مطهری و هفته عقیدتی-سیاسی در مجموعه سپاه و بسیج به این معنا است که ما جهاد علمی و جهاد معنوی که مهم‌ترین بعد جهادی جنودالله است را بیشتر بشناسیم و تقویت کنیم.» نماینده ولی فقیه در سپاه تأکید کرد: «امروز برای هر انسان دغدغه‌مند و هر کسی که خود را نسبت به این انقلاب مکلف و سنگر نشین می‌داند مهم‌ترین عرصه، جهاد برای تقویت ایمان و بصیرت و معرفت در برابر تلاش دامنه‌دار دشمن برای تغییر گرایش‌ها و تهاجم برای تصرف معرفت‌ها، قلب‌ها و ذهن‌ها است.»

همایش گرمیداشت هفته عقیدتی-سیاسی و تجلیل از معلمان و اساتید و مربیان و فعالان عقیدتی و سیاسی در نیروی زمینی با حضور فرماندهان و رزمندگان ستاد فرماندهی این نیرو و سخنرانی حجت‌الاسلام والمسلمین «عبدالله حاجی صادقی» نماینده ولی فقیه در سپاه برگزار شد.

نماینده ولی فقیه در سپاه در سخنانی به اهمیت قدرت و فرآیند تولید و تقویت آن اشاره کرد و گفت: «قدرت از ضروری‌ترین ارکان حکمرانی و اجرای دین و احکام خدا، پایه تأمین امنیت و مقابله با سیطره و سلطه‌جویی دشمنان است.» وی افزود: «امروز چیزی که جرأت تعرض سنگین نظامی را از دشمن سلب کرده است، قوی بودن انقلاب اسلامی در عرصه دفاعی است.» حاجی صادقی خاطر نشان کرد: «تلاش جهادی عالمانه، رمز موفقیت ما در همه عرصه‌های قدرت است و در هر عرصه‌ای که براساس تدابیر رهبری عالمانه جهاد و مجاهدت کردیم، پیروز بوده‌ایم و دشمن را ناکام کرده‌ایم.»

فرمانده کل سپاه

درهای جهنم را به روی دشمن باز می‌کنیم

ببینید؟ پس سر جای‌تان بنشینید.» «اما درباره مقامات آمریکایی. ما یک سخن با شما داریم و آن این است که در موضوع هسته‌ای اگرچه ترجیح و اولویت ما، تعقیب و حل مسئله به شکل عادلانه، به دور از فضاسازی تهدید و در عالم دیپلماسی است، اما اگر تهدید کنید، ما برای جنگ در هر مقیاسی آماده هستیم، شما این روزها با تهدیدات جدید، بار دیگر خود را غیرقابل اعتماد نشان داده‌اید. بدانید و آگاه باشید اینکه نظام جمهوری اسلامی ایران، داوطلبانه با اراده سیاسی خود به دنبال سلاح هسته‌ای نیست و آن را براساس اعتقاداتش از دکت‌رین دفاعی حذف کرده است، این یک مابه‌ازای مهم دارد. ملت ایران از منافع حیاتی خویش دست نخواهد کشید.»

وی افزود: «متأسفانه ای‌سن روزها القانات نخست‌وزیر رژیم صهیونیستی روی ذهن مقامات آمریکایی کار می‌کند تا آنها را به یک جنگ بی‌پایان در خاورمیانه بکشاند. شما تجربه تلخی از جنگ در این منطقه دارید و می‌دانید جنگ هرگز نتوانسته مسائل شما را حل کند، بلکه فقط یک ارتش خسته و شکست‌خورده با هزینه‌های چند میلیارد دلاری در حاشیه این منطقه قرار داده است. قاعدتاً مقامات آمریکا باید عاقل باشند و فریب نخست‌وزیر تبهکار رژیم صهیونیستی را که می‌خواهد آمریکا را طعمه نقشه‌های خود کند، نخورند.»

سردار وحیدی در بازدید از هفته نامه صبح صادق

شهید رئیسی مزد اخلاصش را گرفت

با جدیت و قاطعیت پیگیری می‌کردند.» این بخش از سخنان، تصویری روشن از مدیریت رئیسی ارائه می‌داد؛ مردی که انسجام را با قلب بزرگش به دولت تزریق کرده بود.

♦ مردم‌داری و شجاعت بی نظیر

سردار وحیدی به سفرهای استانی رئیسی پرداخت: «یادم هست در خوزستان، وقتی هنوز چند روز از تشکیل دولت نگذشته بود، ایشان با شجاعت به بیمارستان‌های پر از بیمار کروایی رفتند. مردم وقتی او را می‌دیدند، انگار آرامش پیدا می‌کردند. مانند یک پدر مهربان کنارشان بود.» او همچنین از شجاعت شهید رئیسی در اصلاح قیمت ارز ترجیحی گفت: «خیلی‌ها می‌ترسیدند، اما ایشان گفتند این به‌نفع کشور است و باید انجام شود. این شجاعت، از ایمان و اخلاصش می‌آمد.»

♦ مدیریت بحران با قلب و عقل

سردار وحیدی با اشاره به ناآرامی‌های گذشته، از تدبیر شهید رئیسی گفت: «در آن مقطع (بلوای ۱۴۰۱)، ما با یک موقعیت پیچیده مواجه بودیم.» این موضوع نشان می‌دهد که شهید رئیسی با یک نگاه وسیع و اشراف کامل، به مسائل می‌پرداخته است. ازاین‌رو سردار وحیدی درباره یکی از توصیه‌های شهید جمهور گفت: «توصیه‌شان به ما این بود که با صبر و تدبیر عمل کنیم، به مردم توضیح دهیم و اجازه ندهیم دشمن از این فضا سوءاستفاده کند!ا»

♦ اخلاص، راز جاودانگی شهید رئیسی

در پایان، سردار وحیدی گفت: «شهید رئیسی هیچ منیتی نداشت. مانند یک رفیق با همه بود، نه رئیس جمهور. اخلاصش بود که خدا او را این‌قدر عزیز کرد.» این مصاحبه، در روزهایی که قلب ایران برای رئیسی می‌تپد، نه تنها یاد او را زنده کرد، بلکه نشان داد که راه خدمت و اخلاص، هرگز خاموش نمی‌شود.

خبر |

اردوی جهادی در بصره

گروه جهادی دانشگاه علوم پزشکی بقیةالله(عج) اردویی جهادی در شهر بصره عراق برگزار کرد که نمونه‌ای درخشان از خدمت‌رسانی دانشجویان ایرانی در عرصه بین‌المللی بود. دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی بقیةالله(عج) در برگزاری این اردوی جهادی مشارکت فعال داشتند و با استقرار در مناطق حاشیه‌ای بصره، به درمان رایگان بیماران، توزیع دارو، و آموزش بهداشت به خانواده‌ها پرداختند. «دکتر ابراهیم متولیان» جانشین دانشگاه علوم پزشکی بقیةالله(عج) با حضور در شهر بصره، ضمن بازدید از روند اجرایی رسیدگی به بیماران توسط کادر درمانی جهادی اعزام شده از سوی دانشگاه، با تعدادی از مسئولان استان بصره و کنسولگری ایران در شهر بصره دیدار کرد.

خبر |

اهتمام برای نوکری مردم

«سردار علی فدوی» جانشین فرمانده کل سپاه، رئیس سازمان بسیج مستضعفین، مسئول بسیج سازندگی کشور به‌همراه استاندار چهارمحال‌وخییاری، فرمانده سپاه حضرت قمر بنی هاشم(ع) و جمعی از مدیران دستگاه‌های اجرایی به روستای صعب‌العبور «دهدلی» در شهرستان «اردل» استان چهارمحال‌وخییاری سفر کردند تا ضمن افتتاح طرح‌هایی در زمینه‌های آب، برق، ارتباطات، خانه بهداشت، مدرسه و.. مصوبات سفرهای قبلی را پیگیری کنند. سردار فدوی گفت: «ما در نوکری برای مردم اهتمام داریم که به بهترین وجه انجام بدهیم. از همین رو با تأمین منابع و استفاده از توانمندی‌های مختلف سپاه، بر این هستیم تا توقفی در کار حاصل نشود.»

در روزهایی که عطر یاد و خاطره شهید «آیت‌الله سید ابراهیم رئیسی» رئیس‌جمهور خستگی‌ناپذیر ایران، بیش از هر زمان دیگری در فضای کشور پیچیده است، «هفته نامه صبح صادق معاونت سیاسی سپاه» میزبان یکی از نزدیک‌ترین یاران شهید رئیسی بود. «سردار احمد وحیدی» وزیر کشور دولت سیزدهم، در آستانه سالگرد شهادت رئیسی و شهدای خدمت به این نشریه آمد. هدف، گفت‌وگویی صمیمی و عمیق درباره شهید رئیسی بود که نامش با خدمت و اخلاص گره خورده است.

♦ استقبالی گرم در آستانه سالگرد شهادت

ابتدا معاون سیاسی سپاه و مسئول مسئولان مرکز اطلاع رسانی و مطالعات سیاسی به تشریح فعالیت‌های این مرکز و نشریه پرداختند. سردار وحیدی پس از آشنایی با فعالیت‌های این مرکز، از دست اندرکاران تهیه و تولید محتوا در حوزه سیاسی و جهاد تبیین قدردانی کرد. سردار جوانی هم از نقش رسانه‌های انقلابی در روایت حقیقت گفت و از انگیزه این مجموعه برای ثبت خاطرات و ویژگی‌های شهید جمهور، آیت‌الله رئیسی. با کمی دقت می‌شد متوجه شد که هدف میزبان و میهمان آشنایی نسل جدید با شهید رئیسی بود! کلیه کلماتی که رد و بدل می‌شد را می‌توانستی این‌گونه برداشت کنی: «این وظیفه ماست که راه او را زنده نگه داریم.»

♦ روایت خدمت

پس از این نشست سردار وحیدی به استودیو صبارفت. دوربین‌ها روشن شدند و استودیو پر شد از حس انتظار برای شنیدن روایتی از جنس اخلاص. سردار وحیدی در آغاز مصاحبه گفت: «از شما ممنونم که این فرصت را فراهم کردید تا از مردی بگویم که قلبش برای مردم و انقلاب می‌تپید. آشنایی من با آیت‌الله رئیسی به سال‌های دور برمی‌گردد، به روزهایی که در مسئولیت‌های قضایی و آستان قدس رضوی، شانه‌به‌شانه برای خدمت تلاش

خبر |

جهاد آبرسانی

«سرهنگ رسول پوران» معاون مردم‌باری و محرومیت‌زدایی قرارگاه قدس نیروی زمینی سپاه گفت: «ساخت سه مخزن پنج هزار مترمکعبی در مناطق «نگور»، «دم‌بدف» و «اسلام‌آباد» از توابع شهرستان چابهار و دشتیاری با هدف ذخیره‌سازی و تقویت شبکه آبرسانی آغاز شد و اکنون با پیشرفت قابل توجهی در حال اتمام است و با بهره‌برداری از آنها بخش قابل توجهی از نیاز آبی روستاهای منطقه برطرف خواهد شد. قرارگاه قدس توانسته با توسعه زیرساخت‌ها و محرومیت‌زدایی از چهره جنوب گام‌های بلندی بردارد. گفتنی است، شهرستان مرزی و ساحلی دشتیاری دارای ۱۶۴ روستا با ۱۰۷ هزار نفر جمعیت، ۱۸ هزار خانوار و ۶ هزار کیلومتر مربع وسعت دارد.»

۱۳

پاسدار

شماره ۱۱۸۷ | دوشنبه ۲۲ اردیبهشت ۱۴۰۴

صداق

روی خط |

شاه ایران رضاجان است

۰۹۱۲۰۰۰۳۵۲۲/ آمریکایی‌ها که این روزها یک‌بار از مذاکره حرف می‌زنند و این‌بار هم از تغییر نام خلیج فارس، بداندند که خلیج فارس همان نقطه‌ای است که وقتی می‌خواهند از آنجا رد شوند باید به زبان فارسی حرف بزنند.

۰۹۳۷۰۰۰۲۴۵۵/ کشورهای جهان اگر تاریخ ندارند لااقل خودشان را از خواندن کتاب‌های تاریخ دیگر کشورها محروم نکنند با مراجعه به آن کتاب‌ها خواهند فهمید آن دورانی که آنها نه بهداشت داشتند و نه تاریخ، خلیج فارس، خلیج فارس بوده است.

۰۹۱۶۰۰۰۸۶۹۷/ ورود استراتژیکی ایران در جریان هند و پاکستان با توجه به اینکه این کشورها عضو «بریکس» هستند اقدامی سنجیده و درست است که روابط کشورهای همسایه را محکم‌تر خواهد کرد. آقای عراقچی خداقوت.

۰۹۱۷۰۰۰۵۳۷۳/ رژیم صهیونیستی که لعنت خدا بر آن باد، برنامه‌های وحشیانه و غیرانسانی علیه مردم مظلوم غزه به‌راه انداخته از مرگومیر بر اثر قحطی مواد غذایی تا کسوج اجباری فلسطینیان. مسلمان جهان به پاخیزید نگذارید این وحوش انسان‌نما علیه بشریت جنایات وحشیانه رقم بزنند.

۰۹۲۱۰۰۰۸۵۷۵/ وزرات دفاع به‌موقع از موشک «قاسم بصیر» خود رونمایی کرد. ویژگی‌های این موشک لرزه بر اندام پایگاه‌های نظامی آمریکایی‌ها در منطقه ورژیم صهیونیستی، این نیروی نیابتی آمریکا خواهد انداخت. ان‌شاءالله رژیم صهیونیستی ۲۵ سال آینده را نخواهد دید. یاعلی.

۰۹۳۲۰۰۰۰۸۲۲/ کشورهای استکباری بدانند که خون مظلومان غزه یک روز آنها را در بلایا غرق خواهد کرد، این وعده الهی است و تخلف‌ناپذیر. ان‌شاءالله شاهد آن روز باشیم. ۰۹۱۹۰۰۰۵۳۶۲/ آنهاپسی که نمی‌توانند نام و تمدن ایران را ببینند بهتر است یک نگاهی به موزه‌های خودشان بیندازند، در آنجا قطعاً تمدن ایران را خواهند دید. شاهمایی که حتی موزه‌هایتان پر از آثار باستانی غصبی ایرانی است چرا دم از تغییر نام خلیج فارس می‌زنید! ۰۹۲۱۰۰۰۳۵۶۵/ برادران و خواهرانی که می‌خواهید راهی مکه مکرمه و مدینه منوره شوید حتماً برای مردم محور مقاومت دعا کنید و در آنجا صدای مردم مظلوم غزه و یمن باشید. ۰۹۳۷۰۰۰۲۴۱۳/ متأسفانه برخی از جریان‌های داخلی در زمین دشمن بازی می‌کنند یعنی چه که تیر یک روزنامه ایرانی علیه نیروهای یمنی باشد و به سود رژیم صهیونیستی و آمریکا باشد، این چه تیرتری است «اثر شلیک بر مذاکرات»؛ خواهشاً جلوی این تفکرات مسموم را بگیرید.

۰۹۱۸۰۰۰۷۹۹۶/ پایگاه‌های زیرزمینی نیروی دریایی سپاه که هر چند وقت یکبار از یکی آنان رونمایی می‌شود لرزه بر قلب سنگی دشمنان خواهد انداخت. دشمنان حواسشان باشد که ابابیل‌ها در کمین‌اند.

۰۹۱۵۰۰۰۶۴۱۲/ مردم امام رضایی(ع) در خیابان‌های مشهد حماسه آفریدند و نشان دادند که همه‌های فرهنگی دشمنان نه‌تنها از ارادت آنان نکاسته بلکه بر ارادت ایرانیان افزوده است. شاه ایران رضاجان است، رضا خان نه! با تشکر از عوامل هفته‌نامه صبح صادق

۰۹۳۶۰۰۰۲۴۴۱/ اصل مذاکرات سیاسی بین

ایران و آمریکا و چشم‌انداز آینده آن عامل ایجاد هیجان در بازار ارز نیستند. بلکه واسطه‌ها و دلالان هستند که این هیجان را به‌وجود آورده و مدیریت می‌کنند و لذا انتظار می‌رود بانک مرکزی و وزارت اقتصاد نقش مؤثرتری در مدیریت بازار ارز ایفا کنند. هدایتی از تهران

سامانه پیامکی هفته‌نامه صبح صادق

هفته‌نامه صبح صادق

هم افزایی
اسلامیویژه همایش بین‌المللی
علوم انسانی - اسلامی

رئیس دانشگاه جامع امام حسین(ع)

حضور نخبگان ۱۱ کشور
در همایش بین‌المللی
علوم انسانی-اسلامی

«سردار محمدرضا حسینی آهنگر» رئیس دانشگاه جامع امام حسین(ع) در همایش بین‌المللی علوم انسانی اسلامی ضمن یاد و خاطره شهدای انقلاب اسلامی گفت: «در این همایش دانشجویان و نخبگان علمی ۱۱ کشور از جمله عراق، پاکستان، تونس و... حضور دارند. همچنین ۶۵۰ مقاله به همایش بین‌المللی علوم انسانی اسلامی ارسال شده است.»

وی افزود: «اگر قرار است تمدن اسلامی ایجاد شود، دو کار مهم یعنی تولید نظام‌های انقلابی و تربیت کارگزار انقلابی است، زیرا ما به دنبال یک تاریخ‌سازی ایجاد یک تمدن جدید هستیم.»

رئیس دانشگاه جامع امام حسین(ع) گفت: «وقتی این تمدن شکل گرفت موجب تقویت ولایت فقیه می‌شود و به دنبال آن به اهداف اصلی می‌رسیم اما ما در این دو کار دچار ضعف شده و به انحراف کشیده شدیم.»

سردار حسینی آهنگر بیان کرد: «برای خروج از این مشکل، راه حل این است که نباید سادّه‌انگارانه به این موضوع نگاه کنیم، همچنین باید دین الهی و کتاب قرآن را مبنای قرار دهیم و در نهایت سخنان امامین انقلاب را الگو قرار دهیم.»

وی خاطرنشان کرد: «ما باید از دل سخنان امامین انقلاب، به الگوی اجرایی برسیم و در نهایت آن را به دنیا مخاطره کنیم.»

رئیس دانشگاه جامع امام حسین(ع) تصریح کرد: «کشور نیازمند یک تحول بنیادین است که از علوم انسانی شروع می‌شود.»

رئیس مجلس شورای اسلامی

نگاه تمدنی
برای دانشگاه جامع امام حسین(ع) حیاتی است

انسانی - اسلامی فراهم کند. دوماً خودش را با نتایج حاصل از تلاش و تأیید جامعه علمی علوم انسانی - اسلامی وفق دهد. سوماً آن دسته از پژوهش‌های علوم انسانی - اسلامی که به حل مسائل عامه مردم و تأمین خیر عمومی نزدیک‌ترند را با اولویت در دستور کار خود قرار دهد.»

رئیس مجلس شورای اسلامی افزود: «اینکه رهبر معظم انقلاب چند ماه پیش مجدداً بر احیای نهضت علمی و نرم‌افزاری تأکید کرده‌اند را دست‌کم نگیریم. ایشان سکان هدایت کشور در مسیر اسلام و انقلاب را در دست دارند. وقتی ایشان «خیزش جدید علمی» را پس از گذشت دو دهه مطالبه می‌کنند، یعنی اولاً شتاب رشد علمی ما کم شده و با نیازهای ما سازگار نیست؛ دوماً جایگاه علوم انسانی در رشد و پیشرفت کشور که در این مدت مغفول بوده، باید احیا شود.»

قالیباف، گفت: «تجربه حکمرانی چهار دهه اخیر می‌تواند و باید یکی از منابع تولید دانش برای علوم انسانی و اسلامی باشد، البته این به معنای آن نیست که این علوم را توجیه‌گر عمل خود کنیم. اما می‌توان با دید نقدانه و خلاقانه به این تجربه‌ها نگاه کرد و از دل آن گزاره‌ها و الگوهای علمی پیشنهاد داد و پیش روی جامعه علمی گذاشت. پس تجربه چله اول انقلاب، یکی از منابع تولید دانش انسانی و اسلامی است؛ به‌ویژه برای دانشگاه جامع امام حسین(ع) نگاه تمدنی به گذشته و آینده این تراکم تجربی، بسیار کلیدی و حیاتی است.»

عمل مسئله‌ای حل نخواهد شد و مصداق «عِلْم لا یَنْفَع» خواهد بود.»

قالیباف در ادامه تصریح کرد: «امروز که در نزدیکی پنجاه سالگی انقلاب اسلامی قرار داریم، از یک طرف با انباشت مسائلی مواجه هستیم که جامعه پیش روی نهاد علم در کشور قرار داده، اما پاسخ درخوری برای آنها تولید نشده است؛ از طرف دیگر نظام حکمرانی گزینه‌های روی میز متنوع و موثری برای حل مسائل انباشته خودش ندارد. نتیجه هر دو، دلزدگی و ناکارآمدی است. چون جامعه تا وقتی انعکاس مشکلاتش و راه‌حل‌های کارآمد برای آنها را در علوم انسانی - اسلامی نبیند و به رسمیت نشناسد، مزایا و فواید آن را درک نمی‌کند و کاربر یافته‌هایش هم نخواهد بود. در نتیجه حاصل تلاش عالمان و محققان در این زمینه، از پشتوانه حمایت عمومی برخوردار نخواهد شد و رشد نخواهد کرد.»

وی با بیان اینکه اگر موضوعی به گفتمان تبدیل شود، آن وقت مردم خود به مطالبه‌گران عمومی تحقق آن تبدیل می‌شوند و جامعه علمی هم آن را به‌طور تخصصی مطالبه می‌کند، گفت: «به این ترتیب، پیگیری آن برای نظام حکمرانی هم ضرورت دارد و هم مشروعیت پیدا می‌کند. اگر چنین فضایی حاکم شود، کشور را به سمت اصلاح و تحول امور می‌برد، نه تخریب و عقب‌گرد. در این موقعیت، نظام حکمرانی ما موظف است در وهله اول فضا را برای تولید و رقابت ایده‌ها و اندیشه‌های معتبر در زمینه علوم

وی در ادامه با اشاره به اینکه در واقع، اسلامی شدن و مردمی شدن در مکتب امام(ره)، مانند دو شاخه در هم پیچیده و به هم وابسته هستند، بیان داشت: «مردمی شدن، مطالبه اسلام است و اسلامی شدن مطالبه مردم و هیچ‌کدام بدون دیگری شدنی نیست. آنچه پیوند این دو را تقسیر کرده و شرح و تفصیل می‌دهد و به توصیه و تجویز می‌رساند، علوم انسانی - اسلامی است.»

رئیس مجلس شورای اسلامی ادامه داد: «در چله دوم انقلاب اسلامی، حداقل از دو نظر بیشتر از هر زمان و دوران دیگری به علوم انسانی - اسلامی نیاز داریم؛ نخست سازمان دادن به زیست عمومی مردم و دوم حکمرانی بر پایه آموزش و ارزش‌های دینی.»

وی با تأکید بر اینکه هم نظام حکمرانی نیازمند فهم وضعیت و فهم مسئله‌هایی است که باید در هر موقعیتی برای آنها راه‌حل پیدا کند و هم جامعه ما نیازمند مراجعه به علوم انسانی - اسلامی است، بیان کرد: «متأسفانه در سال‌های گذشته نخبگان، بیشتر درگیر انکار یا اثبات علوم انسانی - اسلامی بوده‌اند و در نتیجه به تولید گزاره‌های عقلانی و عملیاتی برای شناخت و حل مسائل زندگی مردم کمتر توجه شده است. درحالی که خود تجربه‌های جمعی ما، چه موفق و چه ناموفق، منبعی برای تولید و تکثیر الگوهای علوم انسانی اسلامی است. اگر علوم انسانی - اسلامی مسائل عینی جامعه و حکومت را به رسمیت نشناسد و در خدمت تفسیر وضعیت و حل آنها نباشد، در

حمید بالایی، دبیر علمی همایش بین‌المللی علوم انسانی - اسلامی گزارش داد

نشست علمی و ۶۱۵ مقاله

– تقویت و توسعه شبکه نخبگان علوم انسانی – اسلامی در مراکز و نهادهای علمی.
– آشنایی طیف دانشجویان و طلاب با موضوعات و مسائل اولویت‌دار علوم انسانی – اسلامی.

۲– سفارش و اخذ مقالات ملی و بین‌المللی به شرح ذیل:
تعداد مقالات سفارشی۲۰۵ و تعداد مقالات فراخوانی ۴۱۰ که در مجموع ۶۱۵ مقاله دریافت شده است.

– پیامدها:

– تولید راهکارهای عملیاتی مبتنی بر رویکردهای اسلامی در عرصه‌های منتخب و اولویت‌دار همایش.

– جهت‌دهی پژوهشگران این عرصه به‌سوی مسائل و موضوعات اولویت‌دار کشور مبتنی بر مبانی اسلامی و رویکرد کاربردی.

– توسعه و ترویج ادبیات علوم انسانی – اسلامی در عرصه ملی و بین‌المللی.
– حمایت از ایده های نخبگان علوم انسانی – اسلامی در حوزه و دانشگاه و نشر و ترویج آن.

۳– تعامل هدفمند با اساتید، پژوهشگران و نهادهای علمی بین‌الملل در عرصه علوم انسانی – اسلامی

نظر به اهمیت شناخت کنشگران اثرگذار در حوزه علوم انسانی در عرصه بین‌الملل و ارتباط مستمر با فعالان این حوزه، در گام اول با اساتید داخلی حوزوی و دانشگاهی و نهاده‌ا و مجموعه‌های داخلی که کنشگری فعال در عرصه بین‌المللی دارند مانند سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی، مرکز بین‌الملل حوزه علمیه و جامعه المصطفی(ص) العالمیه ارتباط گرفته شد که در نتیجه آن افراد متخصص و مرتبط در زمینه علوم انسانی در دو حوزه ستادی و علمی به دبیرخانه این همایش معرفی شدند که پس از پالایش اولیه از جامعه مخاطب ۷۰ نفری، ۲۴ نفر از ۱۲ کشور برای حضور در این همایش دعوت و ارائه دیدگاه‌ها و نظرات تخصصی به شرح (جدول شماره دو) دعوت به عمل آمد.

♦ پیامدها و اهداف آتی عرصه بین‌الملل

۱–تشکیل شبکه نخبگانی فعالان علوم انسانی در عرصه بین‌الملل
یکی از اقدامات اصلی که در این همایش در زمینه تعاملات بین‌المللی مدنظر بوده است، ارتباط با شبکه‌های اصلی نخبگان علوم انسانی در کشورهای هدف بوده است، از همین‌رو سعی در شناخت دقیق این افراد و حوزه تخصصی آنها بوده است که امکان استمرار این اقدامات پس از همایش نیز ممکن و مقدور باشد.

۲–تشکیل جبهه بین‌المللی علم‌دینی

نظر به این که علوم انسانی به‌مثابه هوای تنفسی جامعه و روح سایر دانش‌ها تعیین‌کننده آرمان، مسیر دستیابی به آرمان و چگونگی طی مسیر حرکت به‌سوی آن آرمانی است که یک جامعه پیش روی خود می‌نهد، نقش مهم و بس‌زایی در حرکت هماهنگ جوامع به‌سمت توحید و تحقق تمدن‌نوین اسلامی دارد. از همین‌رو در این همایش و برنامه‌های پس از آن برنامه‌ریزی شده است تا با حضور اساتید تراز علوم انسانی – اسلامی حوزوی و دانشگاهی ملی و میهمانان بین‌المللی نشست‌ها و اجلاسیه‌های تخصصی تشکیل شده و در نتیجه آن انجمن‌های بین‌المللی در موضوعات سیاست، حقوق، فرهنگ و تعلیم و تربیت تشکیل شود که با هدایت شبکه نخبگانی دبیرخانه همایش، این ارتباط مستمر و به گفتمان‌سازی علوم انسانی – اسلامی در عرصه بین‌المللی منجر شود.

۳–افزایش دسترسی‌پذیری محتوای علوم انسانی – اسلامی در فضای مجازی به زبان‌های گوناگون

نظر به خلاء محتوای علوم انسانی – اسلامی در عرصه فضای مجازی و ناکارآمد دانستن آن در عرصه حکمرانی، در این همایش سعی شده است با تمهید گروه‌های تخصصی رسانه‌ای محتوای تولید شده در این عرصه با توجه به اقتضای فضای مجازی بین‌المللی از اساتید تراز ملی و بین‌المللی آماده شده و به زبان‌های گوناگون در سکوهای ملی و بین‌المللی بازنشر شود. این اقدام سبب می‌شود ضمن تشکیل یک شبکه دائمی فعالان علوم انسانی در بستر مجازی، امکان تعامل مستمر با این افراد را فراهم آورد.

نام مجموعه	پژوهشگاه حوزه و دانشگاه	پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه	پژوهشگاه امام صادق	جامعه لمصطفی‌العالمیه	دانشگاه شهید محلاتی	دانشگاه علامه طباطبائی	دانشگاه قم	دانشگاه فردوسی	دانشگاه رضوی	دانشگاه امام صادق	دانشگاه تهران	دانشگاه جامع امام حسین
تعداد نشست	۹	۹	۳	۵	۱۴	۹	۵	۱۳	۶	۱۳	۷	۸۰
مجموع نشست‌ها	۱۷۳											

کشور	ترکیه	عراق	اردن	مالزی	اندونزی	استرالیا	تونس	پاکستان	هند	افغانستان	لبنان	روسیه
میهمانان	۴	۴	۱	۲	۲	۱	۲	۱	۱	۱	۴	۱

نماینده ولی‌فقیه در سپاه

باید علوم انسانی را بر مبنای انسان‌شناسی قرآنی بازسازی کنیم

صاحبُ جیشِ الرَّحْمَنِ و الهوی قائدُ جیشِ الشَّیطان؛ جنگی در درون انسان برپاست میان عقل و هوا، که هریک می‌خواهند نفس را به تصرف خود درآورند. »

وی در ادامه گفت: «انسان در قرآن موجودی هدفمند است؛ نه‌تنها کل عالم هدفمند آفریده شده، بلکه آفرینش انسان نیز بی‌هدف نیست. خداوند می‌فرماید: «أَفَحَسِبْتُمْ أَنَّمَا خَلَقْنَاكُمْ عَبَثًا؛ انسان، از خداوند نشئت گرفته و به‌سوی او بازمی‌گردد. این هدفمندی، مسیر حیات انسانی را مشخص می‌کند.»

حاجی‌صادقی به اصل آزادی انسان در نگاه قرآن نیز پرداخت و افزود: «یکی از تفاوت‌های بنیادین انسان با دیگر موجودات، حریت و آزادی اوست. انسان نه‌تنها تکویناً آزاد است، بلکه تشریعاً نیز آزادی دارد و حتی نمی‌توان دین و هدایت را به او تحمیل کرد. قرآن می‌فرماید: «لَا إِكْرَاهَ فِي الدِّينِ» وظیفه پیامبران، دعوت و ارائه راه است، نه اجبار. »
نماینده ولی‌فقیه در سپاه تأکید کرد: «این آزادی مطلق نیست؛ انسان در عین آزاد بودن، مسئول است. انتخاب‌های او بدون حساب‌رسی نیستند. خداوند می‌فرماید: «وَقَفُّوهُمْ إِنِّهُمْ مَسْئُولُونَ؛ یعنی انسان باید پاسخگوی انتخاب‌های خود باشد.

آزادی انسان، همراه با مسئولیت و تعهد است.»

حاجی‌صادقی اضافه کرد: «نکته دیگر آن است که انسان، موجودی نامتناهی است. انسان در هیچ زمینه‌ای قانع نمی‌شود؛ زیرا روح نامتناهی دارد و تنها با ارتباط با موجود نامتناهی آرام می‌گیرد. قرآن تأکید دارد که انسان با غیر خدا آرام نمی‌گیرد. این حقیقت، مبنای نیاز انسان به دین و هدایت الهی است.»

نماینده ولی‌فقیه در سپاه در پایان تأکید کرد: «با توجه به این تصویر جامع از انسان، اسلام در حوزه علوم انسانی، حرف تأسیسی دارد. نمی‌توان رویکرد تقلیدی یا تفریضی در پیش گرفت. باید علوم انسانی را بر مبنای انسان‌شناسی قرآنی بازسازی کنیم تا بتوانیم حکمرانی و دیگر شئون اجتماعی را نیز بر مبنای اسلام طراحی کنیم.»

«حجت‌الاسلام والمسلمین عبدالله حاجی‌صادقی» نماینده ولی‌فقیه در سپاه در همایش بین‌المللی علوم انسانی – اسلامی در سالن همایش‌های صدا و سیما برگزار شد، با تأکید بر اینکه مبنای علوم انسانی – اسلامی باید انسان‌شناسی قرآنی باشد، اظهار داشت: «مشکل اصلی تولید علوم انسانی غرب، تلقی نادرست از انسان است؛ درحالی‌که اسلام تصویری جامع، هدفمند و متعالی از انسان ارائه می‌دهد.»

نماینده ولی‌فقیه در سپاه افزود: «اسلام تلقی خاصی از انسان دارد که براساس آن، علوم انسانی‌اش را نیز تنظیم می‌کند. انسان‌شناسی قرآنی، نقطه عزیمت اسلامی‌سازی علوم انسانی است. اگر این تلقی درست نباشد، نمی‌توان انتظار داشت که نتایج و رویکردها با مبانی دینی سازگار باشد.»

وی با طرح سه سؤال بنیادین در حوزه انسان‌شناسی اسلامی عنوان کرد: «باید بپرسیم اولاً، انسان در نظام آفرینش چه جایگاهی دارد؟ دوماً، سعادت این انسان چیست؟ و سوماً، راه رسیدن به این سعادت کدام است؟ پاسخ به این سه پرسش می‌تواند مبنای شکل‌گیری علوم انسانی – اسلامی قرار گیرد.»

حاجی‌صادقی سپس به سرفصل‌های اصلی انسان‌شناسی اسلامی در قرآن پرداخت و افزود: «قرآن، انسان را موجودی دوساحتی معرفی می‌کند که برخلاف دیگر مخلوقات، ترکیبی از روح الهی و جسم خاکی است. این دوگانگی، منشأ تمایلات و نیازهای متنوع انسان است که باید هر دو مورد توجه قرار گیرد. قرآن می‌فرماید: «وَنَفَخْتُ فِيْهِ مِنْ رُّوحِيْ» انسان حامل نفخه‌ای از روح خداوند است و همین بُعد الهی، او را مستعد رشد و تعالی قرار داده است.»

نماینده ولی‌فقیه در سپاه ادامه داد: «قرآن، انسان را موجودی خردمند و دارای عقل معرفی می‌کند که مبنای تمام معارف و ادراکات اوست. ادراکات انسان محدود به حواس نیست بلکه عقلانیت، شرط اصلی پذیرش وحی و هدایت الهی است. امیرالمؤمنین(ع) می‌فرماید: «العقل

صداق

هفته نامه

سیاسی، فرهنگی و اجتماعی

صاحب امتیاز

معاونت سیاسی نمایندگی ولی فقیه در سپاه

مدیرمسئول:یدالله‌جوانی

سر‌دبیر:علی حیدری

شورای‌سیاست‌گذاری:

سایمک‌باقری،سعدالله‌زارعی،

عزیز‌غضنفری،فرهاد‌مهروی،مه‌دی‌سعیدی،

فتح‌الله‌پرشان،علی‌قاسمی،حسین‌عبداللهی‌فر

دبیر‌تحریر:یه‌سیدفخرالدین‌موسوی

مدیر‌فنی: محمد‌صالح‌نادری

نگارش‌و‌ویرایش:‌محبوبه‌حاجی‌آقایی

صفحه‌آرا:علی‌اکبر‌هدایتی

عکاس: حامد‌گودرزی

ناظر‌چاپ:‌سعيدقاسمی

چاپ: مرکز چاپ‌سپاه: ۰۲۱)۳۸۵۲۲۴۴۶(

تلفن: ۰۱۱۰و ۰۱۰۰۴۶۰۱۷۷۴۶(۰۲۱)

basirat.ir

@ssweekly

نمایر: ۷۷۴۸۸۴۶۰۳۳

سامانه پیامک: ۰۳۳۰۰۰۹۹۰

شماره ۱۱۸۷ | دوشنبه ۲۲ اردیبهشت ۱۴۰۴

کتابیه

ج‌رئت علوی، حماسه یمنی

نه باج می‌دهد امروز دشمنان دنی را

نه التفات کند هجمه و فرافکنی را

در این زمان که شیوخ عرب ذلیل نشستند

بنازم این جگر و جرئت مثل زردنی را

غلاف کرده شیطا‌طین مقابل یمنی که

کمی به رقص درآورده خنجر یمنی را

به‌دست خالی و قلبی پر اعتقاد شکستند

ز دشمنان خود آن دست و پنجه چدنی را

ببین چگونه محقق نموده‌اند به عالم

در اوج همت‌شان کار‌های ناشدنی را

بدون ترس به قلب سپاو خصم زدند و

رقم زدند به جرئت مسیر خط‌شکنی را

به جرئت علوی‌شان، به خاتم یمنی‌شان

شکسته‌اند به غیرت، طلسم اهر منی را

کجا‌ز جنگ هر اسد؟ کجا‌ز مرگ بتر سد؟

کسی که داشته باور «فمن یمت یرنی» را

علی‌مقدم

فارس هستی

و فارس می‌مانی

همه شهر عاشقت شده‌اند

شابه‌انوی‌ماه‌پیشانی

آخرین باز مانده تاریخ

فخر افسانه‌های ایرانی

در رگت خون آریایی‌هاست

در نفس‌هایت آتش زرتشت

دامنت را گره زدند انگار

بازنی از تبار اشکانی

مرزها را به وجد آوردی

آی زیبای روسری آبی

نقشه‌ها را اکشاندنه گیسویت

رو به جغرافیای حیرانی

رام چشمان نیلی‌ات شده‌اند

گله اسب‌های دریایی

کوسه‌های هنوز سرگردان

موج‌های همیشه توفانی

در دل آب، فوج ماهی‌ها...

غرق در رقص بندری با تو

این طرف مرغ‌های دریایی

آن طرف صخره‌های مرجانی

از صلف‌های ساحل‌بحرین

تا تب و تاب تنگه هرمز

بادها گرم قصه‌پردازی

لنج‌ها در پی غزل‌خوانی

بالش گرم و راحت قوها

مایه افتخار جاشوها

قرص باش و ترس از طغیان

فارس هستی و فارس می‌مانی

حسنا محمدزاده

صبحانه

از ساحل امن خارج شوید

بیست سال بعد شما از کارهایی که انجام نداده‌اید ناراحت می‌شوید نه کارهایی که انجام داده‌اید، پس طناب قایق‌تان را از ساحل باز کنید و از ساحل امن خود به سوی آب‌های آزاد برانید و خطر کنید. جستجو کنید، روی بسازید و کشف کنید.

داستان

بدبینی!

دیوار کاه‌گلی ولو بود و با چشم‌های بی‌رمق به آنها نگاه می‌کرد.

یکی از افراد گروه که خودش را عقل‌کل می‌دانست، گفت: «بذارید اول امتحان کنیم.»
تکه‌ای نان و قاشقی آش جلوی سگ گذاشتند. سگ، که انگار روز‌ها بود چیزی نخورده، با ولع پرید روی غذا. چنان با شوق می‌خورد که انگار بهترین طعام عالم را به او داده‌اند. غریبه‌ها به هم نگاه کردند و خیال‌شان راحت شد. «اگه سگ زنده موند، ما هم می‌خوریم.» نشستند و با همان نان خشک و آش سرد، شکم‌های گرسنه‌شان را پر کردند. شب را در همان ده، زیر آسمانی که پر از ستاره بود و انگار هیچ ربطی به این دنیای خاکی نداشت، خوابیدند.

صبح، هنوز آفتاب درست‌وحسابی نرزه بود که صدای همه‌مای از ده بلند شد. یکی از جهانگردان، که زودتر از بقیه بیدار شده بود، با رنگ پریده برگشت و گفت: «سگ مُرده!» انگار صاعقه به گروه زده باشند. یکی دستش را روی شکمش گذاشت و گفت: «حالم خوب نیست.» دیگری، که حالا عرق سرد از سر و صورتش می‌ریخت، فریاد زد: «مسموم شدیم! هممون می‌میریم!» جهانگردان حالا به هم پرخاش می‌کردند و یکی که خودش را شجاع نشان می‌داد، دنبال دوا و دکتر بود. وحشت مانند موریا‌نه به جان‌شان افتاده بود. هر کدام نشانه‌ای در خودشان پیدا می‌کردند، یکی سرگیجه، یکی تهوع و یکی تپش قلب. انگار مرگ دستش را دور گلو‌ی

تلخند

خواب آشفته نتایبهاوز مقاومت یمن/ کارتونبست: میکائیل چفتچی/ ترکیه

سلامت

خوشمزه اما خطرناک!

محبوبه سادات رضوی

کارشناس تغذیه

توت‌های تازه و رنگارنگ که در حاشیه خیابان‌ها و پارک‌ها می‌رویند، برای بسیاری وسوسه‌انگیزند. این میوه‌های کوچک، از توت سفید تا شاه‌توت، نه‌تنها خوشمزه‌اند، بلکه سرشار از آنتی‌اکسیدان‌ها و ویتامین‌ها هستند. با این‌حال، خوردن توت‌های حاشیه خیابان‌ها نیازمند رعایت نکات بهداشتی است تا از خطرات احتمالی جلوگیری شود. نخستین نکته، توجه به محل رشد توت‌هاست. درختان کنار خیابان‌ها در معرض آلودگی‌های محیطی مانند دود خودروها، گردوغبار و سموم کشاورزی هستند. این آلاینده‌ها می‌توانند روی پوست و حتی در درون توت‌ها نشسته و با شست‌وشوی ناکافی وارد بدن شوند. بنابراین، پیش از مصرف، توت‌ها را به‌دقت با آب تمیز بشوید و برای اطمینان، چند دقیقه در محلول آب و سرکه یا جوش‌شیرین خیس کنید. وجود مواد شیمیایی و آلوده در توت‌ها در کلان‌شهرها به مراتب خطرناک‌تر است و بنابراین توصیه می‌شود در کلان‌شهرها هرگز میوه‌های حاشیه خیابان خورده نشود. نکته دیگر، احتمال وجود حشرات یا کرم‌های ریز در توت‌هاست. برخی توت‌ها، به‌ویژه شاه‌توت، ممکن است میزبان لاروهای کوچک باشند. بررسی دقیق و شست‌وشوی کامل، می‌تواند این مشکل را برطرف کند. همچنین، از چیدن توت‌های خیلی رسیده یا له‌شده خودداری کنید، زیرا احتمال فساد یا آلودگی در آنها بیشتر است. افراد با سیستم ایمنی ضعیف، کودکان و سالمندان باید محتاط‌تر باشند، زیرا آلودگی‌های میکروبی یا شیمیایی می‌توانند برای آنها خطرناک‌تر باشند. اگر امکان‌ش هست، توت‌ها را از باغ‌های ارگانیک یا بازارهای معتبر تهیه کنید. با رعایت این نکات، می‌توانید از طعم دلپذیر توت‌ها لذت ببرید، بدون اینکه سلامتی‌تان به خطر بیفتد.

صادقانه

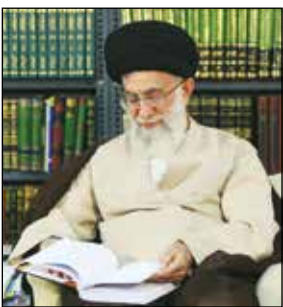
سرنوشت عیب‌جو!

پیامبر خدا(ص) فرمودند: لغزش‌های مسلمانان را نجویید که هر کس لغزش‌های برادرش را پی جوید، خداوند لغزش‌های او را پیگیری می‌کند و هر که را که خداوند عیب‌جویی کند رسوایش می‌سازد هر چند در اندرون خانه خود باشد.

الکافی؛ ج۵/ ص۳۵۵/ ح۲

غیر رسمی

غرق مطالعه

رهبر معظم انقلاب در سال‌های اخیر با معرفی آثار مفید و اشاره به ویژگی‌های بعضی از عناوین موجود در بازار نشر، بارها توجه مخاطبان و علاقه‌مندان به کتاب را به برخی از آثار جلب کرده و از سوی دیگر، در دیدارها و مناسبت‌های گوناگون تذکراتی راجع به حوزه کتاب و نشر داده‌اند. انس و صمیمت رهبر معظم انقلاب با کتاب که خود الگویی برای کتابخوانی هستند، از دوران کودکی و نوجوانی آغاز شده است؛ زمانی که به‌گفته ایشان «دوره طلایی مطالعه» است. ایشان در فرمایشات خود فرموده‌اند: «من (در نوجوانی) خیلی کتاب نگاه می‌کردم، پدرم کتابخانه خوبی داشت و خیلی از کتاب‌ها هم برای من مورد استفاده بود، البته خود ما‌ها هم کتاب داشتیم و کتاب کرایه می‌کردیم. نزدیک منزل ما کتابفروشی کوچکی بود که کتاب کرایه می‌داد. من رمان که می‌خواندم، معمولاً از آنجا کرایه می‌کردم.... به کتابخانه آستان قدس هم مراجعه می‌کردم.

آستان قدس هم در مشهد مقدس کتابخانه خیلی خوبی دارد. در دوره اوایل طلبگی، در همان سنین ۱۵-۱۶سالگی، به آنجا مراجعه می‌کردم، گاهی روز‌ها به آنجا می‌رفتم و مشغول مطالعه می‌شدم. صدای اذان با بلندگو پخش می‌شد، اما به‌قدری غرق مطالعه بودم که صدای اذان را نمی‌شنیدم! بلندگو خیلی نزدیک بود و صدای اذان خیلی شدید داخل قرائت‌خانه می‌آمد، اما ظهر که می‌شد، بعد از مدتی می‌فهمیدیم ظهر شده است.»

حسن ختام

تورا می‌خوانند!

ای مهدی موعود، ای بهار دل‌های خزان‌زده! بی‌تو جهان رنگ غربت دارد و دل‌ها در حسرت یک نگاه تو می‌تپد. سحر بی‌تو خاموش است و خورشید، بی‌سلام تواز طلوع باز می‌ماند. آینه‌ها بی‌چهره‌ات خاکستری‌اند و گل‌ها عطرشان را در انتظار تو حبس کرده‌اند. بی‌تو، دست‌های مهربانی یتیمان را نوازش نمی‌کند و قلب‌های شکسته، پناهی جز اشک ندارند. رودها بی‌قرار تو به‌سوی دریای ظهورت جاری‌اند و کوه‌ها در سکوت، نام تو را زمزمه می‌کنند. ای که سینه‌ات وسیع‌تر از آسمان و محبتت گرم‌تر از آفتاب، بیا که بی‌تو، دعای قنوت ما بی‌اجابت مانده و راه امید، در مه غیبت گم شده است.

یا صاحب الزمان! دل‌های منتظر، به شوق دیدار تو بیدارند. ظهورت، مرهم زخم‌های تاریخ و روشنای شب‌های تار ماست. بیا که شاخه‌ها بی‌تو، بهار را فراموش کرده‌اند و پرنده‌ها آوازشان را به تو گره زده‌اند. ای نور خدا، قدم بر خاک تشنه ما بگذار و جهان را از عطر عدالت پر کن. منتظرانت با دل‌های شکسته، تو را می‌خوانند. بیا، ای امید آخر!